

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

DOKTORA TEZİ

**SİVAS İLİNDE KADIN GİYİM ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ VE
ONLINE KATALOG HAZIRLANMASI**

Aylin ÖZCAN

EV EKONOMİSİ (EL SANATLARI) ANABİLİM DALI

**ANKARA
2014**

Her hakkı saklıdır

ETİK

Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez içindeki bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, bilgilerin üretilmesi aşamasında bilimsel etiğe uygun davrandığımı, yararlandığım bütün kaynakları atıf yaparak belirttiğimi beyan ederim.

25.11.2014

Aylin ÖZCAN

ÖZET

Doktora Tezi

SİVAS İLİNDE KADIN GİYİM ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ VE ONLINE KATALOG HAZIRLANMASI

Aylin ÖZCAN

Ankara Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Ev Ekonomisi (El Sanatları) Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Zeynep ERDOĞAN

Sivas halkının günümüzde yaşadığı kültürel varlıklar insanlığa bilgi sunmaktadır. Bu bakımdan Sivas'ı tanımayı sağlayan kültürel unsurlardan biri de yörenin giyimidir. Yörede 2011 yılı Şubat ayında başlatılan ve 2014 yılı Haziran dönemine dek sürdürülen bu araştırma ile daha önce yapılmış çeşitli araştırmalarla literatüre geçen sınırlı bilginin zenginleştirilmesi amaçlanmıştır. İlin bazı yörelerinde kadınların giyimlerini korumaya yönelik olarak hiçbir çabalarının olmadığı tespit edilmiş, Anadolu'nun kültürel değerlerinin bir parçası olan Sivas kadın giyiminin tanıtılıp koruma altına alınması ve bu değerlerin gelecek nesillere aktarılması amaçlanmıştır. Sivas kadın giyim çeşitleri, araştırmanın materyalini oluşturmaktadır. Araştırmada survey (betimleme) yöntemi kullanılmış olup, bu kapsamda yörelerde Halk Eğitim Merkezi yetkilileri, köy muhtarları, yörede yaşayan bazı kadınlar ile yapılan karşılıklı görüşmeler, incelenen her giyim çeşidine ait fotoğraflar ve literatürden edinilen bilgiler yöntemde kullanılmıştır. Bazı yörelerde kadın giyimlerinin günümüzde kullanılmadığı, ancak itinalı bir şekilde sandıklarda tutulduğu, bazı yörelerde ise kadın giyimlerinin tahrip edildiği tespit edilmiştir. Kadın giyimlerinin bazı yörelerde günlük olarak veya özel günlerde kullanıldığı sonucuna da ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında olan yörelerin kadın giyimleri geçmişte giyilen, günümüzde giyilen kadın giyimleri olarak sınıflandırılmış, bu giyimlerin model, kalıp, dikiş ve süsleme özellikleri hem metin halinde hem de online katalog olarak internet ortamında ilgililerin erişebileceği şekilde hazırlanmıştır.

Kasım 2014, 189 sayfa

Anahtar Kelimeler: Giyim, kadın giyimi, Sivas, kültür.

ABSTRACT

Ph.D. Thesis

DETERMINATION OF SIVAS' WOMENSWEAR PROPERTIES AND PREPARATION OF ONLINE CATALOGUE

Aylin ÖZCAN

Ankara University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Home Economics (Handicrafts)

Supervisor: Prof. Dr. Zeynep ERDOĞAN

Sivas people's continuing cultural existence present knowledge to humanity nowadays. In addition, one of the cultural elements is the clothing of the district. The aim of this research is supplement of richness the insufficient knowledge realized in the past and took place in literature with the research which started in February 2011 and continued up to July 2014. It has been determined that the women in some parts of Sivas don't preserve of their local clothing. Therefore it is aimed to introduce Sivas woman clothing, one of the parts in Anatolian cultural values and transfer this value to the next generations. Sivas womenswear form the material in the research. In this research concept survey method has been used and interview with local women and authorities in Local Public Education Center and villages has been realized. Photographs of the womenswear, knowledge in the literature on womenswear have been compiled. It has been concluded that in some parts of Sivas womenswear is not being used but being preserved neatly in coffers. Nevertheless it has also been concluded that in some districts womenswear has been damaged. In addition, womenswear is being used daily or on special days. It has been detailed as model, pattern, sewing and adornment properties under the headlines of the past and present usages. This classification of some clothing pieces and accessories have been designed on web by forming online catalogue.

November 2014, 189 pages

Key Words: Clothing, woman clothing, Sivas, culture.

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ev Ekonomisi El Sanatları Anabilim Dalı doktora tez başlığı Sivas İlinde Kadın Giyim Özelliklerinin İncelenmesi ve Online Katalog Hazırlanması'dır. 2011 yılında yörede taslak çalışmalar yapılmıştır. Yörenin fiziksel özelliklerinin çetin olması nedeniyle araştırmanın bazı süreçlerinde uygun mevsim beklenmiştir. Yöre halkından, Valilik ve İl Kültür Müdürlüğü çalışanlarından, yöre üzerinde çalışmaları olan araştırmacılardan bilgi alınmıştır. 2013'te ise toplanan verilerin sistemli olarak sınıflandırılmasına geçilmiştir. Araştırmanın her aşamasında bilgisini, önerilerini ve yardımlarını esirgemeyen danışmanım sayın Prof. Dr. Zeynep ERDOĞAN'a,(Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ev Ekonomisi El Sanatları Anabilim Dalı) araştırmamı destekleyen Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi yetkililerine, araştırmamın süreçlerinde bilgi ve yönlendirmeleri ile bana destek olan sayın Prof. Dr. Nuran KAYABAŞI ve Doç. Dr. Neşe ÇEĞİNDİR'e, Yıldızeli yöresinde yardımcı olan Yıldızeli Sağlık Ocağı hemşiresi sayın Serpil DOĞMUŞ'a, Suzan MAHMUTOĞLU'na ve yöreye ulaşım imkânını sağlayan sayın Bekir HANÇERLİ'ye, yöredeki el sanatları hakkında bilgilerini benimle paylaşan Yıldızeli İlçesi Halk Eğitim Merkezi müdürü sayın Alim ERŞAHİN'e ve müdür yardımcısı sayın Hasan ÇAKAR'a, giysilerinin fotoğraflarını çekmeme izin veren Yağlıdere köyü muhtarı sayın Dursun KOÇTAŞ'a, Yiğitler köyünden sayın Fatma URHAN'a, Banaz köyünden sayın Sultan DOĞAN ve Şehnaz KOÇ'a, Çakmak köyünden sayın Fatma IŞIK'a, Divriğili sayın Munise AMCA'ya ve Suna ŞENOL'a, Zara ilçesi kadın giyimi ile ilgili bilgiye ulaşmamda yardımcı olan sayın İsmail Hakkı ACAR'a, Zara ilçesine bağlı yöresel kadın giyimlerinin kullanıldığı köylere ulaşımı sağlayan, kendi derlediği bilgileri benimle paylaşan sayın Yakup Kadri BOZALIOĞLU'na, Asarcık köyü muhtarı Kemal COŞKUN'a, Topulyurt köyü muhtarı İsmail ÇELİKTAŞ'a, Yıldız köyü muhtarı Mustafa TÜRK'e, sayın Müjgan ÜÇER'e, çeşitli bilgi ve yönlendirmeleri ile çalışmama katkıda bulunan sayın Öğr. Gör. Eşref BÜLENT'e, Zara, Yıldızeli ve Sivas merkez köylerine ziyaretlerimde maddî ve manevî desteğini esirgemeyerek bana eşlik eden sevgili babam Haydar ÖZCAN'a, www.sivaskadingiyimi.org isimli online katalog tasarımını yapan ve uygulayan sayın Yalçın GÖKDOĞAN'a, web sayfasındaki bazı düzenlemelere yardımcı olan sevgili kardeşim Hüsnü Akın ÖZCAN'a çok teşekkür ederim.

Bu tez, 13L5558002 Proje Numarası ile Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.

Aylin ÖZCAN
Ankara, Kasım 2014

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	
ETİK.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR.....	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	ix
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Kaynak Özetleri.....	2
2. KURAMSAL TEMELLER.....	9
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	20
3.1 Materyal.....	20
3.2 Yöntem.....	21
3.2.1 Sivas'ta geçmiş kadın giyimi.....	21
3.2.2 Sivas'ta günümüz kadın giyimi.....	22
3.2.3 Online katalog.....	23
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	24
4.1 Sivas'ta Geçmiş Kadın Giyimi.....	24
4.1.1 Geçmiş kadın giyiminde dışa giyilenler.....	24
4.1.2 Geçmiş kadın giyiminde içe giyilenler.....	33
4.1.3 Geçmiş kadın giyiminde giyim aksesuarları.....	35
4.1.4 Geçmiş kadın giyiminde ayağa giyilenler.....	40
4.2 Sivas'ta Günümüz Kadın Giyimi.....	45
4.2.1 Günümüz kadın giyiminde dışa giyilenler.....	45
4.2.2 Günümüz kadın giyiminde içe giyilenler.....	53
4.2.3 Günümüz kadın giyiminde giyim aksesuarları.....	60
4.2.4 Günümüz kadın giyiminde ayağa giyilenler.....	77
4.3 Online Katalog.....	83
5. SONUÇ.....	85
KAYNAKLAR.....	96
EKLER.....	103
EK 1 Ceket.....	105
EK 2 Cepken.....	106
EK 3 Cepken.....	107
EK 4 Elbise.....	108
EK 5 Elbise.....	109
EK 6 Üç Etek.....	110
EK 7 Pazarlık.....	111
EK 8 Misu.....	112
EK 9 Misu.....	113
EK 10 İçlik.....	114
EK 11 Tepelik.....	115
EK 12 Fes.....	116
EK 13 Çarpana Şerit.....	117

EK 14 Gümüş Kemer.....	118
EK 15 Alınlık.....	119
EK 16 Pullu Hindi.....	120
EK 17 Andılık.....	121
EK 18 Dokuma Önlük.....	122
EK 19 Fistan.....	123
EK 20 İşlik.....	124
EK 21 Üç Etek.....	125
EK 22 Üç Peş.....	126
EK 23 Peşli.....	127
EK 24 Delme.....	128
EK 25 Fermene.....	129
EK 26 Kutnu.....	130
EK 27 Yelek.....	131
EK 28 Saya/Üç Etek.....	132
EK 29 Fistan.....	133
EK 30 Saya/İki Peş.....	134
EK 31 Altıparmak Elbise.....	135
EK 32 Peşli/Entare.....	136
EK 33 Salta.....	137
EK 34 İpekli.....	138
EK 35 Peşli.....	139
EK 36 Tıman.....	140
EK 37 Etek Göynek.....	141
EK 38 Göynek.....	142
EK 39 Göynek.....	143
EK 40 Çintıyan.....	144
EK 41 Şalvar.....	145
EK 42 Gömlek/Göynek/İç Göynek.....	146
EK 43 Tuman.....	147
EK 44 Şalvar.....	148
EK 45 İç Göynek.....	149
EK 46 Tuman.....	151
EK 47 Göynek/Atlet.....	152
EK 48 Şalvar.....	153
EK 49 Önlük.....	154
EK 50 Göl Önlük.....	155
EK 51 Şal Önlük.....	156
EK 52 Yazma.....	157
EK 53 Püsküllü Bel Bağı.....	158
EK 54 Pullu Örtü.....	159
EK 55 Baş Makinası.....	160
EK 56 Çiseli Bağ.....	161
EK 57 Kuşak.....	162
EK 58 Altınlı Hindi.....	163
EK 59 Tepelik.....	164
EK 60 Pullu Örtü.....	165
EK 61 Yedi Göbekli Peçe.....	166

EK 62 Önlük.....	167
EK 63 Bürük.....	168
EK 64 Kuşak.....	169
EK 65 Gümüş Kemer.....	170
EK 66 Kuşak.....	171
EK 67 Önlük.....	172
EK 68 Kandilli Beyaz.....	173
EK 69 Alınlık.....	174
EK 70 Önlük.....	175
EK 71 Filik Bağı.....	176
EK 72 Pullu Yazma.....	177
EK 73 Önlük.....	178
EK 74 Arka Bel Bağı.....	179
EK 75 Alınlık.....	180
EK 76 Örtü.....	181
EK 77 Tepelik.....	182
EK 78 Önlük.....	183
EK 79 Kuşak.....	184
EK 80 Çit Pullama.....	185
EK 81 Gümüş Kemer.....	186
ÖZGEÇMİŞ.....	187

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

cm	santimetre
km	kilometre

Kısaltmalar

M.Ö.	Milattan Önce
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1 Kültürün özne-ürün olarak sınıflandırılması.....	9
Şekil 2.2 Elde yapılan bazı dikiş çeşitlerinin çizimleri.....	17
Şekil 2.3 1920’lerde yöresel giyimleri içinde gelin ve damat (Üredi 2011).....	18
Şekil 2.4 XX. Yüzyıl Sivas gelinleri (Üçer 2011).....	19
Şekil 4.1 Takım elbise ön/arka beden ve etek.....	27
Şekil 4.2 Bluz.....	29
Şekil 4.3 Bazarlık.....	30
Şekil 4.4 Seyvanlı entari.....	32
Şekil 4.5 Şalvar.....	34
Şekil 4.6 Yazma.....	38
Şekil 4.7 Önlük.....	39
Şekil 4. 8 Çorap.....	42
Şekil 4.9 Yün çorap.....	43
Şekil 4. 10 Entare/Üç peş.....	49
Şekil 4.11 Üç etek/Üç peş.....	51
Şekil 4.12 Mison.....	52
Şekil 4.13 Tuman.....	56
Şekil 4.14 Şalvar.....	57
Şekil 4.15 İçlik.....	58
Şekil 4.16 Tuman.....	59
Şekil 4.17 Pullu örtü.....	66
Şekil 4.18 Bürük.....	67
Şekil 4. 19 Kuşak.....	68
Şekil 4.20 Lahuri şal/Yün şal.....	70
Şekil 4.21 Tepelik.....	71
Şekil 4.22 Mendil.....	72
Şekil 4.23 Tozak.....	73
Şekil 4. 24 Kara yazma örtü.....	74
Şekil 4. 25 Fes.....	75
Şekil 4. 26 Önlük.....	76
Şekil 4.27 Çorap.....	79
Şekil 4. 28 Yarım aynalı çorap.....	81
Şekil 4.29 Çorap.....	82
Şekil 4.30 Yarım aynalı motif.....	82
Şekil 4.31 Yan yeritme motifi.....	82

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1 Sivas ili el sanatları.....	14
Çizelge 3.1 Sivas'ta incelenen kadın giyim sayısının yöreye göre dağılımı.....	20
Çizelge 4.1 Sivas geçmiş kadın giyiminde dışa giyilenler.....	25
Çizelge 4.2 Sivas geçmiş kadın giyiminde içe giyilenler.....	34
Çizelge 4.3 Sivas geçmiş kadın giyiminde giyim aksesuarları.....	36
Çizelge 4.4 Sivas geçmiş kadın giyiminde ayağa giyilenler.....	41
Çizelge 4.5 Sivas günümüz kadın giyiminde dışa giyilenler.....	45
Çizelge 4.6 Sivas günümüz kadın giyiminde içe giyilenler.....	53
Çizelge 4.7 Sivas günümüz kadın giyiminde giyim aksesuarları.....	61
Çizelge 4.8 Sivas günümüz kadın giyiminde ayağa giyilenler.....	78

1. GİRİŞ

Türkiye’de yöresel giyim araştırmaları incelendiğinde Anadolu’nun her yöresinde yaşayan insanların giyim biçimlerinde farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır.

Anadolu’da herhangi bir bölgede yaşayan insan grubunun giyimlerine yaşam tarzının, iklim koşullarının, sosyal yapılarıdaki farklılıkların yansımaları doğal bir sonuçtur. Bu bakımdan Anadolu’nun önemli tarihsel, coğrafik ve kültürel önemi bulunan Sivas ili kadın giyiminin de belirtilen faktörlerden etkilenmesi kaçınılmaz bir durumdur. Çalışma kapsamında yer alan Sivas ili, önemli geçit yolları üzerinde bulunur. Yüzölçümü bakımından Türkiye’de geniş yer kaplayan ilin on altı ilçesi vardır. Bu ilçeler; Akıncılar, Altınyayla, Divriği, Doğanşar, Gemerek, Gölova, Gürün, Hafik, İmranlı, Kangal, Koyulhisar, Suşehri, Şarkışla, Ulaş, Yıldızeli ve Zara’dır. İlçelerin bir kısmı Karadeniz, bir kısmı Doğu Anadolu, bir kısmı da İç Anadolu bölgelerinin belirgin özelliklerini taşımaktadır. Dolayısıyla yerleşim birimlerinin coğrafik koşullarında, kültürel ve sosyolojik özelliklerinde farklılıklar görülebilmektedir. Sivas ilinin kadın giyiminde de bu faktörlere dayalı olarak bazı köyler ve ilçeler kıyaslandığında değişkenlik görülmesi beklenmektedir. Bu nedenle Sivas ili kadın giyimi, bilimsel alanda çalışma kapsamına alınmıştır.

Yörede 2011 yılı Şubat ayında başlatılan ve 2014 yılı Haziran ayına dek sürdürülen bu araştırma ile daha önce yapılmış çeşitli araştırmalarla literatüre geçen sınırlı bilginin zenginleştirilmesi önemli görülmüştür. İlin bazı yörelerinde kadınların giyimlerini korumaya yönelik olarak hiçbir çaba içinde olmadıkları tespit edilmiştir. Anadolu’nun kültürel zenginliğinin bir parçası olan Sivas kadın giyiminin tanıtılıp koruma altına alınması ve bu değerlerin gelecek nesillere aktarılması amaçlanmıştır. El sanatları kapsamında değerlendirilen yöresel giyimlerin bazı çevrelerde korunamaması nedeniyle belgeleme yoluna gidilmesi planlanmıştır. Çalışmada fotoğrafla yapılan belgeleme ile Arlı (1989)’nın da vurguladığı gibi, el sanatları ürünlerini bir araya toplayarak kültürel mirası sürdürmek de önemli görülmüştür.

Bu çalışmada Sivas iline bağlı Divriği ilçe merkezi, Sivas il merkezi Asarcık, Şimşir, Şimşir, Şimşir,

Yıldız köyleri, Hafik ilçesine bağlı Beydili, Çınarlı, Yeniköy köyleri, Yıldızeli ilçesine bağlı Banaz, Çakmak, Topulyurt, Yağlıdere, Yiğitler köyleri, Zara ilçesine bağlı Akören, Gümüşçevre, Karacahisar, Tödürge ve Yapak köyleri yer almaktadır. Bildirilen yörelerde kadınlar tarafından halen kullanılan ve geçmişte kullanılmış kadın giyimleri incelenmiştir. Geçmişte kullanılan giyimler için günümüze kadar sandıklarda muhafaza edilebilmiş giyim çeşitleri ile Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesinde bulunan Sivas kadın giyim çeşitleri belirlenmiştir. Bu giyim çeşitlerinin kullanım, model, kalıp, dikiş ve süsleme özelliklerinin bilimsel yöntemlere uygun olarak belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca yöreyi temsil eden giyim çeşitleri ile ilgili teorik bilgilerin, görsel materyallerin online katalog haline getirilmesi amaçlar arasında yer almaktadır. Bu şekilde hazırlanan kataloga erişim, Sivas yöresi kadın giyimi için belirlenen internet adresi www.sivaskadingiyimi.org yazılarak sağlanmıştır. Açılan internet sayfasında bazı giyim çeşitlerine ait kullanım, model, kalıp, dikiş ve süsleme özelliklerinin online görüntülenmesi mümkün olmaktadır. Bu araştırmanın konuya ilgi duyan ve/veya çeşitli araştırmalarda bulunan kişilerin kolay olarak erişebilecekleri ulusal ve uluslararası bir kaynak olması da önemli görülen konulardan biridir.

1.1 Kaynak Özetleri

Araştırma konusunun bilimsel nitelik kazanması; özgün olmasına, daha önce yapılmış bilimsel nitelikteki diğer çalışma sonuçlarından farklı sonuçlar elde edilmesine ve bilime yeni bir boyut kazandırmasına bağlıdır. Bu nedenle araştırmanın iyi bir temele oturtulabilmesi için konuyla ilgili kaynaklar taranmıştır. Bu kaynakların özetleri yayım tarihi dikkate alınarak aşağıda sunulmuştur.

Görgünay (1973), Erzurum merkez ilçesi ile çevre köylerinde kadın giyimini incelemiştir. Araştırmada yörede kadınların giyim özellikleri, giyim şekilleri, tercih nedenleri, giyim adedi, giyim eşyası elde etme şekilleri, bakım ve koruma yöntemlerini tespit etmek ve yörede yaşayanlara araştırma sonuçlarına dayanarak tavsiyelerde bulunmak amaçlanmıştır. Erzurum'un Alaca, Çayırtepe, Dadaş, Gez köylerinden ve Erzurum merkez ilçeden toplam 80 aile rastlantı örneği (random sample) ile belirlenmiştir. Görgünay, bu bilgilere ulaşmak için anket uygulamıştır. Bulguların

değerlendirilmesinde tabloların hazırlandığı, ortalama, standart ayrılış ölçüsü, ortalama kıymetin standart hatası, varyasyon emsali, iki grubun muayenesi, Ki- Kare gibi istatistiksel işlemlerin uygulandığı vurgulanmıştır. Görgünay araştırmasının sonucunda; Erzurum yöresinde giyimin gelişmesi için bir programın hazırlanması gerektiğini belirtmiş, bir ulusun uygarlık seviyesinin çoğunlukla giyim ile ölçüldüğüne ve bunun da fazla para harcamayı gerektirmediğine vurgu yapmıştır. Görgünay ayrıca, kendi araştırması ile Türkiye’de köy ve şehir kadınlarının giyimlerinin gelişmesiyle ilgili yapılacak çeşitli çalışma alanlarının açılmış olduğunu vurgulamıştır. Tez içeriğinde, Görgünay’ın araştırmasının kadın giyimi alışkanlıkları konusunda Türkiye’de yapılmış ilk araştırma olduğu ve bir örnek oluşturduğu aktarılmıştır. Görgünay’ın araştırması, yöresel kadın giyimi üzerinde yapılmış olan ilk çalışma olması bakımından önemli görülmüş ve incelenen materyalin, izlenen yöntemin söz konusu tez konusuna katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Ölmez (1994), Gündül ilçe merkezi ve 9 köyde kadın giyim özelliklerini incelemiştir. Araştırmada 335 kişi ile anket yöntemi uygulanmıştır. Geçmişte ve günümüzde kadınlar tarafından kullanılan kadın giyim çeşitleri, fotoğraflar, giyim çeşitlerine ait kumaşlar, yöre halkına uygulanan soru formları ve literatür bilgisi araştırmanın materyalidir. Yöreye ait giyim çeşitlerinin fotoğrafları çekilmiş, teknik çizimleri yapılmıştır. Bindallı, üç etek entari, şalvar (holta), salta, kabama, içlik, gömlek gibi giyim çeşitlerinin kullanım, kumaş, model, dikiş, süsleme özellikleri Anadolu’nun farklı bölgelerindeki örneklerle karşılaştırılmıştır. Bindallı, üç etek entari, şalvar (holta), salta, kabama, içlik, gömlek giyimlerinin günümüzde kullanılmadığı saptanmıştır. Sivas ilinde yapılan araştırmada giyim çeşitlerinin kullanım, model, dikiş, süsleme özellikleri yönünden analiz edilme yöntemi ve geçmişte kullanılan giyimlerin günümüzde kullanım yerinin olmaması bakımından Ölmez’in araştırması ile benzerlik göstermektedir.

Özkan (1996), Kastamonu ili Azdavay ilçe merkezi ve 15 köyde geçmişte/günümüzde kullanılan geleneksel kadın giyimini incelemiştir. Araştırmanın materyalinde geleneksel kadın giyim çeşitleri, giyim çeşitlerine ait fotoğraflar ve anket formları yer almaktadır. Araştırmada 220 kişi tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenmiş, görüşme tekniği ile anket yöntemi kullanılmıştır. Özkan gömlek, üç etek, marka, çarşaf, yaşmak, duvak ve

yağlık olarak yörede anılan giyim çeşitlerinin günümüzde kullanılmadığını saptamış, yörede günümüzde kullanılan giyim çeşitlerini literatürde yer alan diğer araştırma sonuçları ile karşılaştırmıştır. Sivas ilinde yapılan araştırmada giyim çeşitlerinin analiz edilme yöntemi ve geçmişte kullanılan giyimlerin günümüzde kullanım yerinin olmaması bakımından Özkan'ın araştırması ile kısmen benzerlik gösterdiği belirlenmiştir.

Barışta (2003), 1945-1986 yılları arasında Sivas çoraplarına olan yoğun ilginin, yirmi birinci yüzyılda da gözlemlendiğini, ancak motif, kompozisyon, teknik özellikleri yönünden zengin olan bu çoraplar üzerinde farklı disiplinler tarafından başlatılan belgeleme çalışmalarının tamamlanmadığını bildirmektedir. Sivas çoraplarında kullanılan malzeme, çorapların yapım teknikleri, çorapların bezenmesinde seçilen konular, biçimlendirme, renklendirme ve kompozisyon hakkında bilgi verilmiştir. Sivas çoraplarının Konya, Karapınar, Akşehir, Karaman, Ayaş, Antalya, Afyon, Emirdağ, Çorlu, Uzunköprü, Çanakkale, Rize, Hakkâri, Van gibi bazı yörelerde örülen çoraplarla bazı benzerlikler ve farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bu çoraplarla ilgili az sayıda yayın yapılmış olduğu, bu konuda atlas türü bir katalog hazırlanmasının, çorapların bilimsel bir yöntemle belgelenmesinin ve Sivas örgücülüğünün bir proje kapsamında incelenmesinin gerekliliği ulaşılan diğer sonuçlardır. Barışta'nın kaynak taraması sonucu ulaştığı bilgiler, Sivas yöresi çorapları üzerindeki çalışmaların yetersizliğini ortaya çıkarmıştır. Bu bakımdan Barışta'nın tespitleri yeni çalışmalar için fikir vermektedir.

Ayhan (2007), 1988 yılında başlattığı Sivas ili kadın giyimine yönelik çalışmasında amacının Sivas ve çevresinde ulaşabildiği kadın giyim çeşitlerinin özelliklerinin ve kullanım biçimlerinin tespit edilmesi, kültür değerleri açısından bu giyim kuşam ürünlerinin gelecek nesillere aktarılması ve bu giyim çeşitlerinin modacılar tarafından tanıtılması olduğunu bildirmektedir. Ayhan çalışması için yörede gözlem, inceleme, görüşmelerden ve bu konuda yayımlanan çalışmalardan edindiği bilgiler doğrultusunda ilin kadın giyim çeşitlerini ve özelliklerini tanıtmıştır. Çalışmanın materyalini gömlek/köynek, iç saya, dış saya, şalvar, entere/fistan, içlik/yelek, üç etek/üç peşli/peşli, kuşak, önlük, cepken/salta, arkalık, fes-alnınik, almalı, baş makinesi, Bartın yazması, pullu, çorap/

ayakkabı, zevka tepesi, sıra, hutlatma, hamaylı, gümüş kemer, gümüş bilezik, sakalduluk oluşturmaktadır. Sivas ve çevresinde kadın giyiminin, başlıklarının ve takılarının dikkat çekici olduğu, yıllardır giyilmiş ve hâlâ giyilmekte olan diğer bölge kadın giyimi ile benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Sivas'ta kullanılan gelin giyimlerinin (bindallı) Ankara, Kahramanmaraş, Kütahya, Erzurum, Safranbolu giyimleri ile aynı özellikleri taşıdığı, Ege yöresinin baş bağlamalarının Sivas yöresinde de kullanıldığı, modern yaşama tarzının geleneksel giyim kuşam özelliklerinin kaybolmasına sebep olduğu da tespit edilmiştir. Ayhan'ın Sivas yöresinde yaptığını belirttiği çalışmasında bazı bölümler bu çalışma ile benzerlik, bazı bölümler farklılık göstermektedir.

Yetim (2007), bu çalışmada Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde bulunan XIX. ve XX. yüzyıllara ait işlemeli ürünlerin kullanım alanı, teknik, kumaş, iplik, renk, motif özelliklerini incelemiştir. Sergilenen ve depolanan eserlerin belgelenmesi amacıyla fotoğraflar çekildiğini, yazılı kaynaklardan ve müze müdürlüğünde çalışanlardan destek alındığını belirtmektedir. Sonuç olarak, müzede bindallı, cepken, yelek, çevre, kuşak-uçkur, peşkir, çarşaf, bohça, pano, kese vb. ürünlerde hesap işi iğne tekniği, Türk işi iğne tekniği, dival işi, kordon tutturma, suzeni, Çin iğnesi, sarma, applike, pul işi, tel kırma teknikleri kullanıldığını belirlemiştir. Ürünlerin kenar temizleme tekniklerinde sim-sırma ile işlemeli ürünlerde altın sarısı renginde hazırlanan harçlar ile süsleme yapılmıştır. Çevre, peşkir, uçkur gibi ürünlerin kenarlarında kıvrırma tekniği, peşkirlerde saçak bırakma, havlularda çarşaf bağlama teknikleri uygulanmıştır. Yetim ayrıca, işlemeli ürünlerde pamuk, keten, ipek, kadife, havlu, çuha, renkli iplik, altın ve gümüş rengi yassı tel, sim-sırma, tırtıl, inci, pul ve boncuk kullanıldığını, çiçeklerden, yapraklardan, meyvelerden ve kıvrımlı dallardan oluşan bitkisel motiflerin, yazıların, geometrik motiflerin, az sayıda hayvan motiflerinin giyim eşyasında yer aldığını tespit etmiştir. Yetim, ürünlerde bir ve birden fazla motifin tekrarlanması ile yapılmış düzenlemelerin ve bordürlerin bulunduğunu da ortaya çıkarmıştır. Yetim'in Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde bulunan XIX. ve XX. yüzyıllara ait işlemeli ürünleri üzerindeki bulguları, söz konusu teze kaynak olması bakımından önemli görülmüştür.

Özder vd. (2008), yaptıkları araştırmada amaçlarının Yozgat ili Nizamoğlu Konağı

Etnografya Müzesi'nin depolarında bulunan bazı el sanatı ve giyim-kuşam örneğini elektronik (sanal) ortamda bilimsel verilerle belgelemek, maddî kültürün özgün eserlerini büyük kitlelere tanıtmak ve kültürel birikimleri dünya sanal platformunda paylaşmak olduğunu bildirmişlerdir. Araştırma kapsamında Yozgat Müzesi'nin örneklem grubuna alınan bazı eserlerin www.turklacemuseum.org web adresinde "Araştırma&Yayınlar" menüsünde dört ana bölümde gruplandırılarak sunulduğunu belirtmişlerdir. Araştırmanın giyim-kuşam alanında 24 adet, işleme alanında 81 adet, dokuma alanında 12 adet, örgü alanında 12 adet örnek olmak üzere tesadüfî (random) yöntemle seçilmiş 129 örnekle sınırlı olduğunu ifade etmişlerdir. İlgili web sayfasında "Araştırmalar" kısmında örneklerin envanter, boyut, teknik, renk, malzeme, desen, kompozisyon bilgilerinin yanı sıra detay fotoğraflarının verilerek tanıtıldığını belirtmişlerdir. Araştırmalarının sonucunda ise sanal ortamlarda müze eserlerinin tanıtımının yapılmasının müzelerin işlevselliği ve toplum eğitime olan katkısı yönünden önemli olduğu, kültürün korunmasında, gelecek nesillere aktarılmasında bilimsel çalışmaların önem taşıdığı, bu çalışmaların tanıtılmasında izlenecek yöntemlerin önemli olduğu vurgulanmıştır. Özder vd. (2008)'in çalışması ile bu çalışma online katalog hazırlanması bakımından benzerlik göstermektedir.

Yetim vd. (2008), Yeniçağa ilçesi ve Dereköy'de geleneksel kadın giyim çeşitlerini incelemişlerdir. Yeniçağa ilçesinde geçmişte giyilen bindallı etek-cekete takımı, Dereköy'de bindallı elbise, üç etek, fes (tekke), telli-nakışlı poğ, göynek, alaca don, kuşak, salta, çorap incelenmiş ve bu giyim çeşitlerinin özellikleri belirlenmiştir. Araştırma kapsamında Yeniçağa Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğünde ve yörede yapılan gözlem, inceleme ve karşılıklı görüşmelerden, çekilen fotoğraflardan, kaynak kişilerden edinilen bilgiler verilmiştir.

Gökcesu vd. (2008), Ankara iline bağlı Beypazarı ilçesinde geleneksel özel gün kadın giyimini incelemişlerdir. Araştırma kapsamında müzede ve sandıklarda bulunan giyim çeşitlerine ulaşılmaya çalışıldığı ve bu giyim çeşitlerini kullanan kişilerden bilgi alındığı belirtilmektedir. Geleneksel giyim kuşamın yaşatılmasının, gelecek kuşaklara aktarılmasının ulusal kimlik adına gerekli olduğu, bu giyim çeşitlerini modern yaşamda kullanmanın mümkün olmaması nedeniyle bu giyim çeşitleri üzerinde yenileme

alışmalarının planlandığı belirtilmektedir. Gazi Üniversitesi Beypazarı Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu tarafından uygulanan “Beypazarı Yöresi Geleneksel Giysi ve Takıları” isimli proje kapsamında geleneksel giyimden ve takılardan yola çıkılarak tasarımlar yapıldığı anlaşılmaktadır. Beypazarı yöresine ait geleneksel giyim ve takılar üzerinde yürütölen proje, materyal ve yöntem bakımından Sivas ili kadın giyimi üzerinde yürütölen bu çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Özbağı (2008), Adana boncuk oyaları ve motifleri incelemiştir. Bu yöreye ait oyalarda kullanılan iplik, motif eşitleri belirlenmiştir. Oyaların yazma kenarlarına tutturulduğunu, camekân adı verilen sandıklarda yazma kenarlarından görünecek şekilde saklandığını belirtmektedir. Sivas ili kadın giyiminde ulaşılan yazma örneklerinde dikkati çeken oyaların olduğı ve bunların da yöre halkı tarafından sandıklarda saklandığı veya bazılarının itinalı olarak günümüzde kullanıldığı saptanmıştır. Yazmaların saklama yöntemi bakımından Özbağı (2008)’nın bildirdiğı sonuçlar ile bu araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir.

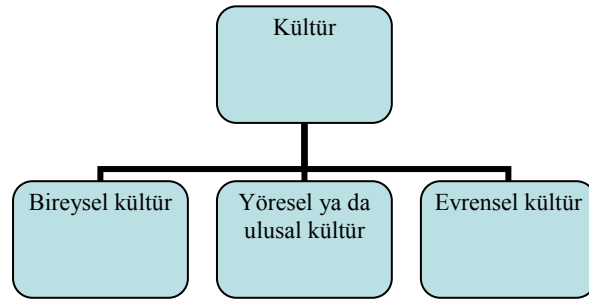
Fıçıoğlu (2010), Tokat yazmalarının ağdaş giyimde kullanımı üzerine bir çalışma yürütmüştür. Yazar, kendi koleksiyonunda yer alan Tokat yazma motiflerinden esinlenerek tasarladığı giyim çeşitlerini görsel ve teorik bilgilerle açıklamış, Tokat yöresinde yazmacılığın yaşatılmasının Türk giyim ve moda kimliği için önemli olduğunu vurgulamıştır. Fıçıoğlu’nun önerileri, Sivas kadın giyimine yönelik elde edilen bulgular üzerinde önemle durulması gerektiğı ve yeni giyim tasarım fikirlerinin oluşturulabileceğı konusunda katkı sağlamaktadır.

Üçer (2011), Sivas şehir merkezinde yaşayanlardan ve elde ettiğı eski fotoğraflardan gelin giyimi ve aksesuarlarını incelemiştir. Araştırmacı, yörede gelin kına geleneğı, giyim kuşamı hakkında ayrıntılı bilgiler vermektedir. Bazarlık giyim eşidinin Sivas’ta düğünde gelinler tarafından giyilen bir gelinlik olduğunu, genellikle pembe, yeşil, fes rengi, kahverengi ipek kumaştan dikildiğini bildirmektedir. Gelin başı süslemelerine baha/bahçe baş, alın üzeri süslemelerine civankaşı, takı ve mücevherlere ecnas denildiğini ifade etmektedir.

Kartal ve Ölmez (2014), Isparta iline baēlı ilēe ve köylerde muhafaza edilen ve ulaşılabilen kadın giyimlerini incelemişlerdir. Giyim ēeřitleri baş giyimi, dış giyim, iē giyim, ayak giyim, aksesuarlar şeklinde kullanım yerlerine göre sınıflandırılmış; giyimlerin kumaş, renk, motif, kompozisyon, süsleme özellikleri hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Ayrıca bazı giyim ēeřitlerinin fotoērafları ile birlikte teknik ēizimleri de sunulmuştur. H y kl  beldesinde şalvar örneklerinde kullanılan kumaş  ē peş olarak adlandırılmıştır. Bu ēalıřmada ise  ē peş dışa giyilenler kapsamında yer alan bir giyim ēeřidi olarak belirlenmiştir.

2. KURAMSAL TEMELLER

Kültür; tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde oluşturulan bütün maddî ve manevî değerler ile bunları oluşturmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan araçların; bir topluma özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünüdür (Arıkan 2011). Kültür kavramının birden fazla anlam içerdiğini belirtmek gerekir. Özne-ürün bağlamında kültür üç sınıfa ayrılır (Şekil 2.1).

Şekil 2.1 Kültürün özne-ürün olarak sınıflandırılması

Bireysel kültür; bir bireyin sosyo-kültürel, sosyoekonomik ortamı ile gördüğü her türlü eğitimi ve kültüre eklediklerini içerir (Erinç 2004). Bir ulusun kültürel değerlerinin gelişmesinde ise; o ulusun atalarından itibaren süregelen kültür değerleri, yerleştiği coğrafi alanlardan etkilendiği kültürel değerleri ve çağdaş gelişmeler ışığı altında etkilendiği kültür değerleri önemli etkenlerdir (Kılıçkan 2004). Kültür kavramının içine giren bütün ulusal değerler, maddî varlıklar ulusal miras kapsamında değerlendirilir (Oğuz 2001). Evrensel kültür, XX. yüzyılda basın, yayın ve ulaşım araçlarındaki hızlı gelişmeler, ulusal ayrılıkların ortadan kalkması ile etkisini göstermiştir. Örneğin ulusal giyim farklılıklarının yerini uluslararası düzeyde kabul edilen giyim tarzları almaya başlamıştır (Erkan 1981). Göçer toplumların zaman içinde yerleşik toplumlar (Erinç 2013) haline gelmesiyle çeşitli uygarlıklar kurulmuştur. Bu bakımdan, Anadolu da bazı uygarlıkların egemenlik gösterdiği bir yer olmuştur. Anadolu topraklarında yer alan Sivas yöresi de çeşitli uygarlıkların kültür izlerini yansıtan bir yerleşim yeridir. Sivas, geçmişten gelen kültürel değerlerle yöresel kültürün zenginleştiği ve günümüze taşındığı bir ildir.

Sivas il sınırları içerisinde tespit edilen merkezlerin, Yukarı Kızılırmak havzasını Tokat, Kayseri ve Malatya ovalarına bağladığı, bu yol güzergâhlarının Asur Ticaret Kolonileri döneminde kullanıldığı anlaşılmaktadır. Yüzey araştırmaları, bu güzergâhların Hitit döneminde de kullanıldığını ve bu yollar üzerinde yer alan bazı stratejik merkezlerin Kültepe tablet arşivlerinde adı geçen bazı önemli ticaret merkezleri olabileceğini ortaya koymuştur (Ökse 2003). XV. yüzyılın başlarında Osmanlı egemenliğine geçen Sivas, önemli yolların düğüm noktasını oluşturan bir konumda yer almıştır. İl, günümüzde de önemli bir ulaşım ağı merkezidir (Yüksel 2003). Tarihöncesi çağlardan XXI. yüzyıla kadar bazı uygarlıklara ait arkeolojik bulgulardan ve günümüzde halen varlığını koruyan tarihî eserlerden ilin geçmişi hakkında bilgilere ulaşılabilmektedir. Örneğin Hitit kabartmalarındaki tasvirlerle göre, Anadolu topraklarında ayakkabıların kullanıldığı tespit edilmiştir. Sivas'ta da M.Ö. 2600 yıllarından itibaren bu kabartmalardaki gibi bir çeşit ayakkabı olan çarığın kullanıldığı anlaşılmaktadır (Özen 2001). Diğer bir örnek ise, Sivas'ta Selçuklu mimarî özelliğini yansıtan eserlerden biri olan Güdük Minare adı ile bilinen 1348 tarihli Şeyh Hasan Bey Kumbedi'dir (Aslanapa 1972). Çifte Minare, Buruciye Medresesi gibi tarihî eserler de önemli Selçuklu yapılarıdır.

Sivas, Millî Mücadele döneminde Mustafa Kemal Paşa'nın 9. Ordu Müfettişi sıfatıyla 18 kişilik kurulu ile görev alanı içinde yer alan bir yerleşim yeridir (Günaydın 2003).

Sivas, İç Anadolu'da Kızılırmak vadisinde, etrafı platolarla çevrili bir havza içerisinde yer almaktadır. Platoların kuzeye doğru yükseklikleri 2000 metreyi bulmaktadır (Garipağaoğlu 2003). Şehir, denizden uzak ve dağlarla ayrılmış olması sebebiyle karasal iklime sahiptir (Demirel 2006). Sivas yöresinde yerleşim, daha çok iklimin ve coğrafik yapının elverişli olduğu yerlerde dir.

Araştırmada yer alan yerleşim birimlerinin genel özellikleri; köy muhtarlarının açıklamalarından ve kaynak kitaplardan ulaşılabilen bilgiler doğrultusunda açıklanmıştır.

Asarcık köyü, Sivas merkeze bağlı bir köydür. Köyün geçim kaynağını çiftçilik ve hayvancılık oluşturmaktadır (Coşkun 2012).

Beydilli, Hafik ilçesine bağlı bir köydür. Beydili bir Alevi-Türkmen köyüdür (Kurt 2013). Köyün geçimi hayvansal ve bitkisel üretime dayanır.

Çınarlı, Hafik ilçesine bağlıdır (Mahiroğulları 2003). Çınarlı köyü, Oğuzların Kayı boyundan Bozok koluna bağlı Karakeçili aşiretinden bir grup tarafından kurulmuştur. Köyün ekonomisi hayvansal ve bitkisel üretime dayanır. Köy halkı gelenek ve göreneklerini yaşatmaya devam etmektedir (Dolanbay vd. 2010).

Yeniköy, Hafik ilçesine bağlı bir köydür.

Banaz, Yıldızeli merkeze bağlı bir köydür. Köy ilçenin kuzeydoğusunda yer alır.

Çakmak köyü Yıldızeli ilçesinin kuzeyindedir ve merkeze bağlıdır.

Yıldızeli ilçesi Topulyurt köyü yüz yetmiş hanedir. Köyde yaşayanlar bitkisel üretim ile uğraşır, bir kısmı da emeklidir (Çeliktaş 2013).

Yağlıdere köyü, Yıldızeli ilçesinin batısında yer alır ve Yavru beldesine bağlıdır.

Yiğitler köyü, Yıldızeli ilçesinin merkez köyüdür. Köy ilçenin kuzeydoğusunda yer alır (Başbuğ 2011).

Zara ilçesi Akören köy halkının ataları Azerbaycan ve Kafkasya'dan gelmiştir. Köy yaklaşık olarak 264 yıl önce kurulmuştur. Köylü hayvansal ve bitkisel üretim ile uğraşır.

Zara ilçesi Gümüşçevre (Kemeriz) köyünün kuruluşu çok eskidir. Kaynaklarda, köyün haritasının Alman Kiepert tarafından çizildiği belirtilir (Mahiroğulları 1999). Köyün geçim kaynağını hayvansal ve bitkisel üretim oluşturur.

Karacahisar köyü Zara ilçesine bağlıdır (Acar 1990).

Zara ilçesi Tödürge (Demiryurt) köyünün kuruluşu ilkçağlara dayanır. Tödürge köyüne, 700 yıl önce Oğuzların Dodurga boyu yerleşmiştir. Dodurga boyunun anlamı, kaynaklarda, “ülke alıp hanlık yapmak” şeklinde belirtilmektedir (Gülensoy 2005). Tödürge, yeni adı ile Demiryurt, Sivas-Erzincan karayolu üzerinde Hafik-Zara arasında tarihî İpek Yolu üzerindedir. Köyün geçim kaynakları hayvansal ve bitkisel üretimdir (Mahiroğulları 1999).

Yapak köyü Zara ilçesine bağlıdır. Köy yaklaşık olarak 750 yıl önce Selçuklular zamanında kurulmuştur. Köy, İpek Yolu üzerinde konumlanmıştır. Köyün geçim kaynaklarını hayvansal ve bitkisel üretim oluşturur (Mahiroğulları 1999).

Şimkürek, diğer adı ile Esenyurt araştırma kapsamında olan diğer merkez köylere göre Sivas’a en yakın köydür. Bu nedenle köylülerin Sivas ile bağlantısı daha fazladır. Köyde geçim kaynağını sebze ve meyve yetiştiriciliği oluşturur.

Sivas merkeze bağlı Yıldız köyü, 515 haneli bir köydür. Köyün geçim kaynağı hayvansal üretimdir (Türk 2013).

Divriği, 107 köyü bulunan bir ilçedir (Özen 2008). Divriği, Sivas ilinin güney doğusunda yer alır. Selçukluların önemli merkezi haline gelmiş olan Divriği; tarihi ve kültürü ile yurt içinde ve dışında kendisini tanıtmıştır (Yasak vd. 2012). Divriği’de bulunan ve UNESCO tarafından dünya mimarlık mirasına dâhil edilmiş Ulu Camii ve Darüşşifası önemli bir Türk eseridir. Divriği Ulu Camii şifahane, cami ve türbeden oluşan bir külliye’nin ana yapısını oluşturmaktadır (Parla 2013).

Geleneksel kültür, duygu, düşünce, yaşam biçimi ve inançlar el sanatları ile yansıtılmaktadır. El sanatları, bir toplumun kuşaktan kuşağa aktarılan önemli değerlerini oluşturan öğelerdir (Karahana 2006). El sanatları; insanın ihtiyaçlarını karşılama ihtiyacına dayanan, doğada bulunabilen kaynakları ya da atık malzemeleri hammadde olarak kullanan, emek isteyen, basit araçlarla yapılabilen, üründe fonksiyonel, estetik, ekonomik olma özelliklerini birleştiren bir araştırma alanıdır (Kayabaşı vd. 2011). El sanatı olarak kabul edilen bir ürün, geleneksel olabileceği gibi, gelenekten esinlenilerek

yeniden oluşturulmuş da olabilir (Güner 2009). İnsanlar yaşadıkları bölgenin coğrafi koşullarına bağlı olarak kendi ihtiyaçlarını karşılamının yanında bölgelerini ve kendilerini süsleme ihtiyacını hissetmişlerdir. Bu nedenle birçok el sanatı ürünü çeşitli malzemeler kullanılarak yapılmaktadır. Böylece doğanın güzellikleri, zanaatkârın iç dünyası ve bazı mesajları yansıtılmaya çalışılır (Barışta 1988).

Anadolu'da el sanatları ile uğraşılmasının çok sayıda nedenleri vardır. Bunlardan biri, toplumun gelenek ve göreneklerini devam ettirmesidir (Arlı 1990). Ayrıca, toprağın ekiminin sınırlı olması, dağlık bölgelerde pazara ulaşım güçlüğü, iç ve dış giyimlerin pahalı olması gibi nedenlerle de el sanatları uygulanır olmuştur. Pek çok kişi ihtiyaç duyduğu giyim ve ev eşyasını kendisi üretmeye başlamıştır (Oğuz 2004). İnsanların çevresini, kendilerini ve kullandığı eşyayı süslemesi doğal tutkusudur (Kılıçkan 2004). İnsanlar yetenekleri ile dokumalarına, giyimlerine kendilerinden bir şeyler eklemişlerdir. Bu kimi zaman bir renkle kimi zaman da bir motifle ifade edilmiştir. Renk, biçim vb. sanat ürününü oluşturan görsel öğelerin estetik bir bütünlük oluşturmak amacıyla bir araya getirilmesi ile kompozisyon (Aytaç 2001, Elike 2001) oluşmaktadır. Biçim öğeleri, bir ürünün estetik mesajının taşıyıcısı olarak nitelendirilebilir (Tunalı 2012). Biçim öğelerini şekil, madde ve renk oluşturur. Biçim türleri; organik biçimler ve geometrik biçimler olmak üzere iki gruba ayrılır. Organik biçimler sanatçı yapıtlarına taş, bulut, yaprak biçimleri olarak; geometrik biçimler ise kare, üçgen ve daire (Elike 2001) olarak yansıtılır. Yüzyıllardır aktarılan simgesel anlatım dili, birçok geleneğin günümüze taşınabilmesini sağlamıştır (Erbek 2002). Bir el sanatı ürünündeki estetik değerlerde motif ve renklerin önemli yeri bulunmaktadır. Motifler, el sanatı ürünlerinde çeşitli şekillerde tasvir edilmiş, sembolleştirilmiştir. Tasvir ve semboller, en eski iletişim şekilleridir. İnsanoğlu, kendini tehlikeden korumak, tanrıların gönlünü almak için sembollerini kullanmıştır (Oğuz 2004). İnsanların süslenme ihtiyacının tarihin ilk devirlerinden başlayarak günümüze kadar sürmesi boyacılık sanatının önemini ortaya çıkarmaktadır (Arlı 1982). Çeşitli dokumalarda kullanılan ipliklerin renkleri için doğadan temin edilen bazı bitkiler kullanılmıştır (Mert vd. 1992). Beyaz, siyah, kahverengi gibi doğal renkli yünlerden yapılan ipliklerden veya sentetik boyalarla boyanmış ipliklerden de dokumalar yapılmıştır (Aytaç 2001).

Sivas yöresinde çeşitli el sanatları ile uğraşılmıştır. Sivas el sanatlarının başlangıç tarihi Selçuklular dönemine dayanmaktadır. Osmanlılar döneminde en parlak zamanını yaşayan el sanatları, bugün eski canlılığını ve çeşitliliğini yitirmiştir (Özen 2008). Araştırma kapsamında yer alan bazı yörelerin el sanatları incelenmiş ve çizelge 2.1’de sunulmuştur.

Çizelge 2.1 Sivas ili el sanatları

Yöre	El sanatı	Hammadde/ Malzeme	Günümüzdeki durumu
Sivas/Merkez	Çarıkçılık	Deri, iplik	Hayır
Sivas/Merkez	Ağızlık ve tahta kalem yapımı	Ahşap	Evet
Sivas/Merkez	Gümüş işlemeciliği	Altın, gümüş	Evet
Sivas/Merkez	Dokumacılık	İplik	Evet
Sivas/Merkez	Bıçakçılık	Çelik, boynuz	Evet
Sivas/Merkez	Tarakçılık	Boynuz	Evet
Divriği	Tahta pabuç	Deri, kösele	Evet
Hafik	Tarım aletleri yapımı (balta, orak, çapa)	Demir, ağaç	Hayır
Hafik	Çarıkçılık	Deri, iplik	Hayır
Hafik	Örgücülük	İplik, şiş	Evet
Yıldızeli	Bebek yapımı	İplik, kumaş, tahta çubuk	Evet
Zara	Küpçülük	Toprak	Hayır

Çizelge 2.1’de sunulan ve günümüzde halen varlığını sürdüren Sivas el sanatları ağızlık ve tahta kalem yapımı, gümüş işlemeciliği, dokumacılık, bıçakçılık, tarakçılık, tahta pabuç yapımı, örgücülük ve bebek yapımıdır. Çarıkçılık, tarım aletleri yapımı ve yörede küpçülük olarak anılan toprak işleri bugün bulunmamaktadır.

Bir yörede kültür bazı öğeler ile devam etmektedir. Bu öğeler arasında geleneksel el sanatları yer almaktadır. Kültürel kimliği oluşturan öğelerden biri de yöresel kadın giyimidir.

Giyim, millî kültürün bir parçasıdır. Giyim çeşitlerini sosyolojik, psikolojik, tarihsel oluşum ve coğrafi bölge içinde değerlendirmek (Özçelik 2003) uygundur. İnsanların yöresel kadın giyiminde belirgin olan etmenler; coğrafik konum, iklim koşulları, kültürel etkileşimler ve inanç sistemleridir (Gargi 2007). Bu bağlamda yörelere göre değişen farklı giyim özellikleri görülmektedir.

Giyim, insanların temel ihtiyaçları arasında yer almaktadır. Tarih öncesinden itibaren insanların giyimlerinde çeşitli faktörler etkili olmuştur. Giyim; insan vücudunu tabiat etkilerine karşı koruyan, çeşitli doğal ve yapay hammaddeler kullanılarak vücut yapısına uygun olarak üretilen, insanların kendilerini ifade edebilmelerini sağlayan, onların bir topluma ve kültüre ait olmalarının göstergesi kabul edilen bütün giyim çeşitlerini ve aksesuarı kapsar (Pamuk 2002).

İnsanların giyim seçimlerini; iklim şartları, inanç, gelenek ve görenek (Üçer 2011), çalışma hayatı, vücut yapısı, yaş, ekonomik durum ve günün modası (Muratoğlu ve Şener 2002) etkiler. Giyim; kişinin sosyal statüsünü, bulunduğu toplumun sosyal ve kültürel seviyesini simgeler (Özder 1999, Öndoğan 1999). Örneğin kullanılan kumaş kalitesi, elbisenin süsü topluluğun sosyo-ekonomik yapısını ifade eder (Oğuz 2004).

Anadolu’nun önemli yerleşimlerinden biri olan Sivas yöresinde geçmişte giyim, şehirli ve köylü kadın giyimi olarak ayrılmıştır. Dolayısıyla şehirli ve köylü kadın giyiminde bazı farklılıklar görülmüştür (Üçer 2011). Şehirli kadın pahalı kumaşlardan, zengin

süslemelerden yapılmış Avrupa etkili giysiler kullanmıştır. Haute-Couture¹ giyim tarzı benimsenmiştir.

XIX. yüzyılda III. Selim, II. Mahmud, Abdülmecid gibi yenilikçi padişahların Osmanlı yaşam tarzına her alanda getirdikleri Batılılaşma hareketleri (1839 Tanzimat Fermanı) kadınların giyimlerini de etkilemiştir. Bu gelişmelerin izlenmesini sağlayan önemli belgeler arasında terzi defterleri vardır. Saray içinde Hanım Sultanlar, kalfaları aracılığı ile saray dışındaki terzilere sipariş vermeleri ile pul, boncuk, inci işlemeli kadın giysileri uzman terziler tarafından uygulanmıştır (Gürtuna 1999).

Osmanlı kumaşları çoğunlukla, çözümlü yüzölçümler halinde ve desen takviyeli atkılar ile dokunmuştur. Osmanlı dönemindeki saray kumaşlarında ipek ile birlikte gümüş ve altın teller kullanılmıştır. Altın ve gümüş tellerden desenler oluşturulmuştur. Bu teller dokumalarda üç farklı biçimde kullanılmıştır:

1- Klabdan: Gümüş ve altın veya altın alaşımlı gümüş tel genellikle çift iplik etrafına sarılır. Türk dokumalarında gerçek gümüş tel kullanılmıştır. Gümüş tel beyaz ipek iplik etrafına sarılınca gümüş etkisi yapar. Buna “gümüş veya beyaz klabdan” adı verilir. Sarı iplik etrafına sarılınca altın görünüşü verir. Buna da “altın veya sarı klabdan” adı verilir. Özellikle seraserlerde altın alaşımlı tel, hatta gerçek altın tel kullanılmıştır.

2- Tel: Bazen dokumada ipekle beraber doğrudan doğruya altın ve gümüş teller kullanılmıştır. Buna en değerli kumaş olan seraserde rastlanır.

3-Sim: Metal iplik, bir pamuk ipliğinin çevresine ipliği kapatacak biçimde sarılmıştır. Klabdanın aksine iplik hiç görünmez. Sadece metal tel görülür. Bu yöntemde değerli metaller klabdana oranla daha çok kullanılmış olur.

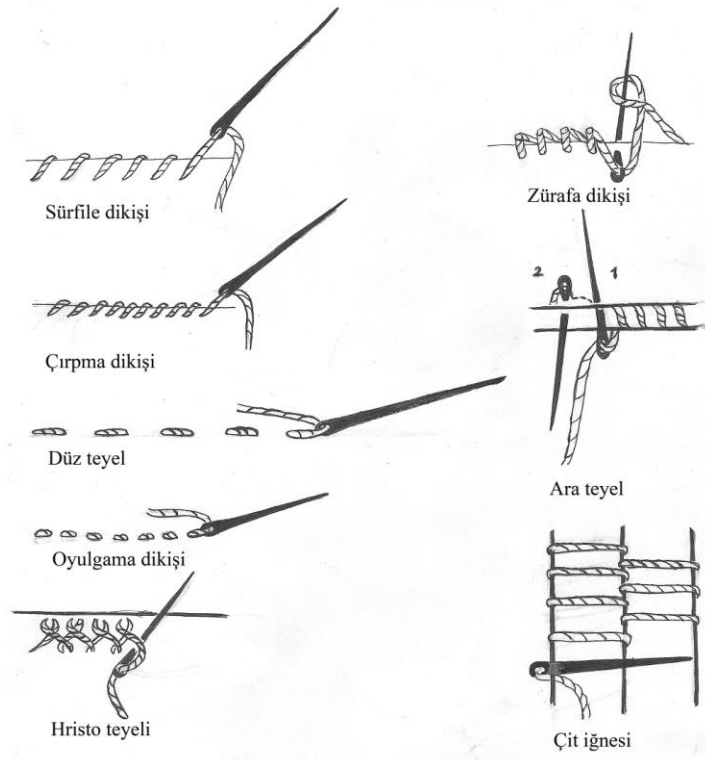
Kadife veya ipekli kumaş üzerine desen bazen baskı tekniği ile de yapılır. Düz kumaş

¹ Fransızca bir kavram olan Haute Couture, Türk modasının çoğu ünlü modacılarının benimsediği bir giyim üretim anlayışıdır. Haute Couture, kişiye özel dikilen, kısmen el dikişinin uygulandığı, siparişe dayalı giyimi ifade eder (Seyhun 2011).

üzerine altın ve gümüş yaldızla motif basılır. Bu tür kumaşlara “benekli” adı verilmiştir. Osmanlı kumaşlarında desen oluşturmada üç farklı yöntem kullanılmıştır:

- 1- Damask: Tek çözgü-tek atkı grubu örgü ile desen elde edilir.
- 2- Brokar: Çözgü takviyesi veya atkı takviyesiyle desen elde edilir.
- 3- Kadife: Hav çözgüsüyle desen oluşturulur (Dölen 1992).

Giyim çeşitlerinde kumaşlar kadar önemli olan diğer nokta dikişlerdir. Elde yapılan bazı dikiş çeşitlerinin çizimleri aşağıda sunulmuştur (Şekil 2.2).

Şekil 2.2 Elde yapılan bazı dikiş çeşitlerinin çizimleri

Şekil 2.2'nin incelenmesinden sürfile, zürafa, çırpma, ara teyel, düz teyel, oyulgama, çit iğnesi, hristonun elde yapılan bazı dikiş çeşitleri olduğu anlaşılmaktadır. Sivas ili kadın giyiminde bu dikiş çeşitlerinin kullanıldığı belirlenmiştir.

XIX. yüzyılda işlemlerde pul-boncuk işi, tohum işi gibi nakış iğneleri görülür. XX. yüzyılda makine nakışı giderek yaygınlaşmıştır (Sözen 1998). Şehirli kadınların giyimlerinde bu süslemelerin kullanıldığını yazılı ve görsel kaynaklarda görmek mümkündür.

XXI. yüzyıla dek geleneksel özellikler gösteren köylü kadın giyiminde entariler şalvarlı ya da şalvarsız giyilmiştir. Köy kadınlarının elbiseleri genellikle uzun kollu, kapalı yakalı, geniş ve uzun eteklidir (Görgünay 1973). Giysiler şehirli kadın giyimlerine göre oldukça sadedir.

Arılı'nın (1989) da belirttiği gibi eski elbiseler, kuşaklar, kolarlar, üç etekler, yazmalar, bindallılar, yemeniler kesilip yastık yüzü vb. yapılmıştır. Bu nedenle zamanla, Sivas'ın bazı yerleşim birimlerinde hem şehirli hem de köylü kadın giyimine olan ilgi azalmıştır.

Kemer; üç peş, bindallı, bazarlık/gelinlik veya elbise üzerine takılan gümüşten bir aksesuardır. Günümüzde de kullanılır. Sivaslı ustaların ellerinden çıkan bu gümüş kemerler; savatlı gümüşten baftalı kemerler, hasır örgülü, gümüş telkârî olarak çeşitlenmiştir. Sivaslılar bileziğe bilerzik derler. Kelimenin aslı eski Türkçede bilezük (bilek yüzük) olarak geçmektedir. Günümüzde Sivas'ta bu takıların yerini 22 ayar altından, 20 gr gelen, üç telli burma ile yapılan Sivas burması denen bilezikler almıştır ve bu bileziklerin üretimi yapılmaktadır (Üçer 2011). Zara'da 1920'lerde yöresel giyimleri ile gelin ve damat fotoğrafı aşağıda verilmiştir (Şekil 2.3).

Şekil 2.3 1920'lerde yöresel giyimleri içinde gelin ve damat (Üredi 2011)

Şekil 2.3'te verilen gelin başlığı ile bu araştırmada Zara ilçesi günümüz kadın özel giyiminde yer alan ve tozak olarak adlandırılan başlık benzerdir.

Sivas'ta XX. yüzyıl şehirli kadın giyimine ilişkin iki fotoğraf şekil 2.4'te sunulmuştur.

Şekil 2.4 XX. yüzyıl Sivas gelinleri (Üçer 2011)

Şekil 2.4'te görülen gelin giyimleri ile bu araştırmada özel gün kadın giyimi olarak belirlenen üç peş ön bedenin iki parçadan oluşması bakımından benzerlik göstermektedir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 Materyal

Araştırma, 2011 Şubat-2014 Haziran aylarında Sivas ilinde yürütülmüştür. Halk Eğitim Merkezi öğretmenleri, Kültür Müdürlüğü görevlileri ve yörede yaşayanlar ile yapılan karşılıklı görüşmeler sonucunda Merkez, Hafik, Yıldızeli, Zara ilçelerine bağlı bazı köylerde ve Divriği merkezinde kadın giyim çeşitleri bulunduğu tespit edilmiştir. Araştırma materyalini bildirilen yörelerde kadınlar tarafından halen kullanılan ve geçmişte kullanılmış giyimler oluşturmaktadır. Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde bulunan ve yöreye ait olduğu bildirilen bazı XIX-XX. yüzyıl kadın giyim çeşitleri de araştırma materyali kapsamındadır. Kaymakamlık yetkilileri, Halk Eğitim Merkezi öğretmenleri, müze araştırmacıları, yöre halkı ile yapılan karşılıklı görüşmeler sonucu elde edilen bilgiler, yazılı kaynaklar ve çekilen fotoğraflar da araştırma materyali kapsamında yer almaktadır. Araştırma kapsamında incelenen Sivas kadın giyim sayısının yöreye göre dağılımı çizelge 3.1'de verilmiştir.

Çizelge 3.1 Sivas'ta incelenen kadın giyim sayısının yöreye göre dağılımı

Sıra no	Müze/Yörelere	Sayı	%
1	Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi	13 adet	11,8
2	Divriği İlçesi	6 adet	5,4
3	Asarcık/Merkez	4 adet	3,6
4	Yıldız/Merkez	5 adet	4,5
5	Şimkerek/Merkez	5 adet	4,5
6	Beydili/Hafik	5 adet	4,5
7	Çınarlı/Hafik	9 adet	8,1
8	Yeniköy/Hafik	5 adet	4,5
9	Banaz/Yıldızeli	4 adet	3,6
10	Çakmak/Yıldızeli	3 adet	2,7

Çizelge 3.1 Sivas'ta incelenen kadın giyim sayısının yöreye göre dağılımı (devam)

11	Topulyurt/Yıldızeli	5 adet	4,5
12	Yağlıdere/Yıldızeli	6 adet	5,4
13	Yiğitler/Yıldızeli	8 adet	7,2
14	Akören/Zara	7 adet	6,3
15	Gümüşçevre/Zara	5 adet	4,5
16	Karacahisar/Zara	4 adet	3,6
17	Tödürge/Zara	9 adet	8,1
18	Yapak/Zara	7 adet	6,3
Toplam		110 adet	100

3.2 Yöntem

Araştırma, betimleme (survey) yöntemi ile elde edilen bulgulara dayanmaktadır. Kaptan (1998) betimleme yöntemini objelerin ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan bir yöntem olarak bildirir.

Literatür taraması sonucu Sivas kadın giyimlerine ilişkin kapsamlı bir araştırmaya ulaşılamamıştır. Bu çalışma Sivas'ta geçmiş kadın giyimi, Sivas'ta günümüz kadın giyimi, online katalog şeklinde üç alt başlıktan oluşmaktadır. Yörelere ait giyimler; dışa giyilenler, içe giyilenler, giyim aksesuarları ve ayağa giyilenler şeklinde incelenmiştir.

3.2.1 Sivas'ta geçmiş kadın giyimi

Bu bölüm; yöreden elde edilen gözlem ve görüşmelerden, yazılı kaynaklardan ve müze envanterinden elde edilen bilgiler ile açıklanmıştır. Bu çalışmada, yörelerde Kaymakamlık yetkilileri, Halk Eğitim Merkezi öğretmenleri, yörede yaşayanlar ve müze görevlileri ile karşılıklı görüşmeler yapılmıştır. Giyim çeşitleri fotoğraflarla tespit

edilmiştir. Her fotoğraf Photoshop çizim programı ile düzenlenmiştir. Giyim çeşitlerine ilişkin yazılı bilgiler Windows Word programıyla, fotoğraflar JPEG formatıyla, giyim çeşidi sayıları çizelgelerle verilmiştir.

Geçmişte kullanılan kadın giyim çeşitleri; Çakmak köyü, Şimkürek köyü ve Yiğitler köyü ile müzede yer alan örneklerden oluşmaktadır. Müze eserleri, müze kayıt defterinde verilen envanter numaraları ile incelenmiştir. Müzede ve köylerde ulaşılabilen eski giyim çeşitlerinin incelenmesinde aşağıdaki sıralama dikkate alınmıştır.

Her giyim çeşidi için kullanım özelliği, kaç yıllık olduğu/ait olduğu dönem, giyim çeşidi sahibi/giyim çeşidinin ait olduğu dönem gibi bilgilerin yanında giyimlerin model, kalıp, dikiş, süsleme özellikleri ile fotoğrafları sunulmuştur. Bazı giyim çeşitlerine ait çizimler fotoğrafların yanında yer verilmiştir.

Giyimlerin ölçüleri, dikişleri, aksesuar özellikleri gibi detaylarını gösteren çizimlerde Vural ve Çoruh (2003) esas alınmıştır. Geçmiş ve günümüz Sivas kadın giyim çeşitlerine ait çizimler iki boyutlu olarak Photoshop çizim programı ve Paint programı ile hazırlanmıştır. El ile yapılan çizimler veya çekilen fotoğraflar taranarak bilgisayar ortamında model/fotoğraf dosyası oluşturulmuştur. Buradan seçilen model Photoshop programında işlenmiştir. Giyim çeşidinin bulunduğu alan seçilmiş, modeller üzerinde desen, kumaş giydirme işlemi yapılmıştır. Bazı giyim çeşitleri kumaş ve renk özellikleri dikkate alınmadan da çizilmiştir.

3.2.2 Sivas'ta günümüz kadın giyimi

Bu bölüm; yöreden elde edilen gözlem ve görüşmelerden, yazılı kaynaklardan elde edilen bilgiler ile açıklanmıştır. Bu çalışmada, yörelerdeki Kaymakamlık yetkilileri, Halk Eğitim Merkezi öğretmenleri, yörede yaşayanlar ile karşılıklı görüşmeler yapılmıştır. Giyim çeşitleri fotoğraflarla tespit edilmiştir. Her fotoğraf Photoshop çizim programı ile düzenlenmiştir. Giyim çeşitlerine ilişkin yazılı bilgiler Windows Word programıyla, fotoğraflar JPEG formatıyla, giyim çeşidi sayıları çizelgelerle verilmiştir.

Günümüzde kullanılan kadın giyim çeşitleri; Akören köyü, Asarcık köyü, Banaz köyü, Beydili köyü, Çınarlı köyü, Divriği ilçesi, Gümüşçevre köyü, Karacahisar köyü, Topulyurt köyü, Tödürge köyü, Yağlıdere köyü, Yapak köyü, Yeniköy köyü, Yıldız köyü ve Yiğitler köyünde yer alan örneklerden oluşmaktadır. Her giyim çeşidi için kullanım özelliği, kaç yıllık olduğu, giyim çeşidi sahibi gibi bilgilerin yanında giyimlerin model, kalıp, dikiş, süsleme özellikleri ile fotoğrafları sunulmuştur. Bazı giyim çeşitlerine ait çizimler fotoğrafların yanında yer verilmiştir.

3.2.3 Online katalog

Bu bölüm Sivas ilinde geçmişte ve günümüzde kullanılan bazı kadın giyim çeşitlerinin model, kalıp, dikiş, süsleme özellikleri ile fotoğrafları internet ortamında erişilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Web sayfasına www.sivaskadingiyimi.org adresinden ulaşılmaktadır. Müze eserleri, Kültür Bakanlığı'nın bünyesinde muhafaza edildiği ve incelenen eserlerin internet ortamına taşınması yönünde herhangi bir izin talebinde bulunulmadığı için web sayfasında yer almamaktadır.

Giriş sayfası sol sütununda Ana Sayfa, Sivas İli Hakkında, Geçmişte Kadın Giyimi, Günümüzde Kadın Giyimi, Projeye Katkıda Bulunanlar şeklinde bir sıralama bulunmaktadır. Geçmişte Kadın Giyimi, Günümüzde Kadın Giyimi başlıkları altında ilçe ve bu ilçelere bağlı köy adları sıralanmaktadır. Yörelerin alt başlıkları altında İç Giyilenler, Dışa Giyilenler, Başa Giyilenler, Belde Kullanılanlar, Ayağa Giyilenler şeklinde bir düzenleme vardır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde Sivas'ta geçmiş ve günümüz kadın giyimine ilişkin veriler dışa giyilenler, içe giyilenler, giyim aksesuarları, ayağa giyilenler başlıkları altında açıklanmıştır. Giyim çeşitlerinin bulunduğu yer, dönemi/kullanım süresi, kullanım yeri, model özelliği çizelgeler halinde sunulmuş ve incelenmiştir. Sivas'ta geçmiş ve günümüz kadın giyim çeşitlerinin bir kısmına ilişkin ayrıntılı bilgiler Bulgular ve Tartışma, diğerleri Ekler bölümünde sunulmuştur.

Giyim renk, kumaş özelliği ve biçim görsel etki bırakır (Walter 1992). Bazı giyim çeşitlerine ait biçim veya süsleme özellikleri çizimlerle sunularak görsel etki sağlanmaya çalışılmıştır.

Sivas kadın giyimi online katalog yönerge bilgileri de Bulgular bölümde açıklanmıştır.

4.1 Sivas'ta Geçmiş Kadın Giyimi

Sivas'ta geçmiş kadın giyimi dışa giyilenler, içe giyilenler, giyim aksesuarları ve ayağa giyilenler başlıkları altında incelenmiştir.

4.1.1 Geçmiş kadın giyiminde dışa giyilenler

Sivas'a ait geçmiş kadın giyiminde dışa giyilenler Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi ile ulaşılan köyler, giyim çeşidi, dönemi/kullanım süresi, kullanım yeri, model özelliğine ilişkin bilgiler çizelge 4.1'de sunulmuştur.

Çizelge 4.1 Sivas geçmiş kadın giyiminde dışa giyilenler

Bulunduğu yer	Envanter/ Sıra no	Giyim çeşidi/ Yöresel adı	Dönemi/ Kullanım süresi	Kullanım yeri	Model özelliği
Müze	84/178	Ceket	XX. yy ilk çeyrek Osmanlı	Özel gün	şömiziye yaka, takma kol (EK 1)
	87/50	Cepken	XIX. yy Osmanlı	Özel gün	yuvarlak yaka, takma kol (EK 2)
	89/29	Cepken	XIX. yy Osmanlı	Özel gün	takma kol, evaze kol ucu, astarlı (EK 3)
	77/407	Elbise	XIX. yy Osmanlı	Özel gün	kısa takma kol, kruvaze kapama, manşetli, bel hat dikişli (EK 4)
	84/176	Elbise	XX. yy ilk çeyrek Osmanlı	Özel gün	kayık yaka, uzun, geniş takma kol (EK 5)
	86/33	Üç etek	XIX. yy Osmanlı	Özel gün	uzun takma kol, yan dikişler yırtmaçlı (EK 6)
	97/5	Takım elbise	XIX-XX. yy Osmanlı	Özel gün	bluz; dik yaka, uzun takma kol, kol ucu volanlı, düğmeli, etek çan kesimli, beli kemerli
	2008/8	Bluz	XX. yy ilk çeyrek Osmanlı	Özel gün	hâkim yaka, fırırla süslü yaka, takma kol, kol ve bel ucu evaze
Çakmak/ Yıldızeli	1	Pazarlık	50 yıl	Özel gün	takma kol, önü yakadan bele kadar açık, bel hattı dikişli, arka bel pilili (EK 7)
	2	Misu	50 yıl	Özel gün	erkek yaka, takma kol, yaka ve kol ucu farklı kumaş, aplike cep, arka orta dikişli (EK 8)
Şimkürek/ Merkez	3	Bazarlık	-	Günlük	takma kol, bel hattı dikişli, üst ve alt beden farklı kumaş
	4	Misu	-	Günlük	yuvarlak yaka, takma kol, arka orta dikişsiz, önde kapanma payı yok (EK 9)
Yiğitler/ Yıldızeli	5	Seyvanlı entari	25-30 yıl	Günlük	dik yaka, takma kol, ön yakadan bele kadar ilik-düğme, bel hattı dikişli, arka bel büzgülü
	6	İçlik	25-30 yıl	Günlük	V yaka, takma kol, kol uçları manşetli, ön ve arka beden pensli, arka ve ön orta dikişsiz (EK 10)

Çizelge 4.1'in incelenmesinden Sivas geçmiş kadın giyiminde dışa giyilenlere Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi ile Çakmak/Yıldızeli, Şimkürek/Merkez, Yiğitler/Yıldızeli köylerinde ulaşıldığı anlaşılr. Müze giyimleri güncel, köy giyimleri yöresel adları ile anılır. Bu giyimlerde beş adet ceket (ceket, cepken, misu), beş adet elbise (elbise, pazarlık, bazarlık, seyvanlı entari), iki adet bluz (bluz, içlik), bir adet üç etek ve bir adet takım elbise yer alır. Müze giyim çeşitlerinin tamamı özel gün, Çakmak köyü dışında diğer köylerden sağlanan çeşitler günlük giyimdir.

Ceketlerde yaka özelliği bakımından erkek, şömiziye, yuvarlak yaka; kol özelliği bakımından takma kol bulunur. Müzede yer alan cepkenlerin yaka şekli ile Şimkürek köyü misu yaka şekli benzerlik gösterir.

Elbiselerin bel hatları dikişlidir (84/176 numaralı elbise dışında). Kol özelliği bakımından takma kol (kısa, uzun, kol ucu evaze, kol ucu manşetli) bulunur. Yaka özelliği bakımından kayık, kruvaze kapamalı, önde yaka oyuntusundan bele kadar açık çeşitler görülür. Seyvanlı entari ile pazarlık ön orta yaka açıklığı bakımından benzerdir. Ancak seyvanlı entarinin ön kapaması ilik-düğme ile sağlanırken pazarlıkta ön orta kapaması yoktur. Seyvanlı entari günlük pazarlık özel gün giyim çeşidi olması bakımından da farklıdır.

Bluzların kol özelliği bakımından takma kol olduğu görülür. Diğer özelliklerinde benzerlik yoktur. Bu durum giysi çeşitlerinin farklı kullanım yeri olmasından kaynaklanabilir.

Takım elbise etek, ceket şeklindedir. Diğer ceketler gibi takma kolludur. Müzede yer alan üç etek, bilinen üç etekler gibi takma kollu ve yan dikişleri yırtmaçlıdır.

Müzede yer alan, yöresel adları takım elbise (envanter no: 97/5), bluz (envanter no: 2008/8), Şimkürek köyünde bazarlık, Yiğitler köyünde seyvanlı entari olan giyim çeşitlerine ilişkin ayrıntılı bilgiler, fotoğraflar, bazı çizimler aşağıda sunulmuştur. Çizelge 4.1'de bildirilen diğer giyimlerin ayrıntılı bilgileri Ekler bölümündedir.

Envanter numarası 97/5 olan takım elbiseye ilişkin fotoğraf (Şekil 4.1) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.1 Takım elbise ön/arka beden ve etek

Envanter no: 97/5

Yöresel adı: Takım elbise

Ait olduğu dönem: Kayıtlarda kesin olarak bir tarihlendirme yapılmamıştır. Ancak, müze yetkililerinin bu eser için XIX. veya XX. yüzyıl başlarına ait olabileceği yönünde açıklamaları bulunur. Buna ilave olarak söz konusu eser Avrupa modası özelliğini taşır. Karahasanoğlu vd. (2013), XIX. yüzyılın ikinci yarısından sonra Osmanlı Devleti'nde Batılı tarzda aksesuarlara, ithal kumaşlardan dikilen elbiselere ve lüks tüketim maddelerine ilginin arttığını belirtirler. Bu takım elbisede de ithal kumaş kullanılmıştır.

Müzeye geliş tarihi: 23. 10. 1997 (25. 000. 000 TL'ye satın alınmıştır)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Etek ve bluzdan oluşan bir dış giyimdir. Kayıtlarda belirtilmemesine rağmen takım elbisenin o dönemlerde özel günlerde giyildiği anlaşılar. Günümüzde hâlâ sağlamdır.

Model özelliği: Takımı oluşturan bluz uzun düz kollu, kol ucu volanlı bir modele sahiptir. Önden düğmeli ve dik yakalıdır. Takım elbisenin eteği hafif çan kesime sahiptir. Eteğin beli kemerlidir.

Kalıp özelliği: Eteğin boyu 85 cm, ön etek bel genişliği 37 cm, bluz boyu 55 cm, ön beden genişliği 46 cm, bluz kol boyu 56 cm, kol ağzı genişliği 31 cm

Dikiş özelliği: Bluzun ve eteğin içi beyaz renkli pamuklu astar kumaşı ile

temizlenmiştir. Takım elbise, lacivert renkli tafta kumaştan dikilmiştir. Makine dikişi ve el dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Dokuma kumaşa sim iplikli çiçek motifleri bulunur. Takım elbisenin yakası, kol ucu, ön bedeni, arka bedeni, ön eteği ve arka eteği üzerine gipür danteller ve sutaşı ile süslemeler yapılmıştır. Görgünay (1973) araştırmasında Osmanlı İmparatorluğu'nda II. Abdülhamid devrinde elbiselerin Avrupa modasından etkilenerek korsajlı yapıldığını, bugünkü döpiyeslere benzeyen modellerde elbiseler giyildiğini, arkası kabarık etekler diktirildiğini belirtir. Ancak bu giysilerde görülen sırma işlemlerin Doğu etkili özelliğini muhafaza ettiğini de ifade eder. Bu takım elbise de Avrupa modasından izler taşır. Etek ve bluzdan oluşan takım elbise modeli döpiyes modelli elbiselere benzer. Sevüktekin Apak vd. (1997), Osmanlı döneminde sarayda yaşayanların giyimlerinin halkın giyiminden farklılık göstermiş olduğunu ve 1845-1875 yılları arasında Hereke Dokuma Fabrikası'nda XIX. yüzyıla ait Türk kumaşlarının özel olarak dokunduğunu belirtirler. Ayrıca giyimlerin özel atölyelerde işlendiklerini ifade ederler. Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde incelenen bu takım elbisenin kumaşının da bu tarzda dokunmuş bir kumaş olabileceği düşünülebilir. Çünkü kumaşın üzerinde görülen bitkisel motifler, kumaş dokunurken oluşturulmuştur. Bu da özel olarak dokunmuş olduğunu gösterir. Giyim çeşidinin o dönemlerde toplumun ileri gelenlerine ait olduğunu da söylemek mümkündür. Jirousek (2004), Avrupalı kadınların XIX. yüzyılın ortalarına kadar bacaklarını uzun eteklerin içinde gizlediklerini belirtir. Müzede bulunan bu takım elbisenin eteğinin de uzun olduğu belirlenmiştir.

Envanter numarası 2008/8 olan bluza ilişkin fotoğraf (Şekil 4.2) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.2 Bluz

Envanter no: 2008/8

Yöresel adı: Bluz

Ait olduğu dönem: XX. yüzyıl Osmanlı dönemine aittir.

Müzeye geliş tarihi: Giyim çeşidi 45. 000 TL değerinde olup, müzeye bağışlanmıştır. Müzeye geliş tarihi ile ilgili herhangi bir bilgi yoktur.

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Günümüzde hâlâ sağlam olduğu anlaşılr. Batılı tarzda dikilmiş olan bluzun, şehirli kadınlar tarafından özel günlerde kullanıldığı bildirilmiştir.

Model özelliği: Bluz hâkim yakalı, takma kolludur. Bluzun yakadan göğüs hattına kadar olan bölümü dantelle kaplanmış olup, fırır yapılmış diğer yaka parçası da bulunur. Giyim çeşidi, bel ve kol ucu evaze şekilde açılan bir model özelliğine sahiptir. Sol yan dikişinde yedi adet çıtçıtl bulunur. Avrupa modasına uygun olarak dikilmiş bir giyim çeşididir. Jirousek (2004), XIX. yüzyılda Avrupa giyiminin ana karakteristiğinin, Doğu giyimine göre vücut hatlarını ön plana çıkaran özellikte olduğunu, modayı takip eden insanların ve terzilerin, Osmanlı giyimi üzerinde yenilikler yaptıklarını vurgular. Müzede bulunan bu eserin de Osmanlı kadın giyiminden oldukça farklı özellikler taşıdığı, XIX. yüzyıl giyiminin, XX.'da da devam ettiği, giyimlerin çok bol biçilmediği ve o dönemde yaşayan kişilerin Avrupa tarzında modeller diktirdikleri saptanmıştır.

Kalıp özelliği: Giyim çeşidinin boyu 54 cm, kol boyu 38 cm, ön beden etek genişliği 65 cm

Dikiş özelliği: Bluz yanardöner turuncu renkli, ipekli tafta kumaştan dikilmiştir. İçi beyaz renkli pamuklu kumaş ile astarlanmıştır. Bluzun dantelden hazırlanmış bir yaka modeli bulunur. Yakada ayrıca sağ omuz dikişine tutturulmuş, volanlı bir yaka da

vardır. Bu yakanın bir ucu, yakanın çevresine dolanarak sağ omuzdaki diğer yaka ucu ile birit ve düğmelerle karşılıklı olarak iliklenir. Giyim çeşidinde makine dikişi ve el dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Yaka ve kol uçlarında iki sıra halinde ince gipür danteller ile yapılmış bir süsleme bulunur.

Bazarlığa ilişkin fotoğraf (Şekil 4.3) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.3 Bazarlık

Sıra no: 3

Yöresel adı: Bazarlık

İnceleme tarihi: 10. 05. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Günlük giyim çeşididir.

Model özelliği: Bazarlığın bel hattından dikişli olduğu tespit edilmiştir. Bazarlığın üst bedeni ve eteği farklı kumaşlardan hazırlanmıştır. Elbisenin kolu takma koldur.

Kalıp özelliği: Elbisenin kalıpları pratik olarak çıkarılmıştır. Bazarlığın göğüs çevresi 95 cm, bel çevresi 80 cm, kol boyu 60 cm, elbise boyu 123 cm

Dikiş özelliği: Ön ve arka üst beden parçaları yan dikişlerden ve omuz hatlarından birleştirilmiştir. Ön bedende yaka açıklığı için boyun çukurundan ön ortası hattı üzerinde aşağıya doğru 9 cm boyunda yırtmaç yapılmıştır. Kol kalıbı, beden kalıbının kol oyuntusuna yerleştirilmiş ve dikilmiştir. Giysinin dikiş payları yaklaşık olarak 2 cm

verilmiş olup, sürfile dikişı ile temizlenmiştir. Bazarlığın üst bedeni pamuklu bir kumaş olan pazenden hazırlanmıştır. Modelde etek kumaşı olarak kadife kullanılmıştır. Bazarlığın üst bedeni farklı desenli başka bir pazen kumaş ile astarlanmıştır. Etek ucu ise 2 cm eninde dokuma şerit ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Sade olan elbisenin etek uçları, üzerinde yatay yönde beyaz ince çizgileri olan kırmızı dokuma şerit ile süslenmiştir. Üçer (2011), bazarlığın Sivas'ta düğünde gelinler tarafından giyilen bir gelinlik olduğunu, erkek tarafının kumaşını alıp diktirdiğini ve buna o zaman baş bazarlık adı verildiğini, kızın çeyizinde yer alana ise alt bazarlık adı verildiğini belirtir. Çoğunlukla ipekten dikilen bu giyim çeşidinin pembe, yeşil, fes rengi, kahverengi gibi çeşitli renklerde dikildiğini, ipekli kumaşlardan olanların Ermeni terziler tarafından dikildiğini, atlas kumaştan dikilenlerin ise içinin astarlandığını, eteğinin uzun ve geniş fırfırlı, kollarının yırtmaçlı, yakasının devrik ve etrafının ipek dantelli olduğunu da vurgular. Üçer, Avrupa etkili olarak yapılan bu giyim çeşitlerinin diğer bir çeşidinin de “aynalı” olduğunu, günümüzde Sivas ilinde yaklaşık olarak 60 yıldan beri renkli olan bu gelinliklerin terk edildiğini de ifade eder. Aşkun (2006), Üçer'in belirttiği gibi aynı amaçla giyilen giyim çeşidini pazarlık olarak ifade etmiştir. Aşkun, gelinlerin eskiden “düğmeli” denilen ipekli, çeşitli renklerde pazarlık giydiklerini, günümüzde ise beyaz renkli pazarlıkların giyildiğini belirtir. Araştırmada Şimkürek köyüne ait bazarlığın geçmişte günlük olarak giyildiği belirtilmiştir. Ayrıca kumaş özelliği incelendiğinde pamuklu, kadife ve pazen kumaşlardan dikildiği de tespit edilmiştir. Bu nedenle Şimkürek köyüne ait bazarlığın kullanım özelliği Üçer'in ve Aşkun'un belirttiği kullanım, kumaş ve model özelliği bakımından farklılık gösterir.

Seyvanlı entariye ilişkin fotoğraf (Şekil 4.4) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.4 Seyvanlı entari

Sıra no: 5

Yöresel adı: Seyvanlı entari

İnceleme tarihi: 05. 11. 2011

Sahibi: Nazlı Şahin

Kullanım özelliği: 25-30 yıllık günlük olarak kullanılan bir giyim çeşididir.

Model özelliği: Seyvanlı entarinin beli dikişlidir. Entarinin önünde yakadan bele kadar ilik-düğme bulunur. Seyvanlı entari dik yakalıdır. Elbisenin kolu takma koldur. Arka bel büzgülüdür.

Kalıp özelliği: Giyim çeşidinin kalıpları 38 beden kadın giyim ölçülerine göre pratik yöntemle çıkarılmıştır. Göğüs çevresi 88 cm, bel çevresi 70 cm, kol boyu 60 cm, elbise boyu 118 cm

Dikiş özelliği: Entarinin içi düz ve desenli pamuklu kumaşla astarlanmıştır. Seyvanlı entarinin üst ve alt parçaları bel hattında birleştirilmiştir. Ayrı ayrı kesilen bu parçalar birleştirilmeden önce, öndeki sağ ve sol parçalar ön orta hattında ilik-düğmenin yapılacağı yere kadar dikilmiştir. Ön bedende sağ parçanın ön orta hattından dışarı doğru verilmiş olan 4,5 cm'lik payın 2,5 cm'si içe kıvrılmıştır. Entarinin üst tarafında "kapanma payı" adı verilen bu pay üzerinde 1,3 cm'lik boyuna ilik açılmıştır. Ön beden sol parçasına da ön orta hattından dışarı 4,5 cm pay verilmiştir. Bu payın 2,5 cm'si içe kıvrılmıştır. Üstte kapanma payının ortasına dikilmiş olan düğmeler, sağ tarafa açılmış olan iliğin tam ortasına denk gelmektedir. Dört adet düğme 5 cm aralıklarla yerleştirilmiştir. Bu işlemin ardından arka beden, ön beden ile birleştirilmiştir. Entarinin

eteği, ön ve arka etek parçalarından oluşur. Arka eteğin bel hattına verilmiş olan büzgü payları, entarinin bel çevresi dikkate alınarak büzülmüştür. Arka etek ve ön etek, yan dikişlerden birleştirildikten sonra entarinin üst parçası ile bel hattında birbirine tutturulmuştur. Kol parçaları, bedenin kol oyuntusuna yerleştirilerek dikilmiştir. Bedenin yaka oyuntusuna dikilmiş olan yakanın üst yaka genişliği 2 cm'dir. Dik yakanın içine tela yapıştırılmıştır. Seyvanlı entarinin iç kısmında görünen dikiş payları 2 cm'dir ve sürfile dikişi ile temizlenmiştir. Kumaşına yörede "kauçuk" denir. Bu kumaş jarsedir.

Süsleme özelliği: Entarinin önünde ilik açılmış olan tarafta desenli biye ve zig zag dikişi ile süsleme yapılmıştır. Buna ilave olarak etek ucu, entarinin kendi kumaşından firfir ile süslenmiştir. Görgünay (1973) araştırmasında, günlük elbiselerin; entari, etek, bluz ve hırkadan oluştuğunu, araştırmasında tespit ettiği entarilerin uzun kollu, yakasız, beden kısmının önden açık olduğunu, bu açıklığın bele kadar düğme veya fermejüple kapatıldığını belirtir. Entarilerin etek kısmının bir karış firfırlı ve bol büzgülü olup, önden etek ucuna kadar açık olduğunu, bu açıklık arasında bir karış mesafe olduğunu ve bu açıklığın üzerine önlük bağlanarak açıklığın kapatıldığını, entarilerin beden kısmının astarlı, etek kısmının astarsız olduğunu belirtir. Ayrıca entarilerin basma, ipekli, kadife, pazenden olduğu da ifade eder. Köyde kullanılan entarilerin ise pamuklu, keten ve yünlü kumaştan yapılabildiğini de saptamıştır. Yiğitler köyünde kullanılan seyvanlı entarinin Görgünay'ın çalışmasında söz konusu entari ile günlük giyim arasında yer alması, uzun kollu olması, yakadan bel hattına kadar düğme ile kapanmanın sağlanması, entarinin içinin astarlı olması, etek ucunun firfırlı olması yönünden benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

4.1.2 Geçmiş kadın giyiminde içe giyilenler

Sivas'a ait geçmiş kadın giyiminde içe giyilenler Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde ulaşılan giyim çeşidi, dönemi/kullanım süresi, kullanım yeri, model özelliğine ilişkin bilgiler çizelge 4.2'de sunulmuştur.

Çizelge 4.2 Sivas geçmiş kadın giyiminde içe giyilenler

Bulunduğu yer	Envanter/ Sıra no	Giyim çeşidi/ Yöresel adı	Dönemi/ Kullanım süresi	Kullanım yeri	Model özelliği
Müze	82/128	Şalvar	XX. yy Osmanlı	Günlük	bel ve paçalar geniş, bel uçkurlu, bol ağ, dikişler sökülmiş, kumaş yıpranmış

Çizelge 4.2'nin incelenmesinden Sivas geçmiş kadın giyiminde içe giyilenlere Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde ulaşıldığı anlaşılr. Müzede yer alan giyim çeşidi günümüzde bilinen isim (şalvar) ile anılır. İncelenen şalvar bir adettir.

Müze giyim çeşidi XX. yüzyıla aittir ve günlük giyimdir. Giyim çeşidinin bel ve paçaları geniş, beli uçkurlu ve ağ bol olup, dikişleri sökülmiş ve kumaşı yıpranmış durumdadır.

Şalvara ilişkin fotoğraf (Şekil 4.5) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.5 Şalvar

Envanter no: 82/128

Yöresel adı: Şalvar

Ait olduğu dönem: Müze kayıtlarına göre tarihlendirme yapılmamıştır. Ancak, Osmanlı Devleti'nin son dönemine ait bir giyim çeşidi olabileceği bildirilmiştir.

Müzeye geliş tarihi: 18. 06. 1982 (Satın alınmıştır)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Günlük olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

Model özelliği: Bol ağı, geniş bir pantolon şeklinde biçilen, iç giyim olarak kullanılan şalvarın (Roojen vd. 2012) belinde uçkur adı verilen iç kuşağı bulunur (Şentürk ve Hann 1992). Sivas yöresine ait olan bu şalvar da bu özellikleri taşır. Giyim çeşidinin dikişleri sökülmiş, kumaşı yıpranmış durumdadır. Bel ve paçaları geniştir. Jirousek (2004), Türk kadın giyiminde giysilerinin bol biçilmiş olduğunu, pantolonların Türk kadınlarının giysileri arasında yerini aldığını bildirir. Müzede yer alan bu eserin de bol biçilmiş olduğu saptanmıştır. Ayrıca şalvarın bir tür pantolon olması da Jirousek'in ifadesi ile örtüşür. Ancak şalvar Osmanlı kadın giyiminde bir dış giyim çeşidi olarak kullanılmamıştır. Aksine dış giyimin altına giyilen bir iç giyim çeşidi işlevi görmüştür.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 102 cm, ağ düşüklüğü 36 cm, yan boyu 62 cm

Dikiş özelliği: Pembe ve yeşil kareli ipekli kumaştan dikilmiştir. Giysinin içi beyaz renkli pamuklu kumaş ile astarlanmıştır. El dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Belinde ve paçalarında lastikle yapılmış büzgüler ile süsleme özelliği sağlanmıştır.

4.1.3 Geçmiş kadın giyiminde giyim aksesuarları

Sivas'a ait geçmiş kadın giyiminde giyim aksesuarları yörelerde ulaşılan çeşidi, dönemi/kullanım süresi, kullanım yeri, model özelliğine ilişkin bilgiler çizelge 4.3'te sunulmuştur.

Çizelge 4.3 Sivas geçmiş kadın giyiminde giyim aksesuarları

Bulunduğu yer	Envanter/ Sıra no	Aksesuar çeşidi/ Yöresel adı	Dönemi/ Kullanım süresi	Kullanım yeri	Model özelliği
Müze	1669	Tepelik	-	Özel gün	karton üzeri siyah renkli pamuklu kumaş ile kaplı (EK 11)
	1685	Fes	-	Özel gün	kırmızı renkli kadife kumaş, arka kısmında siyah bir bağ (EK 12)
	2005/29	Çarpana şerit	XX. yüzyıl Osmanlı	Günlük veya özel gün	çarpana dokuma, üzerinde motifler, kenarlar siyah ve turuncu renkli ipliklerle süslü, iç kısımda beyaz zeminde siyah renkli kanca motifleri (EK 13)
Çakmak/ Yıldızeli	7	Gümüş kemer	-	Özel gün	ön bölümde kemer tokası (EK 14)
Şimkürek/ Merkez	8	Alınlık	-	Günlük	dikdörtgen şeklinde, üzeri siyah renkli kumaşla, iç bölüm kartonlu, üzerinde düğmeler, kesme boncuklar ve pembe renkli iplikler ile düzenleme (EK 15)
	9	Yazma	-	Günlük	beyaz renkli tül bent kumaş, kenarlar sarı ve mavi renkli kesme boncuklarla çiçek şeklinde süslü
	10	Önlük	-	Günlük	dikdörtgen şeklinde, etek ucunda farba ve bel hattında kuşak
Yiğitler/ Yıldızeli	11	Pullu hindi	-	Günlük	kare kesimli, kenarlar oyalarla süslü (EK 16)
	12	Andılık	-	Günlük	dikdörtgen şeklinde, karton üzeri kumaş ile kaplı (EK 17)
	13	Dokuma önlük	-	Günlük	elde dokuma, dikdörtgen şeklinde, üzeri canlı renklerdeki iplikler ile süslü (EK 18)

Çizelge 4.3'ün incelenmesinden Sivas geçmiş kadın giyiminde giyim aksesuarlarına Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi ile Çakmak/Yıldızeli, Şimkürek/Merkez ve Yiğitler/Yıldızeli köylerinde ulaşılır. Giyim aksesuarlarından müzede yer alan eserler

güncel, köylerde ulaşılan aksesuarlar ise yöresel adlarıyla anılır. Giyim aksesuarlarında bir adet fes, bir adet çarpana şerit, bir adet gümüş kemer, üç adet alınlık (tepelik, alınlık,

andılık), iki adet başörtüsü (yazma, pullu hindi), iki adet önlük (önlük, dokuma önlük) yer alır.

Müze eserlerinden çarpana şerit XX. yüzyıla aittir. Bu aksesuarın özel günlerde veya günlük olarak kullanılmış olabileceği tespit edilmiştir. İncelenen diğer müze eserleri ile Çakmak köyüne ait aksesuarın özel günlerde, diğer yörelerdeki aksesuarların ise günlük kullanıldığı anlaşılır.

Müze kayıtlarında tepelik olarak geçen aksesuar aslında alınlıktır. Müze eserlerinden tepelik ile Şimkürek ve Yiğitler köylerindeki aksesuarlar (alınlık, andılık) kumaş kaplı kartondan hazırlanmış olması ve karton plakanın üzerine yapılan süsleme özelliği yönünden kısmen benzerlik gösterir. Fes, çarpana şerit, gümüş kemer, yazma, önlük, pullu hindi ve dokuma önlük gibi diğer aksesuarlar kullanım yeri ve diğer özellikleri bakımından birbirlerinden farklıdır.

Şimkürek köyünde yazma ve önlüğe ilişkin bilgiler ve fotoğraflar aşağıda sunulmuştur. Çizelge 4.3'te bildirilen diğer aksesuarların ayrıntılı bilgileri Ekler bölümündedir.

Yazmaya ilişkin fotoğraf (Şekil 4.6) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.6 Yazma

Sıra no: 9

Yöresel adı: Yazma

İnceleme tarihi: 10. 05. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Günlük giyimde yer alan bir aksesuardır. Yazmanın üçgen şeklinde katlanarak ve bir ucunun çene altından dolanarak yüzü açıkta bırakacak şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Model özelliği: Kare şeklinde olan bir başörtüsüdür. Sözen ve Tanyeli (2003) yazmanın, ince tülbent üzerine tahta kalıplarla desen basılarak üretilen başörtüsü olduğunu belirtir. Arseven (1975) bazı yörelerde çevre olarak, Fıçıcıoğlu (2010) üstüne boya ve fırça ile renkli bezemeler yapılan bez olarak anılan yazmaların olduğunu belirtirler.

Kalıp özelliği: Yazmanın her kenarı 100 cm

Dikiş özelliği: Beyaz renkli yazma, tülbentten hazırlanmıştır. Yazmanın kenarları 2 mm katlanarak ara teyel yapılmıştır. Dölbend, çok ince beyaz bezdir. Sık ve seyrek dokunmuş türleri olmakla birlikte keten veya pamuk ipliğinden dokunmuş türleri de vardır. Başörtülerin yapımında kullanılmıştır. Günümüzde tülbent olarak söylenir (Koçu 1969, Dölen 1992). Şimkürek köyünde kullanılan yazma kumaşı da tülbent olarak ifade edilir.

Süsleme özelliği: Arseven, Sözen, Tanyeli ve Fıçıcıoğlu'nun ifade ettiği yazma özelliklerinin Şimkürek köyüne ait yazma ile süsleme özelliği yönünden farklı olduğu tespit edilmiştir. Yazma sarı ve mavi renkli kesme boncuklarla süslenmiştir. Yazma kenarındaki sarı boncuklar çiçek şeklinde düzenlenmiştir. Görgünay (1973) araştırmasında, yazmanın çeşitli renklerde, etrafının sulu desenli, bazen oyalı olduğunu, kadınların yazmayı üçgen şeklinde katlayarak arkada bağladıklarını belirtmiştir. Görgünay'ın araştırmasındaki tespiti, Şimkürek köyü kadınlarının başörtüsü olarak kullandıkları başörtüsüne kenarlarının oyalı oluşu ve yazmanın katlanış şekli yönünden benzerlik gösterir.

Özbaşı (2008) araştırmasında, Anadolu'da oyacılığın köklü bir geleneğe dayalı olarak çeyiz geleneğini de devam ettirdiğini, bazı yörelerde geleneklerin devamı için yapıldığını, bazı yörelerde ise ekonomik nedenlerle yapıldığını belirtir. Ayrıca sebze ve meyve çiçeklerinin, saksı çiçeklerinden menekşe, mine, papatya ve karanfilin tüm

yörelere yapılan oyalarda görüldüğünü, boncuğun nazara karşı koruyucu özelliğinden dolayı oyalarda kullanıldığını da ifade eder. Adana yöresi boncuk oyalarının yöre halkı tarafından “naylon iplik” olarak ifade edilen sentetik ipliklerden yapıldığı da Özbağı’nın araştırma sonuçlarından biridir. Şimkürek köyünde kullanılan yazmada yapılan boncuk süslemesinin geleneğin bir devamı olması, çiçek şeklinde boncukların dizilmesi, naylon iplik kullanılması Özbağı’nın bazı araştırma sonuçları ile benzerlik gösterir.

Önlüğe ilişkin fotoğraf (Şekil 4.7) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.7 Önlük

Sıra no: 10

Yöresel adı: Önlük

İnceleme tarihi: 10. 05. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Günlük giyimde yer alan bir aksesuardır.

Model özelliği: Dikdörtgen şeklinde olan, etek ucunda firfırı ve bel hattında kuşağı bulunan bir modeldir.

Kalıp özelliği: Dikdörtgen şeklinde olan önlüğün boyu 60 cm, eni 50 cm, etek ucunda bulunan firfırın eni 19 cm, kuşağın boyu 60 cm eni 1,5 cm

Dikiş özelliği: Kuşak ve firfır parçası önlüğe makine dikişi ile tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Siyah renkli saten kumaş ile dikilen önlüğün firfırının üzerinde yer alan bölümünde sarı, kırmızı, yeşil, mavi ve pembe renkli nakış iplikleri kullanılarak yapılmış kanaviçe işlemleri bulunur. Süslemede karanfillerden, yapraklardan, dallardan, tomurcuk çiçeklerden ve dalgalı çizgilerden oluşan bir kompozisyon tespit

edilmiştir. Ayrıca fırırın üzerinde beyaz renkli biye bulunur.

Görgünay (1973), Erzurum yöresinde kullanılan önlüklerin önü açık entarilerin üzerinde kullanıldığını, önlüklerin geniş ve büzgülü olduğunu, bir karış eninde fırırın bulunduğunu, basma veya siyah ketenden yapıldığını, fırırın üst kısmına bir iki veya üç sıra sutaşı dikilmiş olduğunu, sutaşlarında kırmızı, sarı ve beyaz renkler kullanıldığını saptamıştır. Şimkürek köyünde geçmişte kullanılmış olan önlüğün de Görgünay'ın araştırmasında ifade ettiğı gibi entarilerin üzerine bağlanarak kullanıldığı, etek uçlarında fırırın bulunduğu tespit edilmiştir. Fırırılı kısmın üzerine beyaz renkli biye ile süsleme yapılmış olması Görgünay'ın tespitine göre farklılık gösterir.

4.1.4 Geçmiş kadın giyiminde ayağı giyilenler

Sivas'a ait geçmiş kadın giyiminde ayağı giyilenler ulaşılan köyler, giyim çeşidi, kullanım süresi, kullanım yeri, model özelliğine ilişkin bilgiler çizelge 4.4'te sunulmuştur.

Çizelge 4.4 Sivas geçmiş kadın giyiminde ayağı giyilenler

Bulunduğu yer	Envanter/Sıra no	Giyim çeşidi/Yöresel adı	Dönemi/Kullanım süresi	Kullanım yeri	Model özelliği
Müze	2005/18	Çorap	XX. yüzyıl Osmanlı	Özel gün	düz örgü, boyu diz altında, sağ ve sol çorap motiflerinde ve bazı renklerinde farklılık, burun kısmından başlanarak örülmüş
Çakmak/Yıldızeli	-	-	-	-	-
Şimkirek/Merkez	-	-	-	-	-
Yiğitler/Yıldızeli	14	Yün çorap	-	Günlük	düz örgü, boyu diz altında, doğal renkli, düzgün örgülü, burun kısmından başlanarak örülmüş

Çizelge 4.4'ün incelenmesinden Sivas geçmiş kadın giyiminde ayağa giyilenlere Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi ile Yiğitler/Yıldızeli köyünde ulaşıldığı anlaşılr. Çoraplar yöresel adları ile anılmaktadır. Ayağa giyilenlerde iki adet çorap (çorap, yün çorap) yer alır. Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde incelenen çorap özel günlerde, Yiğitler/Yıldızeli köyündeki ise günlük olarak giyilir.

Çoraplarda düz örgü bulunur. Çorap boyları diz altındadır. Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde incelenen çorabın renkli ipliklerle motifler şeklinde ve burun kısmından başlanarak örüldüğü, Yiğitler/Yıldızeli köyündeki çorabın ise doğal renkli iplik ile burun kısmından başlanarak örüldüğü tespit edilmiştir.

Müzede yer alan çorap (envanter no: 2005/18) ve Yiğitler köyünde yün çorap ile ilgili bilgiler ve fotoğraflar aşağıda sunulmuştur.

Çoraba ilişkin fotoğraf (Şekil 4.8) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.8 Çorap

Envanter no: 2005/18

Yöresel adı: Çorap

Ait olduğu dönem: XX. yüzyıl Osmanlı döneminde Sivas Elbeyli yöresine ait bir çoraptır.

Müzeye geliş tarihi: Müzeye 27. 06. 2005 tarihinde getirilmiştir (Değeri 25 TL)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde yer alır.

Model özelliği: Yün ipliklerden örülmüş bir çoraptır. Sağ ve sol çorabın motiflerinde ve bazı renklerinde farklılıklar bulunur.

Kalıp özelliği: Tabandan lastiğe kadar uzunluğu 44 cm, lastik genişliği 25 cm

Dikiş özelliği: Beş şiş ile örülür. Düz örgü kullanılmış olup, herhangi bir dikiş uygulanması yoktur.

Süsleme özelliği: Mavi, siyah, kırmızı, kahverengi, yeşil, pembe ve beyaz renkli yün ipliklerle örülmüştür. Çorabın üzerinde renkli, çizgili zemin oluşturulmuş ve bu çizgilerin üzerinde eli belinde, muska şeklinde motifler kullanılmıştır. Ayrıca çorabın ayakucunda dörtgen motifi, eli belinde motifi, taban kısmında düz örgüler bulunur.

Özbel (1981) sembollerin, okuma yazmanın olmadığı dönemlerde bir olayın veya düşüncenin resimsel anlatımı olduğunu ifade eder. Ayrıca Türk köylü kadınlarının sembolleri geleneksel olarak hem süslemede hem de düşüncelerini ifade etmede kullandıklarını belirtir. Sivas Elbeyli yöresine ait bu çorap üzerinde yer alan motifler de

yöre insanının duygularının birer sembolü niteliğindedir. Barışta (2003); Sivas çoraplarında XX. yüzyılın ilk yarısında genellikle doğal yün ipliği yanı sıra doğal ve yapay boyalarla boyanmış yün iplikler kullanıldığını, yüzyılın sonlarına doğru orlon ipliklerin de kullanıldığını belirtir. Barışta ayrıca beş şişle örülen çoraplarda düz örgülerde birden fazla renk kullanılarak yapılmış bezemeler gözlendiğini, kırmızı, koyu pembe, lacivert, mavi, yeşil, mor, turuncu gibi canlı renklerin kullanıldığını, kompozisyonların çeşitlilik gösterdiğini ve bu kompozisyonların bütün yüzeyi bazılarının ise burun, topuk v.b. gibi bazı üniteleri süslediğini ifade eder. Sivas Elbeyli yöresine ait bu çorap üzerinde gözlenen örgü yöntemi, renk çeşitliliği, renklerin canlılığı, motiflerin çorabın burundan topuğa kadar her ünitesini kaplaması Barışta'nın Sivas yöresi çorapları hakkında vurguladığı özelliklerle benzerlik gösterir.

Yün çoraba ilişkin fotoğraf (Şekil 4.9) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.9 Yün çorap

Sıra no: 14

Yöresel adı: Yün çorap

İnceleme tarihi: 05. 11. 2011

Sahibi: Nazlı Şahin

Kullanım özelliği: Günlük giyimde yer alır.

Model özelliği: Yün çorap, krem renkli yün iplikler ile örülmüştür. Sık olarak örülmüş çorabın doğal bir rengi ve düzgün bir örgüsü vardır.

Kalp özelliği: 38-39 numara bayan ayakkabı ölçülerine uyumlu ölçülerde bir tabanı ve tabandan dize doğru 24 cm olan bir boyu bulunur. Çorabın lastik boyu 6 cm, lastik

çevresi 23 cm

Dikiş özelliği: Çorap beş adet şiş ile örülmüştür. Çorabın lastik çevresinde tığ kullanılarak zincirler oluşturulmuş ve bu zincirler halka görünümünde lastiğe batırılmıştır.

Süsleme özelliği: Yün çorap; düz örgü, lastik örgü ve saç örgüsü ile doğal renkli yün iplikler kullanılarak örülmüştür. Lastiğin çevresi tığ ile yapılmış zincirlerle süslenmiştir. Zincirler 1'er cm aralıklarla lastik çevresine batırılarak halka görünümünde süslenmiştir.

Özbel (1981), Türkiye'de çorap örmede kısa ve uzun yün liflerinin kullanıldığını, kısa yün liflerinin ikinci kırkım ile elde edildiği için bahar kırkımında elde edilen uzun yün liflerine göre daha temiz olduğunu vurgular. Özbel, uzun lifli yün ipliklerden örülen çorapların sert olduğunu, bu çorapların giyen kişinin ayağını rahatsız ettiğini, kullanım ömrünün kısa yün lifi içerikli ipliklerden örülmüş çoraplara göre daha uzun olduğunu ifade eder. Özbel ayrıca, uzun yün lifleri iyi bükümlü ise bu iplikler ile örülen çoraplarda motiflerin de net olduğunu belirtir. Yiğitler köyüne ait olan bu çorap örneğinin, Özbel'in belirttiği çorap özelliğindeki gibi sert ve sıkı olması, örgüsünün net olması ve uzun yün ipliklerinin iyi bükümlü olması bakımından benzerlik gösterir.

Barışta (2003); Sivas çoraplarında XX. yüzyılın ilk yarısında doğal yün ipliğinin yanı sıra doğal ve yapay boyalarla boyanmış yün ipliklerin kullanıldığını, yüzyılın sonlarına doğru orlon ipliklerin de görüldüğünü belirtir. Barışta ayrıca beş şişle örülen çoraplarda düz örgü kullanılarak yapılmış bezemeler gözlendiğini ifade eder. Barışta, genellikle burundan başlayarak örülen çorapların taban, topuk, burun, ayaküstü boğaz ve konç ünitelerinden oluştuğunu; bazı çoraplarda konç bölümünün lastik örgü ile yapıldığını, çorapların boyutlarının ayak ölçülerine bağlı olarak değiştiğini belirtir. Yiğitler köyüne ait olan bu çorap örneğinin, Barışta'nın araştırmasındaki saptamaları ile benzerlik gösterdiği anlaşılr. Tek farklılık, bu yöreye ait çorabın yün ipliğinin doğal renkli olması, ipliklere herhangi bir boyama işlemi uygulanmamış olmasıdır.

4.2 Sivas'ta Günümüz Kadın Giyimi

Sivas günümüz kadın giyimi dışa giyilenler, içe giyilenler, giyim aksesuarları ve ayağa giyilenler başlıkları altında incelenmiştir.

4.2.1 Günümüz kadın giyiminde dışa giyilenler

Sivas günümüz kadın giyiminde dışa giyilenlerin bulunduğu yer, giyim çeşidi, kullanım süresi, kullanım yeri, model özelliğine ilişkin bilgileri çizelge 4.5'te sunulmuştur.

Çizelge 4.5 Sivas günümüz kadın giyiminde dışa giyilenler

Bulunduğu yer	Sıra no	Giyim çeşidi/ Yöresel adı	Kullanım süresi	Kullanım yeri	Model özelliği
Akören/ Zara	15	Fistan	-	Özel gün	dik yaka, takma kol, manşet, arka orta dikişsiz, ön orta hattı yaka oyuntusundan bel hattına kadar ilik-düğme ile kapanma, bel hattı dikişli (EK 19)
	16	İşlik (yelek)	-	Özel gün	yuvarlak yaka, kolsuz, kısa boy (EK 20)
Asarcık/ Merkez	17	Entare/ Üç peş	-	Özel gün	yuvarlak yaka, takma kol, ön yakadan etek ucuna kadar açık, iki yanda yırtmaç
Banaz/ Yıldızeli	18	Üç etek/ Üç peş/ Kutnu	60 yıl	Özel gün	V yaka, köşeli biçilmiş kol oyuntuları, ön iki parça, arka tek parça, yakadan etek ucuna kadar açık, yan dikiş paylarında etek ucundan bel hattına kadar yırtmaç (EK 21)
Beydili/ Hafik	19	Üç peş/ Elbise	-	Özel gün	önde iki, arkada bir parça, ön ortada yakadan etek ucuna kadar açıklık, yan dikişleri bele kadar açık, arka orta dikişsiz, içi astarlı (EK 22)

Çizelge 4.5 Sivas günümüz kadın giyiminde dışa giyilenler (devam)

Çınarlı/ Hafik	20	Peşli	-	Özel gün	takma kol, yakadan etek ucuna kadar ön orta açık, önde iki adet, arkada bir adet parça, ayak bileğine kadar uzanan boy, çan şeklinde etek, iki yan dikiş ve kol alt dikişler yırtmaçlı (EK 23)
	21	Delme	-	Özel gün	yuvarlak yaka, uzun takma kol, ön orta yakadan etek ucuna kadar açık (EK 24)
Divriği/ Merkez	22	Üç etek/ Üç peş	-	Özel gün	V yaka, kollar oyuntusuz, kol altı kuş parçalı, kol uçları şekilli, ön yakadan etek ucuna kadar açık, iki yan bele kadar yırtmaçlı, topuklara kadar boy
	23	Fermene	-	Özel gün	dik yaka, uzun kol, kol altında üçgen şeklinde kuş parçası, ön açık (EK 25)
Gümüşçevre/ Zara	24	Kutnu (Elbise)	20 yıl	Özel gün	yaka boyun çukurundan bel hattına kadar açık, kol ucunda pili ve manşet, kapanma ilik- düğmeli, bel hattı dikişli, eteği geniş (EK 26)
	25	Yelek	-	Özel gün	V yaka, bel hizasında boy, içi astarlı (EK 27)
Karacahisar/ Zara	-	-	-	-	-
Topulyurt/ Yıldızeli	26	Saya/ Üç etek	-	Özel gün	önde iki, arkada bir parça, ön yakadan etek ucuna kadar açık, uzun kol, etek ucundan kalçaya kadar derin yırtmaçlar (EK 28)
Tödürge/ Zara	27	Fistan	-	Özel gün	dik yaka, uzun kol, bel hattı dikişli, eteği geniş, kol ucu manşetli (EK 29)
	28	Mison	-	Özel gün	şal yaka görünümünde bir yaka, kol uçları kırmızı saten kumaş ile manşet görünümlü, aplike edilmiş cep kapakları, etek ucunda kırmızı saten kumaştan şerit, içi astarlı
Yağlıdere/ Yıldızeli	29	Saya/ İki peş	-	Günlük ve özel gün	V şeklinde yaka, uzun kol, önde bir parça, arkada bir parça, etek ucundan bel ile kalça hattı arasına kadar yan dikişlerde yırtmaç (EK 30)

Çizelge 4.5 Sivas günümüz kadın giyiminde dışa giyilenler (devam)

Yapak/ Zara	30	Altıparm ak elbise	-	Özel gün	dik yaka, uzun kol, manşet, yaka bel hattına kadar açık, bel dikişli, eteği geniş (EK 31)
Yeniköy/ Hafik	31	Peşli/ Entare	-	Günlük ve özel gün	yakadan etek ucuna kadar ön ortada açıklık, takma kol, önde iki adet, arkada bir adet parça, ayak bileğine kadar boy, eteği çan şeklinde (EK 32)
Yıldız/ Merkez	32	Salta	7 yıl	Özel gün	yuvarlak yaka, uzun kol, ön açık, kısa boy (EK 33)
	33	İpekli	-	Özel gün	bel büzgülü, çan etek şeklinde, içi astarlı (EK 34)
Yiğitler/ Yıldızeli	34	Peşli	25 yıl	Özel gün	şekilli biçilmiş yaka, takma kol dirsek hattından bilek hattına doğru çan şeklinde, ayak bileğinde boy, eteği çan şeklinde(EK 35)

Çizelge 4.5'in incelenmesinden Sivas günümüz kadın giyiminde dışa giyilenlere Akören/Zara, Asarcık/Merkez, Banaz/Yıldızeli, Beydili/Hafik, Çınarlı/Hafik, Divriği/Merkez, Gümüşçevre/Zara, Topulyurt/Yıldızeli, Tödürge/Zara, Yağlıdere/Yıldızeli, Yapak/Zara, Yeniköy/Hafik, Yıldız/Merkez, Yiğitler/Yıldızeli yörelerinde ulaşıldığı görülür. Giyim çeşitleri yöresel adları ile anılır. Bu giyimlerde beş adet elbise (fistan, kutnu (elbise), altıparmak elbise, peşli), yedi adet üç etek (üç etek, üç peş, saya), bir adet iki peş (saya), dört adet ceket (delme, fermene, mison, salta), iki adet yelek (yelek, işlik), bir adet etek (ipekli) yer alır.

Yağlıdere ve Yeniköy'e ait giyim çeşitleri günlük ve özel günlerde, diğer yörelerde yer alan giyim çeşitlerinin tamamı özel günlerde kullanılır.

Elbiselerde yaka özelliği bakımından dik yaka, şekilli biçilmiş yaka ve yaka oyuntusundan bel hattına dek açık olan yaka modelleri bulunur. Kol özelliği bakımından elbiselerin tamamında takma kol görülürken bu kolların uzun, pilili, manşetli ve çan kol çeşitleri bulunur. Kapanma ilik-düğme ve fermuar ile sağlanır. Peşli hariç elbiselerin tamamında bel hattı dikişlidir. Tüm elbiseler bel hattından etek ucuna doğru genişler.

Üç eteklerde yaka özelliği bakımından yuvarlak, V şekilli ve yaka oyuntusundan etek ucuna dek açıklığı olan yakalar bulunur. Kol özelliği bakımından takma kol (kavisli, köşeli, uzun), bedenle beraber kesimli kol, kol altı kuş parçası ekli kol, kol ucu şekilli ve kol altı yırtmaçlı modeller vardır. Üç eteklerde önde iki parça, arkada bir parça ve iki yan dikişte derin yırtmaçlar bulunduğu anlaşılr.

Sadece Yağlıdere köyünde tespit edilen iki peşin yakası bazı yörelerin üç eteklerindeki gibi V şekillidir. Ön ve arka bedende birer parça bulunduğu için bu isim ile anılır. Uzun takma kol, iki yanda derin yırtmaçlar bulunur.

Ceketlerin yaka özelliği bakımından yuvarlak, dik yaka, şal yaka görünümünde olduğu anlaşılr. Kollar uzun takma kol, kol altı üçgen kuş parçası ekli modeller bulunur. Ceketlerin tamamında ön ortası yakadan etek ucuna kadar açıktır. Mison hariç diğer ceketlerin boyu kısadır.

Yeleklerin yaka özelliği bakımından yuvarlak ve V şekilli biçildiği tespit edilmiştir. Yeleklerin her ikisinin boyu kısadır.

Etekte (ipekli) bel büzgülü, iç kısım astarlı olup, bel hattından etek ucuna doğru açılan bir çan şekli bulunur.

Yöresel adları Asarcık köyünde entare/üç peş, Divriği ilçesinde üç etek/üç peş ve Tödürge köyünde mison olan giyim çeşitlerine ilişkin bilgiler ve fotoğraflar aşağıda sunulmuştur. Çizelge 4.5'te bildirilen diğer giyim çeşitlerinin ayrıntılı bilgileri Ekler bölümündedir.

Entare/üç peşe ilişkin fotoğraf (Şekil 4.10) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.10 Entare/Üç peş

Sıra no: 17

Yöresel adı: Entare/Üç peş

İnceleme tarihi: 20. 09. 2012

Sahibi: Asarcık köy muhtarı Kemal Coşkun'un eşine aittir.

Kullanım özelliği: Özel gün giyimidir.

Model özelliği: Entare/üç peş dış giyimdir. Önü yakadan etek ucuna kadar açık olup, iki yanında yırtmaçlar bulunur. Takma kollu, yuvarlak yakalı bir giyim çeşididir.

Kalıp özelliği: Giysi boyu 121 cm, göğüs çevresi 92 cm, bel çevresi 83 cm, kalça çevresi 98 cm, kol boyu 59 cm, yırtmaç boyu 45 cm, kol ağzı çevresi 26 cm

Dikiş özelliği: Entare için yörede taraklı kırmızı kumaş olarak ifade edilen kumaş kullanılmıştır. İçinde kırmızı renkli polyester astar kullanılmıştır. Ön ve arka beden parçaları yan dikişlerden ve omuz hattından birleştirilmiştir. Kol kalıbı, ön ve arka beden kol oyuntusuna yerleştirilerek dikilmiştir. İç dikişlerde makine dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Entarenin önünde yakadan bele kadar sarı ve beyaz simli iplikler ile kordon tutturma tekniği kullanılarak yapılmış süslemeler bulunur. Yeşil, mavi ve siyah renkli saten kumaş parçaları ile üçgen şeklinde yerleştirilmiş ve zig zag bir düzenleme oluşturulmuş kıvrımlı ve geometrik süslemeler, dairelerden, dörtgenlerden oluşan sarı ve beyaz simli ipliklerle yapılmış süslemeler de ön bedende yer alır. Kol ortasında da

üçgen, yıldız, daire motifleri kıvrımlı dallarla ve pullarla birlikte düzenlenmiştir. Kol ortasında üç adet daire, kol ucunda beş adet muska olarak da bilinen üçgen motifler bulunur. Entarenin ön etek ucunda da zincir, daire, dörtgen, yıldız ve kıvrımlı hatlardan oluşan bir süsleme vardır. Arka bedende herhangi bir süsleme yoktur.

Üçer (2011), şalvarın üzerine üç etek entari veya entere/fistan denilen elbiseler giyildiğini belirtir. Üç etek entarinin kırmızı, mavi, turuncu renkli kadifeden dikildiğini, içi astarlı olan fistanların yakasının iki parmak genişliğinde dik yakalı olduğunu, önünün bele kadar açık olduğunu, bel kısmının tek düğme ile kapatıldığını ifade eder. Üçer ayrıca belden büzgülü olan giyim çeşidinin etek ucuna sutaşı ile bir karış genişliğinde zig zag süsler yapıldığını, kollarının uzun olduğunu, kol ağzlarının da manşetle temizlendiğini belirtir.

Yörede yaşayanlar ile yapılan görüşmelerden üç peşin “Mecidiye kutnu”, “taraklı kutnu”, “altıparmak” denilen kumaşlardan yapıldığı, iki parmak genişliğinde dik yakalı olan üç peşin boyunun diz altına kadar indiği, kollarının uzun olduğu, yanlarının bele kadar açık olduğu, etek çevresine simli harçlar geçirildiği, kol yerinin oyulmadan düz takıldığı bildirilmiştir.

Üçer’in bahsettiği giyim çeşidi Asarcık köyünde giyilen entare ile içinin astarlı olması, kolunun uzun olması yönünden benzerlik gösterir.

Üç etek/Üç peşe ilişkin fotoğraf (Şekil 4.11) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.11 Üç etek/Üç peş

Sıra no: 22

Yöresel adı: Üç etek/Üç peş

İnceleme tarihi: 16.11. 2012

Sahibi: Munise Amca

Kullanım özelliği: Günümüzde Divriği’de kına gecelerinde kullanılır.

Model özelliği: Önü yakadan etek ucuna kadar açık olup, iki yanı bele kadar yırtmaçlıdır. Yakası V şeklinde biçilmiştir. Topuklara kadar boyu olan bu giyim çeşidinin kolları oyuntusuzdur. Kol altına kuş parçası ilave edilmiştir. Kol uçları şekilli olarak biçilmiştir.

Kalıp özelliği: Beden genişliği 95 cm, kalça çevresi 105 cm, kol boyu 58 cm

Dikiş özelliği: Üç peş kutnu kumaşından dikilmiştir. Yörede ipekli atlas, pamuklu veya simli kumaşlar da kullanılır. Üç etek tamamen elde dikilmiştir. Dikiş çeşidi oyulgamadır. Üç eteğin içi beyaz renkli pamuklu bez ile (hasa bezi) astarlanmıştır. Kol parçasının iç tarafı kırmızı renkli saten kumaş ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Siyah, sarı, turuncu, yeşil renkli uzun çizgiler halinde dokunmuş olan kumaşın zemin renklerinin üzerinde sarı simli iplikten bitkisel ve geometrik motifler bulunur. Giysinin etek ve kol uçları sırma şerit ve harçlarla süslüdür.

Çulcuoğlu (2007), üç eteğin arkası bir parçadan önü de iki parçadan oluştuğu için üç etek veya üç peş olarak anıldığını belirtir. Araştırmada incelenen üç etek, üç peş olarak da ifade edilir. Üç eteğin arkası bir parçadan, önü iki parçadan oluşur. Bu bakımdan Çulcuoğlu'nun belirttiği üç etek ile araştırma kapsamında incelenmiş olan üç etek arasında bir benzerlik vardır.

Misona ilişkin fotoğraf (Şekil 4.12) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.12 Mison

Sıra no: 28

Yöresel adı: Mison

İnceleme tarihi: 20.07. 2011

Sahibi: Mevlüde Önder

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Yörede genç kızlar ve yeni gelinler giyer.

Model özelliği: Mison, bir tür cekettir. İçi pamuklu kumaş ile astarlanmıştır. Ceketin applike edilmiş cep kapakları vardır. Ön bedende ayrıca şal yaka görünümünde 4 cm eninde bir yaka vardır. Kol uçlarına kırmızı saten kumaş eklenerek manşet görünümü verilmiştir. Misonun etek ucunda da kırmızı saten kumaştan yapılmış şerit dikkati çeker.

Kalp özelliği: Ceketin boyu 70 cm, kol boyu 58 cm, bel çevresi 85 cm, kalça çevresi 109 cm

Dikiş özelliği: Misonun iç dikişlerinde makine dikişi kullanılmıştır. Önde sağ ve sol yakanın kenarında zig zag dikişlerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Süsleme özelliği: Misonun kumaşı ile fistanın kumaşı yalnızca renk ve motif yönünden farklılık gösterir. Mison için yeşil renkli saten kumaş kullanılmıştır. Saten kumaşın üzerinde çiçek ve yaprak motifleri vardır.

Görgünay (1973), Erzurum’da yaşlı kadınların giydiği, örülmüş yün eteklere mison dendiğini belirtir. Ayrıca Erzurum-Azızanlı aşiretine mensup kadınların giydiği bol büzgülü ve etek ucunda bir karış fırfırı bulunan eteğe de mison dendiğini belirtmiş, misonun genellikle etek anlamına geldiğini vurgulamıştır. Tödürge köyünde aynı ismi taşıyan giyim çeşidinin, Görgünay’ın belirttiği giyim çeşidi ile aynı olmadığı saptanmıştır.

4.2.2 Günümüz kadın giyiminde içe giyilenler

Sivas günümüz kadın giyiminde içe giyilenler yörelerde ulaşılan giyim çeşidi, kullanım süresi, kullanım yeri, model özelliğine ilişkin bilgiler çizelge 4.6’da sunulmuştur.

Çizelge 4.6 Sivas günümüz kadın giyiminde içe giyilenler

Bulunduğu yer	Sıra no	Giyim çeşidi/ Yöresel adı	Kullanım süresi	Kullanım yeri	Model özelliği
Akören/ Zara	35	Tuman	-	Özel gün	elde dokuma, yün iplikler bitkisel boyalı, ağda üçgen şeklinde kuş parçası
Asarcık/ Merkez	36	Tıman	-	Özel gün	düşük ağ, bel ve paçalar büzgülü, iki farklı kumaş (EK 36)
	37	Etek göynek	-	Özel gün	iki yanda kalça hattına doğru yırtmaçlar, üzeri işlemeli etamin kumaş beyaz renkli pamuklu kumaş üzerine aplikeli (EK 37)
Banaz/ Yıldızeli	38	Şalvar		Özel gün	bol kesimli, beli ve paçaları uçkurlu
	39	İçlik	-	Özel gün	kravaz kapanma, yüksek bel, göğüs altı, bel hattı ve kalça hattı dikişli, sağ ve sol beden göğüs hattından başlayıp bele kadar inen birbirine simetrik iki adet kup, beldeki dikişli hat büzgü ile süslü, boy diz altına kadar, eteği geniş

Çizelge 4.6 Sivas günümüz kadın giyiminde içe giyilenler (devam)

Beydili/ Hafik	40	Göynek	-	Özel gün	bel büzgülü, etek nakışlı, yan dikişler etek ucundan kalça hattına kadar yırtmaçlı (EK 38)
Çınarlı/ Hafik	41	Göynek	-	Özel gün	yuvarlak yaka, uzun kol, kalçayı örten bir boy (EK 39)
	42	Çintiyan	-	Özel gün	dökümlü saten kumaş, bel ve paçalar lastikle büzgülü (EK 40)
Divriği/ Merkez	43	Şalvar	-	Özel gün	bol, dökümlü, paça ve bel lastik ile büzgülü, bol kesimli ağ, ağda üçgen şeklinde kuş parçası, astarlı, topuklara kadar uzanan boy (EK 41)
Gümüşçevre/ Zara	-	-	-	-	-
Karacahisar/ Zara	-	-	-	-	-
Topulyurt/ Yıldızeli	44	Tuman	-	Özel gün	bel ve paçalar uçkurlu, bel hattından kalça hattına kadar olan kısım mavi renkli pamuklu kumaş, kalça hattından paça hattına kadar taraklı kutnu kumaş, ağ kısmında mavi renkli kuş parçası
	45	Gömlek/ Göynek/ iç göynek	-	Özel gün	dik yakalı, ön bele kadar açık, kollar kısa (EK 42)
Tödürge/ Zara	46	Tuman	-	Özel gün	bel ve paçalar büzgülü (EK 43)
Yağlıdere/ Yıldızeli	47	Şalvar	-	Günlük ve özel gün	bol kesimli, bel ve paçalar lastikle büzgülü, üst kumaş mavi pamuklu, alt kumaş ikat tekniğinde saten kutnu kumaş (EK 44)
	48	İç göynek	-	Günlük ve özel gün	dik yaka, yaka bele kadar açıktır, takma kol, iki yan yırtmaçlı, beyaz renkli pamuklu hasa bezi kumaşı (EK 45)
Yapak/ Zara	49	Tuman	10 yıl	Özel gün	bol kesim, bel uçkurlu, paçalar bağcıklı, iç Amerikan bezi ile astarlı, boy ayak üzerinden dört, beş parmak yukarıda (EK 46)
Yeniköy/ Hafik	50	Göynek/ Atlet	-	Günlük ve özel gün	yuvarlak yaka, takma kol, ön orta ilik-düğmeli, bel hattı dikişli, bel hattından ayak bileğine kadar genişleyerek inen çan şeklinde etek (EK 47)
Yıldız/ Merkez	51	Şalvar	-	Özel gün	bol, bel ve paçalar büzgülü (EK 48)
Yiğitler/ Yıldızeli	-	-	-	-	-

Çizelge 4.6'nın incelenmesinden Sivas günümüz kadın giyiminde içe giyilenlere Akören/Zara, Asarcık/Merkez, Banaz/Yıldızeli, Beydili/Hafik, Çınarlı/Hafik, Divriği/Merkez, Topulyurt/Yıldızeli, Tödürge/Zara, Yağlıdere/Yıldızeli, Yapak/Zara, Yeniköy/Hafik, Yıldız/Merkez yörelerinde ulaşıldığı anlaşılr. İç giyimler yöresel adları ile anılır. İçe giyilenler arasında on adet şalvar (şalvar, tuman, tıman,çintiyan), altı adet göynek (göynek, iç göynek, gömlek, içlik, atlet), bir adet etek göynek yer alır. Yapak köyüne ait tumanın on yıllık olduğu anlaşılr. Yağlıdere ve Yeniköy'de ulaşılan giyim çeşitleri hem özel gün giyimi hem de günlük olarak giyilir. Diğer yörelerde giyim çeşitleri özel günlerde kullanılır.

Şalvarlarda farklı çeşitlerde kumaşlar (el dokuması, şalvarda pamuk ve saten, taraklı kutnu gibi iki farklı kumaş), bol kesim, büzgülü (lastik, uçkur) bel ve paçalar, bazı ağ oyuntularında üçgen şeklinde kuş parçaları bulunur. Yapak köyü ve Divriği ilçesinde şalvarların içi astarlıdır.

Göyneklerde yaka özelliği bakımından yuvarlak yaka, dik yaka, yaka oyuntusundan bele kadar açık yaka; kol özelliği bakımından çeşitli kollar (takma uzun kol, kısa kol); kapanma özelliği bakımından kruvaze kapanma, ilik-düğme ile kapanma vardır. Bazı göyneklerde bel hattı dikişli, yan dikişler yırtmaçlıdır. Banaz köyüne ait İçlik yüksek bel hattı, kruvaze kapanma özelliği, kup dikişleri bakımından diğer göyneklerden farklılık gösterir. Tüm göyneklerin etek ucuna doğru genişleyerek biçildiği tespit edilmiştir.

Etek göynek, göyneğin bel hattından kesik halidir. Etek görünümünde bir giyim çeşidi olduğu için bu isim ile anılır. İki yanı yırtmaçlı, işlemeli etamin kumaşın beyaz renkli pamuklu kumaş üzerine applike edildiği bir giyim çeşididir.

Yöresel adları Akören köyünde tuman, Banaz köyünde şalvar, içlik, Topulyurt köyünde tuman olan giyim çeşitlerine ilişkin bilgiler ve fotoğraflar aşağıda sunulmuştur. Çizelge 4.6'da bildirilen diğer giyim çeşitlerinin ayrıntılı bilgileri Ekler bölümündedir.

Tumana ilişkin fotoğraf (Şekil 4.13) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.13 Tuman

Sıra no: 35

Yöresel adı: Tuman

İnceleme tarihi: 11. 06. 2012

Sahibi: Marziye Çubukçu (1961 doğumlu)

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Tuman bir çeşit şalvardır. Kumaşı elde dokunmuştur. Dokumanın yün olan iplikleri bitkilerle boyanmıştır. Şalvarın ağında üçgen şeklinde kuş parçası bulunur.

Kalıp özelliği: Şalvarın yan boyu 65 cm, iç paça boyu 33 cm, paça genişliği 38 cm, bel genişliği 112 cm

Dikiş özelliği: Tumanın beli 4 cm eninde kıvrılarak kemer şeklinde dikilmiştir. Kemerin içinden lastik geçirilmiştir. Lastik kemer uzunluğunun yarısı kadar bir uzunlukta hazırlanmıştır. Tumanın paçalarına 2,5 cm eninde kırmızı patiska kumaş dikilmiştir. Şalvarın paçaları da lastik ile büzgülü olarak hazırlanmıştır. Tumanın kumaşı yün iplikler kullanılarak el tezgâhında dokunmuştur. İki parça halinde dokunmuş olan şalvar kumaşı, şalvarın boyunun 1/2'sinde el dikişi ile birleştirilmiştir.

Süsleme özelliği: Şalvarda süsleyici öge yoktur. Ancak dokumasında renkli iplikler bulunur. El dokuması olan kumaşı bezayağı tekniğinde uygulanmıştır.

Şentürk (2006), tekstilde boyama işleminin; elyaf, iplik ve kumaş halinde yapıldığını

belirtir. Bu bağlamda köyde tespit edilen şalvarın kumaşında yer alan renklerin yün eğrildikten sonra elde edildiği bildirilmiştir.

Şalvara ilişkin fotoğraf (Şekil 4.14) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.14 Şalvar

Sıra no: 38

Yöresel adı: Şalvar

İnceleme tarihi: 20. 11. 2011

Sahibi: Şehnaz Koç

Kullanım özelliği: Özel gün giyimi olarak kullanılır.

Model özelliği: Şalvar Banaz köyünde iç giyim çeşididir. Karataş (2010) şalvarın eteğin altına giyilen, çeşitli düz veya desenli kumaşlardan ve renklerden dikilen bir iç giyim olduğunu belirtir. Yörede de şalvar Karataş'ın belirttiği gibi, üç peş ve içliğin altına giyilir. Şalvar bol kesimlidir. Beli ve paçaları uçkurludur.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 100 cm, yan boy 70 cm

Dikiş özelliği: Kırmızı renkli sentetik kumaş kullanılmıştır. Şalvarda makine dikişi uygulanmıştır.

Süsleme özelliği: Şalvarda süsleme yoktur.

İçliğe ilişkin fotoğraf (Şekil 4.15) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.15 İçlik

Sıra no: 39

Yöresel adı: İçlik

İnceleme tarihi: 20. 11. 2011

Sahibi: Zeynep Aslan

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Üç peşin içinde kullanılır ve boyu yaklaşık olarak diz altına kadardır. Beli yüksek olan içliğin önünde kruvaze kapama bulunur. İçliğin göğüs altı, bel hattı ve kalça hattı dikişlidir. Beldeki dikişli hat büzgü ile süslenmiştir. İçliğin eteği geniştir. Sağ ve sol beden göğüs hattından başlayıp bele kadar inen birbirine simetrik iki adet kup bulunur. Oğuz (2004), pamuklu dokumaların su, ter ve rutubeti çeken bir özelliğe sahip olduğunu belirtir. Bundan dolayı iç çamaşırı olarak kullanıldığını ifade eder. Banaz köyüne ait içlik bir iç giyim olup pamuklu kumaştan dikilmiştir. Bu yönden Oğuz'un ifadesi araştırmayı bu konuda destekler niteliktedir.

Artun (2008) içliğin entarinin (elbisenin) içine giyildiğini, diz altına kadar uzandığını

ifade eder. Banaz köyünde de içlik, üç peşin içinde kullanılır ve boyu yaklaşık olarak diz altına kadardır.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 80 cm, giysi boyu 90 cm

Dikiş özelliği: İçlik makinede dikilmiştir. Yaka, kol çevresi ve etek ucu dikiş payından kırıılarak dikilmiştir. Yaka ve kol çevresi 1 cm'den etek ucu 2 cm'den dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Dokuma sırasında desenlendirilmiş olan pamuklu kumaşın zemin rengi beyazdır. İçlikte kup ve büzgü uygulamasından başka herhangi bir süsleme yoktur.

Tumana ilişkin fotoğraf (Şekil 4.16) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.16 Tuman

Sıra no: 44

Yöresel adı: Tuman

İnceleme tarihi: 17.08. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Bel hattından kalça hattına kadar olan kısmı mavi renkli pamuklu kumaştan dikilmiştir. Kalça hattından paça hattına kadar ise taraklı kutnu kumaş kullanılmıştır. Bu iki kumaş, kalça hattında birbirine eklenerek dikilmiştir. Şalvarın ağ

kısmına da mavi renkli kuş parçası eklenmiştir. Ağ dikişine kuş parçasının yerleştirilmesinin sebebi rahatlık sağlamak içindir. Tumanın beli ve paçaları uçkurludur.

Kalp özelliği: Şalvarın bel genişliği 100 cm, şalvar yan boyu 75 cm, ağ düşüklüğü 20 cm

Dikiş özelliği: İç dikişlerde oyulgama dikişi, üstte yapılan süslemelerde makine dikişi uygulanmıştır.

Süsleme özelliği: Kordon tutturma tekniği ile daire, çiçek, kıvrımlı hatlar şeklinde süslemeler yapılmıştır. Payetli kumaşlar çiçek motiflerine applike edilmiştir.

4.2.3 Günümüz kadın giyiminde giyim aksesuarları

Sivas günümüz kadın giyiminde giyim aksesuarları yörelerde ulaşılan çeşidi, kullanım süresi, kullanım yeri, model özelliğine ilişkin bilgiler çizelge 4.7’de sunulmuştur.

Çizelge 4.7 Sivas günümüz kadın giyiminde giyim aksesuarları

Bulunduğu yer	Sıra no	Aksesuar çeşidi/ Yöresel adı	Kullanım süresi	Kullanım yeri	Model özelliği
Akören/ Zara	52	Pullu örtü	-	Özel gün	kare şeklinde
	53	Bürük	-	Özel gün	dikdörtgen şeklinde
	54	Önlük	-	Özel gün	dikdörtgen şeklinde, kırmızı astarlı (EK 49)
Asarcık/ Merkez	55	Göl önlük	-	Özel gün	dikdörtgen şeklinde, iki parçalı dokuma (EK 50)
Banaz/ Yıldızeli	56	Şal önlük	-	Özel gün	el dokuma, üzerine kumaş parçaları, boncuk ve dikişler ile süslü (EK 51)
Beydili/ Hafik	57	Yazma	-	Özel gün	kare şeklinde, dört kenarı büyük sarı pul boncuk, sarı boru boncuk, tığ oyası ile süslü (EK 52)
	58	Bel bağı/Püs küllü bel bağı	-	Özel gün	kordon iplik üzeri boncuklar ile süslü (EK 53)
	59	Kuşak	-	Özel gün	kare şeklinde elde yünlü dokuma, dört kenar saçaklı, iki parçalı, parçalar el dikişi ile tuturulmuş

Çizelge 4.7 Sivas günümüz kadın giyiminde giyim aksesuarları (devam)

Çınarlı/ Hafik	60	Pullu örtü	-	Özel gün	kare şeklinde, mavi veya siyah renkte (EK 54)
	61	Baş makinası	-	Özel gün	üzeri altın ve siyah renkli kumaş kaplı (EK 55)
	62	Çiseli bağ	-	Özel gün	çarpana dokumadan, püsküllü (EK 56)
	63	Kuşak	-	Özel gün	iki parça halinde el dokuması zili (EK 57)
Divriği/ Merkez	64	Lahuri şal	-	Özel gün	kare şeklinde, iki ucu püsküllü
	65	Altın hindî	-	Özel gün	kare şeklinde, ince dokuma, kenarlara dikili küçük altınlar (EK 58)
	66	Tepelik	-	Özel gün	üzerine altınlar dikili (EK 59)
Gümüşçeve/ Zara	67	Pullu örtü	-	Özel gün	kare şeklinde, pamuklu siyah tül bent bez üzerinde baskılar, dört kenar firkete oyası ile süslü (EK 60)
	68	Yedi göbekli peçe	-	Özel gün	kare şeklinde, yeşil şifon kumaş, üzerinde yedi adet daire şeklinde pul işleme (EK 61)
	69	Önlük	-	Özel gün	dikdörtgen şeklinde, bel hattında örgü kuşak (EK 62)
Karacahisar/ Zara	70	Bürük	-	Özel gün	uzun, üzerinde bitkisel motifler (EK 63)
	71	Kuşak	40 yıl	Özel gün	kare şeklinde elde dokuması (EK 64)
	72	Gümüş kemer	-	Özel gün	iki yuvarlak gümüş plaka halinde kemer tokası ve kilidi, basma kumaştan kuşak (EK 65)
Topulyurt/ Yıldızeli	73	Kuşak	-	Özel gün	dikdörtgen şeklinde elde dokuması, iki parça halinde, kuşak parçaları el dikişi ile birbirine dikili (EK 66)
	74	Önlük	-	Özel gün	dikdörtgen şeklinde, üç kenarı saçaklarla süslü, bel hattında örgü ipliğinden bükülerek yapılmış kordon (EK 67)
Tödürge/ Zara	75	Kandilli beyaz	-	Özel gün	dikdörtgen şeklinde, beyaz ve turuncu renkli, çiçekli (EK 68)
	76	Alınlık	-	Özel gün	dikdörtgen şeklinde, içi karton ve pamuk ile dolgunlaştırılmış saten şerit, üzerinde küçük ve büyük altın dikili (EK 69)
	77	Tepelik	-	Özel gün	yuvarlak gümüş
	78	Önlük	60 yıl	Özel gün	cicim tekniğinde atlamalı iplikler, üç parçalı, parçalar elde çırpma dikişi ile birleştirilmiş (EK 70)
	79	Filik bağı	-	Özel gün	kolan dokuma, püsküllü (EK 71)
	80	Mendil	-	Özel gün	kare şeklinde

Çizelge 4.7 Sivas günümüz kadın giyiminde giyim aksesuarları (devam)

Yağlıdere/ Yıldızeli	81	Pullu yazma/ Boncuklu oyalı yazma	-	Günlük ve özel gün	kare şeklinde ince tülbent (EK 72)
	82	Önlük	-	Günlük ve özel gün	dikdörtgen şeklinde, uzun kuşaklı, işlemeli etamin kumaş, pamuklu kumaş ile astarlı (EK 73)
	83	Arka bel bağı	-	Günlük ve özel gün	çarpana dokuma şeklinde kuşak, sarkan boncuk düzenlemesi, üzerinde beyaz renkli ağ boncuklar, gümüş renkli pul boncuklar, siyah ve kırmızı renkli orlon iplikler (EK 74)
Yapak/ Zara	84	Alınlık	10 yıl	Özel gün	dikdörtgen şeklinde, yanlarda şerit şeklinde bağcıklar, üzeri boncuklarla süslü (EK 75)
	85	Örtü	10 yıl	Özel gün	kare şeklinde başörtü, kenarlar pullarla süslü (EK 76)
	86	Tozak	10 yıl	Özel gün	üzeri kumaş ile kaplanmış teneke kap, renkli tavuk tüyleri ile süslü
	87	Tepelik	-	Özel gün	gümüş, fese tutturulmuş, fes ucu altın görünümlü paralar ile süslü (EK 77)
	88	Önlük	10 yıl	Özel gün	kırkyama tekniği ile süslü (EK 78)
Yeniköy/ Hafik	89	Kara yazma örtü	-	Günlük ve özel gün	kare şeklinde, üzeri el baskısı ile yapılmış çiçekli motiflerle süslü
	90	Fes	-	Özel gün	ön taraf kırmızı pamuklu kumaş ile kaplı, diğer bölümler bordo renkli keçeden, gümüş ve altın para süslemeli
	91	Kuşak	-	Günlük ve özel gün	dikdörtgen şeklinde yün dokuma (EK 79)
Yıldız/ Merkez	92	Çit pullama	-	Özel gün	kare şeklinde, tülbent kumaş (EK 80)
	93	Önlük	-	Özel gün	dikdörtgen şeklinde, koyun yün ipliklerle bezayağı dokuma tekniğinde elde dokuma, bel hattında yün ipliklerden yapılmış bir kuşak
Yiğitler/ Yıldızeli	94	Gümüş kemer	-	Özel gün	tokalı, kemerin çevresi 90 cm, boğumlu olan bölüm en ölçüsü 5 cm, boğumsuz olan düz bölüm en ölçüsü 4 cm (EK 81)

Çizelge 4.7'nin incelenmesinden Sivas günümüz kadın giyiminde giyim aksesuarlarına Akören/Zara, Asarcık/Merkez, Banaz/Yıldızeli, Beydili/Hafik, Çınarlı/Hafik, Divriği/Merkez, Gümüşçevre/Zara, Karacahisar/Zara, Topulyurt/Yıldızeli, Tödürge/Zara, Yağlıdere/Yıldızeli, Yapak/Zara, Yeniköy/Hafik, Yıldız/Merkez, Yiğitler/Yıldızeli yörelerinde ulaşıldığı anlaşılr.

Giyim aksesuarları yöresel adlarıyla anılmaktadır. Giyim aksesuarları arasında on üç adet başörtüsü (pullu örtü, bürük, yazma, altınlı hindi, yedi göbekli peçe, kandilli beyaz, pullu yazma, örtü, kara yazma örtü, çit pullama), on beş adet önlük (önlük, göl önlük, şal önlük, kuşak, lahuri şal), dört adet bel bağı (bel bağı, çiseli bağ, filik bağı, arka bel bağı), bir adet baş makinası, üç adet tepelik, iki adet gümüş kemer, bir adet fes, bir adet tozak, bir adet mendil, iki adet alınlık yer alır. Yağlıdere ve Yeniköy'e ait aksesuarlar hem günlük olarak hem de özel günlerde kullanılır. Diğer yörelerdeki aksesuarlar özel gün giyimini tamamlar.

Bürük ve kandilli beyaz aynı özelliklere sahiptir.

Akören, Gümüşçevre köylerine ait pullu örtü ve Yeniköy'e ait kara yazma örtü, üzerindeki baskı süslemeleri bakımından benzerlik gösterir. Çınarlı köyüne ait pullu örtünün bazı motifleri, diğer üç yöreninki ile benzerdir.

Beydili köyündeki yazma, Divriği ilçesindeki altınlı hindi, Yağlıdere köyündeki pullu yazma/boncuklu oyalı yazma, Yapak köyündeki örtü, Yıldız köyündeki çit pullama model özellikleri yönünden kısmen benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Yapak köyüne ait örtü ile Gümüşçevre köyüne ait yedi göbekli peçe süsleme yönünden kısmen benzerdir.

Yiğitler köyüne ait andılık ve Yapak köyüne ait alınlık model özelliği bakımından kısmen benzerlik gösterir. Tödürge köyünde incelenen alınlık süsleme özelliği yönünden diğer yörelerinki aksesuarlardan farklıdır.

Çınarlı köyünde, baş makinası olarak anılan baş süsleme ögesine ve Yapak köyünde tozak olarak ifade edilen aksesuara diğer yörelerde rastlanmamıştır.

Divriği ilçesinde, Tödürge ve Yapak köylerinde incelenen tepeliklerin model ve süsleme özellikleri bakımından farklılık gösterir.

Yeniköy’de incelenen feste kullanılan doğal malzemelerin keçe kumaş, pamuklu kumaş, altın ve gümüş paralar olduğu saptanmıştır.

Çakmak Köyü’ne ait gümüş kemer ile Yiğitler köyü ait olan gümüş kemer aynı özellikler gösterir. Karacahisar köyünde incelenen kemer, model ve gümüş plakalar üzerindeki motifler yönünden diğer köylere ait kemerlerden farklıdır. Karacahisar köyü kadın giyimini tamamlayan kemerin gümüş plakaları, basma kumaştan hazırlanmış bir kumaşa tutturulmuştur.

Karacahisar köyüne ait kuşak, Yiğitler köyüne ait dokuma önlük, Asarcık köyüne ait göl önlük, Banaz köyüne ait şal önlük, Yıldız ve Topulyurt köylerine ait önlükler elde dokunmuş önlüklerdir. Her birinin üzerinde renkli ipliklerle yapılmış farklı işlemler olduğu tespit edilmiştir.

Tödürge köyüne ait önlüğün cicim dokuma, Çınarlı köyüne ait kuşağın zili dokuma olduğu saptanmıştır.

Akören ve Gümüşçevre köylerine ait önlükler kumaştan dikilmiştir. Önlükler, motifler ve kullanılan malzemeler bakımından benzerlik gösterir.

Yağlıdere köyüne ait önlük etamin kumaştan biçilmiştir. Önlüğün üzeri kanaviçe tekniği ile işlenmiştir.

Yapak köyüne ait önlük, çeşitli pamuklu ve sentetik kumaş parçaları kullanılarak kırkyama tekniğinde dikilmiştir.

Beydili ve Topulyurt köylerine ait olan kuşaklar model özelliği yönünden benzerdir.

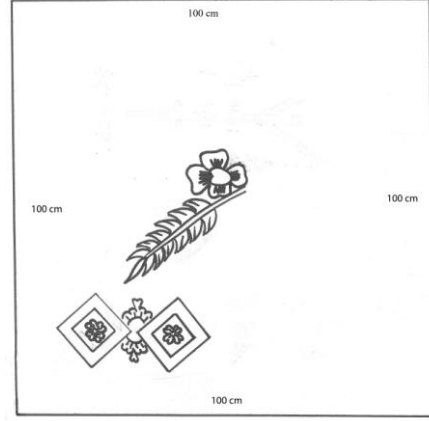
Divriği ilçesine ait olan lahuri şal ile Yeniköy köyüne ait olan kuşak model ve süsleme özelliği bakımından benzerdir.

Beydili köyüne ait olan püsküllü bel bağı ile Yağlıdere köyüne ait olan arka bel bağı, model özelliği yönünden kısmen benzerlik gösterir. Her ikisi de arka beli süslemek için kullanılır. Kullanılan malzeme yönünden de benzerlik bulunur. Çınarlı köyünde incelenen çiseli bağ ise yan beli süslemede kullanılan başka bir aksesuardır. Beydili ve Yağlıdere köylerine ait olan süsleme öğelerine model özelliği yönünden hiç benzemeyen bu aksesuarın yapımında kullanılan bazı malzemeler, söz konusu köylerdeki süsleme malzemeleri ile aynıdır.

Tödürge köyü kadın giyimini tamamlayan filik bağı ve mendil diğer yörelerde rastlanmamıştır. Filik bağı da Beydili, Yağlıdere ve Çınarlı köylerinde incelenen aksesuarlar gibi belde kullanılan süsleme öğesidir. Ancak model ve süsleme özelliği yönünden farklı olduğu saptanmıştır.

Yöresel adları Akören köyünde pullu örtü, bürük, Beydili köyünde kuşak, Divriği ilçesinde lahuri şal/yün şal, Tödürge köyünde tepelik, mendil, Yapak köyünde tozak, Yeniköy'de kara yazma örtü, fes, Yıldız köyünde önlük olan giyim çeşitlerine ilişkin bilgiler ve fotoğraflar aşağıda sunulmuştur. Çizelge 4.7'de bildirilen diğer giyim çeşitlerinin ayrıntılı bilgileri Ekler bölümündedir.

Pullu örtüye ilişkin fotoğraf (Şekil 4.17) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.17 Pullu örtü

Sıra no: 18

Yöresel adı: Pullu örtü

İnceleme tarihi: 11. 06. 2012

Sahibi: Şerife Çubukçu

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Bekâr kadınların kullandığı pullu örtüler pul boncuk, kesme boncuk ve oyalar ile süslenmiştir. Kayınvalideler süslü olmayan başörtüsü takarlar. Mavi zemin renklerinde olan pullu örtüler de kullanılır.

Model özelliği: Kare şeklinde bir başörtüsüdür.

Kalıp özelliği: 100 cm eni, 100 cm boyu bulunan kare kesimli bir aksesuardır.

Dikiş özelliği: Pamuklu kumaştan olan pullu örtünün dört kenarı 2 mm kalınlığında katlanarak ara teyel ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Başörtünün üzerinde çiçek, yaprak ve dal motifleri bulunur. Başörtünün dört kenarında ve bir ucunda da pul ve kesme boncuklarla yapılmış firkete oyası vardır. Başörtünün bir ucunda sıra sıra birbirine paralel olarak dizilmiş pul ve kesme boncuklar, firkete oyası ile yapılmış süslemeler dikkati çeker.

Görgünay (1973), Erzurum yöresinde köyde yaşayan yaşlı kadınların siyah renkli ve etrafı beyaz sulu desenli yazma (başörtüsü) kullandıklarını, gençlerin ise çeşitli renklerde yazmalar kullandıklarını bildirir. Akören köyüne ait yazmanın pullu örtü

olarak söylendiği, siyah renkli olduğu ve köyde bekâr kadınlar tarafından kullanıldığı tespit edildiği için Görgünay'ın ifade ettiği yazma ile bu köye ait yazma tamamen farklılık gösterir. Ayrıca Akören köyünde yaşayan yaşlı kadınlar sade başörtüleri kullanırlarken, Görgünay yaşlı kadınların yazmalarında beyaz su ve desen bulunduğunu ifade eder.

Bürüğe ilişkin fotoğraf (Şekil 4.18) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.18 Bürük

Sıra no: 19

Yöresel adı: Bürük

İnceleme tarihi: 11. 06. 2012

Sahibi: Şerife Çubukçu

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Bürük orta yaşlı ve yaşlı kadınlar tarafından pullu örtünün üzerine örtülür. Geçmişte sokağa çıkarken kadınların mutlaka takması gereken bir başörtüsü olduğu bildirilmiştir. Akören köyünde ve Sivas'ta bazı bölgelerde kadın giyimini tamamlayan yazma örneklerinin Tokat yazmalarına benzerliği

saptanmıştır.

Fıçıcıoğlu (2010) Tokat yazmalarının, tahta üzerine oyulmuş motiflerden oluşan kalıpların yüzeye basılması ile oluşturulduğunu ifade eder. Bu motiflerin benzerleri bürükte yer alır.

Model özelliği: Dikdörtgen şeklinde bir başörtüsüdür.

Kalıp özelliği: Boy 200 cm, en 100 cm

Dikiş özelliği: Bürüğün dört kenarı 2 mm kalınlığında katlanarak makine dikişi ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Üzerinde çiçek, yaprak ve dal motifleri bulunur. Bürüğün zemin rengi beyazdır. Sarı, kırmızı, mavi, yeşil renkli siyah konturlu bitkisel ve geometrik motifler kumaş üzerine elde baskı yöntemiyle uygulanmıştır. Akören köyünde kullanılan bürük, Fıçıcıoğlu (2010)'nun bildirdiği Tokat yazmalarında uygulanan kalıpla yazma tekniği çeşitlerinden elvan işi yazmalar ile benzerlik gösterir.

Kuşağa ilişkin fotoğraf (Şekil 4.19) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.19 Kuşak

Sıra no: 34

Yöresel adı: Kuşak

İnceleme tarihi: 20. 05. 2013

Sahibi: Çiçek Kurt, 57 yaşındadır. Tozanlı köyü Otmanalan bölgesindendir.

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Dokuma kuşağın üstüne bel bağı veya püsküllü bel bağı denen kuşak bağlanır. Üç eteğin üstüne bağlanan kuşak elde dokunmuştur. Dört kenarı saçaklıdır. El tezgâhında kare şeklinde dokunmuş olan yünlü kuşak iki parçadan oluşur. Bu parçalar el dikişi ile birleştirilmiştir.

Aydın (2008), kuşağın; beli sıkamak, giysilerin kaymasını önlemek ve bazı eşyaları (para, çakmak vb) koymak için bele sarılan dar enli uzun kumaş olduğunu; Tağı ve Yanar (2010) kuşağın; üçgen, kare, dikdörtgen gibi biçimlerde olduğunu, çarpana ya da şerit kumaşla bele bağlandığını bildirirler. Beydili köyünde kullanılan bu kuşağın beli sıkamak, giysilerin kaymasını önlemek için taşındığı saptanmış olup, Tağı ve Yanar'ın belirttiği gibi çarpana ya da şerit kumaş ile bele bağlandığı yönünde herhangi bir bilgi yoktur. Yörede kadınların kuşağı ya düğümle ya da çengelli iğne ile bellerine sardıkları saptanmıştır.

Kalıp özelliği: 100 cmx100 cm ölçülerinde dokunmuştur.

Dikiş özelliği: 50 cmx100 cm ölçülerinde iki uzun parça şeklinde dokunmuş olan kuşak çırpma dikişi ile birbirine tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Beyaz, kırmızı, siyah, turuncu renkli iyi bükümlü yün ipliklerle bez ayağı tekniğinde dokunmuştur. Saçaklar beyaz kesme boncuklar ile süslenmiştir.

Özbek (1986), Hafik yöresinde kuşağın kadınların el tezgâhlarında dokudukları bir metre karelik genellikle kırmızı renkli şal parçaları olduğunu, kuşağın iç bölgesinin renkli ipliklerle işlendiğini ve etrafının püsküllerle süslendiğini bildirir. Özbek ayrıca kadınların kuşağı kalçalarına gelecek şekilde giydiklerini ifade eder. Bu bakımdan Beydili köyünde kullanılan kuşağın Özbek'in aktardığı kuşak özellikleri ile kısmen benzerlik gösterdiği anlaşılır.

Lahuri şal/yün şala ilişkin fotoğraf (Şekil 4.20) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.20 Lahuri şal/Yün şal

Sıra no: 47

Yöresel adı: Lahuri şal/Yün şal

İnceleme tarihi: 16.11. 2012

Sahibi: Suna Şenol

Kullanım özelliği: Günümüzde Divriği’de kına gecelerinde kullanılır.

Model özelliği: Kuşak kare şeklindedir. İki ucu püsküllü olarak dokunmuştur. Yün şal üçgen şeklinde katlanarak kullanılır. Üç eteğin beline bağlanır.

Kalıp özelliği: En 100 cm, boy 100 cm

Dikiş özelliği: Yün dokumadır. Dikiş yoktur.

Süsleme özelliği: El dokuması olan yün şal, bitkisel ve geometrik motiflerle süslenmiştir. Karşılıklı olan iki kenarına, dokumadaki atkı ipliklerinin çekilmesiyle 3 cm uzunluğunda saçaklar yapılmıştır.

Oğuz (2004), kuşak olarak kullanılan şalların genellikle geniş çubuklu olduğunu, süsleme yönünden şallarda motiflerin serpme şeklinde, birbirine bağlı veya süslemesi birbirine geçmiş kavisli dallardan olabildiğini aktarır. Divriği yöresinde incelenen yün kuşağın üzerinde geniş çubuklar bulunduğu, bu çubukların üzerinde de kıvrımlı dalların, yaprakların ve çiçeklerin oluşturduğu birbirine bağlı motiflerin olduğu anlaşılır. Oğuz’un ifadesi ile yöreye ait olan bu yün kuşağın benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Tepeliğe ilişkin fotoğraf (Şekil 4.21) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.21 Tepelik

Sıra no: 69

Yöresel adı: Tepelik

İnceleme tarihi: 20.07. 2011

Sahibi: Mevlüde Önder

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Tepeliğin kaç yıllık olduğu bilinmemesine rağmen eski olduğu anlaşılr.

Model özelliği: Tepelik gümüşten dir. Başa yerleştirilir. Tepeliğin üzerine pullu peçe örtülür. Pullu peçeye yörede ulaşılammıştır. Ancak pullu peçenin şeffaf kırmızı renkte kumaşlarla dikildiği bildirilmiştir.

Kalıp özelliği: Tepeliğin çapı 10 cm

Süsleme özelliği: Üzeri geometrik motiflerle süslüdür.

Dikmen (2008) araştırmasında, takılarda sembol olarak kullanılan bitki, hayvan, geometrik figürlerin tarih boyunca insanlar arasında etkileşim ve iletişim aracı olduğunu, kültürel değerlerin, yaşam tarzının taşıyıcısı olduğunu bildirir. Yörede ulaşılan tepeliğin üzerinde ise geometrik bezemeler bulunur. Kültürel değerler arasında yer alan tepelik özel günlerde kullanılır. Bu bakımdan yaşam tarzının da göstergesidir. Dikmen'in ifadesi, Tödürge köyüne ait olan tepelik için de geçerlidir.

Mendile ilişkin fotoğraf (Şekil 4.22) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.22 Mendil

Sıra no: 72

Yöresel adı: Mendil

İnceleme tarihi: 20.07. 2011

Sahibi: Mevlüde Önder

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır.

Model özelliği: Kare şeklinde süsleyici bir giyim elemanıdır.

Kalıp özelliği: Köye ait mendil, 20 cmx20 cm ölçülerinde hazırlanmıştır. Sürür (1997); küçük boyutlu olan süs mendillerinin 20 cmx20 cm olduğunu, 30 cmx30 cm, 35 cmx35 cm ölçülerinde de bu tür mendillerin yapıldığını vurgular. Tödürge köyünde incelenen mendilin de ölçüleri Sürür'ün ifade ettiği 20 cmx20 cm'lik mendil ölçüsü ile aynıdır.

Dikiş özelliği: Mendilin kenarlarına zürafa dikişi yapılmıştır. Mendil, kırmızı renkli sentetik kumaştan dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Mendil sarı, mavi, pembe renkli pul boncuklarla, sarı renkli kesme boncuklarla süslenmiştir.

Tozağa ilişkin fotoğraf (Şekil 4.23) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.23 Tozak

Sıra no: 83

Yöresel adı: Tozak

İnceleme tarihi: 29. 09. 2013

Sahibi: Firdevs Kabacalı 1974 doğumlu

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Yaklaşık olarak 10 yıllıktır.

Model özelliği: Üzeri kumaş ile kaplanmış olan teneke kap renk renk tavuk tüyleri ile süslenmiştir.

Özder (1999) tozağın, kumaş bant üzerine renkli tüyler dizilerek hazırlanan bir başlık olduğunu bildirir. Bu yörede de tozağın özelliği Özder'in ifadesi ile örtüşür.

Kalıp özelliği: Teneke kabın çapı 15 cm

Dikiş özelliği: Tüyler, kumaş kaplı tenekeye el dikişi ile tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Tavuk tüyleri bitkisel ve sentetik boyalarla renklendirilmiştir. Tüyler üzeri kumaş kaplı tenekeye el dikişi ile dikilmiştir.

Kara yazma örtüye ilişkin fotoğraf (Şekil 4.24) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.24 Kara yazma örtü

Sıra no: 88

Yöresel adı: Kara yazma örtü

İnceleme tarihi: 20.07.2013

Sahibi: Saygöl Akkaya

Kullanım özelliği: Günlük ve özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Kare şeklinde bir başörtüsüdür. Yazmalar kaynaklarda yemeni, çember gibi adlarla da anılmaktadır. Komsuoğlu vd. (1986), yemenilerin üstüne el kalıpları ile çiçekli motiflerin basıldığı başörtüleri olduğunu bildirirler. Bu köyde incelenen yazmanın da üzerinde el baskısı ile yapılmış çiçekli motifler bulunur.

Kalıp özelliği: En 100 cm boy 100 cm

Dikiş özelliği: Kenarlar 0,5 cm kıvrılarak makinede dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Kara yazma örtünün dört kenarı 5 mm kalınlığında kıvrılarak dikilmiştir. Beyaz ve yeşil renkli naylon iplikler kullanılarak oyalar ve gümüş renkli pullar ile süslenmiştir. Başörtünün isminde de belirtildiği gibi zemindeki renk siyah olup, üzerinde çiçekler, yapraklar, dallar ve dörtgenler bulunur. Motiflerde bulunan renkler sarı, beyaz, mavi, kırmızı, siyah ve yeşildir.

Fese ilişkin fotoğraf (Şekil 4.25) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.25 Fes

Sıra no: 89

Yöresel adı: Fes

İnceleme tarihi: 20.07.2013

Sahibi: Saygöl Akkaya

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Saygöl Akkaya gerçek altın ve gümüşlerden oluşan fesini yalnızca özel günlerde kullandığını ifade etmiştir.

Model özelliği: Keçe kumaş; giyim eşyası, külâh, kadın başlığı yapımında kullanılır (Coles 1989, Dölen 1992). Bu köye ait olan başlıkta da keçenin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bordo renkli yün lifinin keçeleştirilmesiyle oluşturulmuş bir başlıktır. Keçe kumaş baş ölçüsüne göre şekillendirilmiştir. Fesin ön tarafı kırmızı pamuklu kumaş ile kaplanmış olup, diğer bölümleri bordo renkli keçeden yapılmıştır. Fes, gümüş ve altının sık olarak işlenmiş olmasından dolayı ağır bir başlıktır.

Kalıp özelliği: Keçe kumaş baş ölçüsüne göre şekillendirilerek elde edilmiştir. Yaklaşık olarak baş çevre ölçüsü 55 cm'dir. Ön bölüme dikilen kırmızı kumaşın eni 17 cm, boyu 28 cm

Dikiş özelliği: Gümüş ve altın paralar el dikişi ile fese tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Fesin ön tarafında kırmızı renkli patiska kumaş üzerine beş sıra halinde gümüş paralar dikilmiştir. Gümüş paralı süslü kumaş, keçe fesin ön tarafına çırpma dikişi ile tutturulmuştur. Fesin en alttaki gümüş dizilerinin ucuna sekiz adet altın dizilmiştir. Fesin arka tarafı 10 cm eninde dışarıya doğru katlanmıştır. Doğal renkli olan yün iplikler keçeleştirilerek fes kumaşı hazırlanmıştır.

Önlüğe ilişkin fotoğraf (Şekil 4.26) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.26 Önlük

Sıra no: 95

Yöresel adı: Önlük

İnceleme tarihi: 06.07.2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Koyun yününden elde edilmiş ipliklerle dokunmuştur. Dikdörtgen

şeklinde olan önlük, bezayağı dokuma tekniğinde elde dokunmuştur. Bel hattında yün ipliklerden yapılmış bir kuşağı bulunur.

Kalp özelliği: Eni 54 cm, boyu 80 cm

Dikiş özelliği: Önlüğün üzerindeki düğmeler, tazı boncukları, püsküller el dikişi ile dokumaya tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Önlük dokuma tezgâhında elde dokunmuştur. Bezayağı dokuma tekniğinde olan önlüğün üzerinde beyaz renkli tazı boncukları, düğmeler ve saçaklar vardır. Dokumanın yanlarında ve etek ucunda iğne ile işlenmiş motifler bulunur.

Bülent (2008) araştırmasında, çılkak adı verilen süsleyici ögenin bir deniz salyangozunun kabuğu olduğunu; peçiç, dilgöz, yılan başı, bel boncuğu, deve boncuğu, it boncuğu, kesbik, kalaç, tazı boncuğu gibi adlarla da anıldığını bildirir. Anadolu halk giyiminde, çılkakın bir süsleme ögesi olarak kullanıldığını, özellikle kadınların bele taktıkları kemer veya benzeri nesnelerin üzerinde yer aldığını vurgular. Yıldız köyüne ait bu önlük üzerinde de Bülent'in ifadesi ile örtüşen, süsleyici öge olarak kullanılan tazı boncuğuna rastlanmıştır.

4.2.4 Günümüz kadın giyiminde ayağa giyilenler

Sivas günümüz kadın giyiminde ayağa giyilenler ulaşılan köyler, giyim çeşidi, kullanım süresi, kullanım yeri, model özelliğine ilişkin bilgiler çizelge 4.8'de sunulmuştur.

Çizelge 4.8 Sivas günümüz kadın giyiminde ayağa giyilenler

Bulunduğu yer	Sıra no	Giyim çeşidi/ Yöresel adı	Kullanım süresi	Kullanım yeri	Model özelliği
Akören/ Zara	95	Çorap	-	Özel gün	düz örgülü, boyu diz altında, canlı renklerde yün iplikler ile kare, üçgen, düz çizgi, zig zag çizgi motifler, burun kısmından başlanarak örülmüş
Asarcık/ Merkez	-	-	-	-	-
Banaz/ Yıldızeli	-	-	-	-	-
Beydili/ Hafik	-	-	-	-	-
Çınarlı/ Hafik	96	Yarım aynalı çorap	-	Özel gün	düz örgülü, boyu diz altında, canlı renklerde motifler, burun kısmından başlanarak örülmüş
Divriği/ Merkez	-	-	-	-	-
Gümüşçevre/ Zara	-	-	-	-	-
Karacahisar/ Zara	97	Çorap	-	Özel gün	düz örgülü, boyu diz altında, canlı renklerde motifler, burun kısmından başlanarak örülmüş
Topolyurt/ Yıldızeli	-	-	-	-	-
Tödürge/ Zara	-	-	-	-	-
Yağlıdere/ Yıldızeli	-	-	-	-	-
Yapak/ Zara	-	-	-	-	-
Yeniköy/ Hafik	-	-	-	-	-
Yıldız/ Merkez	-	-	-	-	-
Yiğitler/ Yıldızeli	-	-	-	-	-

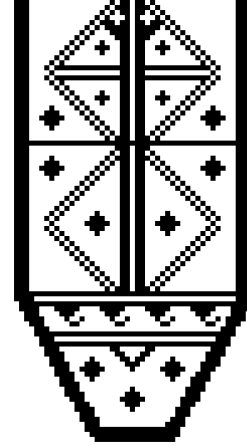
Çizelge 5.8'in incelenmesinden Sivas günümüz kadın giyiminde ayağa giyilenlere Akören/Zara, Çınarlı/Hafik, Karacahisar/Zara köylerinde ulaşıldığı anlaşılr. Köy giyimini oluşturan çoraplar yöresel adları ile anılır. Ayağa giyilenlerde üç adet çorap (çorap, yarım aynalı çorap) yer alır. Çorapların tamamı özel gün giyiminde kullanılır.

Çorapların hepsinde düz örgü bulunur. Çorap boyları diz altındadır. Canlı renklerde motifleri olan çorapların burun kısmından başlanarak örüldüğü anlaşılr. Çınarlı

köyünde incelenen yarım aynalı çorap ile Karacahisar köyünde incelenen çorap model ve süsleme (motif) özelliği yönünden benzerdir. Kullanılan iplik renklerinde kısmen benzerlik vardır. Akören köyünde incelenen çorabın bazı motifleri Çınarlı ve Karacahisar çoraplarında rastlanmıştır.

Yöresel adları Akören köyünde çorap, Çınarlı köyünde yarım aynalı çorap, Karacahisar köyünde çorap olan giyim çeşitlerine ilişkin bilgiler ve fotoğraflar aşağıda sunulmuştur.

Çoraba ilişkin fotoğraf (Şekil 4.27) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.27 Çorap

Sıra no: 95

Yöresel adı: Çorap

İnceleme tarihi: 11. 06. 2012

Sahibi: Marziye Çubukçu

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Çorapta düz örgü kullanılmıştır.

Kalp özelliği: Çorabın tabandan dize doğru boyu 25 cm, lastik çevresi 34 cm

Dikiş özelliği: Dikiş yoktur.

Süsleme özelliği: Çorapta parlak renklerde hazırlanmış yün iplikler ile kare, üçgen, düz çizgi, zig zag çizgi motiflerinden oluşan bir kompozisyon bulunur. Yörede yarım aynalı

ve yan yürütme olarak ifade edilen motifler çorapta kullanılmıştır.

Özbel (1981), çoraplarda günümüzde sentetik boyaların kullanıldığını bildirir. Özbel ayrıca anilin boyaların kolaylıkla temin edilebildiğini, bu boyaların ucuz olması ve parlak renkler vermesi nedeniyle köylerde yaygın olarak kullanıldığını belirtir. Akören köyüne ait bu çorabın üzerinde görülen parlak renkler, Özbel'in ifade ettiği sentetik boyalarla elde edilen renklerle benzerdir.

Özen (2008), Zara'nın köylerinde yarım aynalı ve yan yeritme motifleri olan çorapların kızların, nişanlıların ve gelinlerin giydiğini bildirir. Özen ayrıca yarım aynalı çorapların kadınların çeyizlerinde bulunduğunu, üzerindeki motifin örülmesinin zor olduğunu ve canlı renklerin mutluluğu simgelediğini belirtir. Özen, çorabın ağız kısmında bulunan çengel motiflerinin oğlan tarafının kızı almada zorlandığını ifade ettiğini, desenin ortasındaki çizginin ise evliliğin henüz başlamadığını, çizgilerin iki tarafındaki muskaların içindeki noktaların, nişanlı kızı veya erkeği simgelediğini de vurgular. Çorapta yanlara doğru uzayan hatların içindeki noktaların ise ileride kurulacak ailenin çocuklarını simgelediğini belirtir. Özen ayrıca yan yeritme motifli çorapların yeni gelinler tarafından giyildiğini, gelinin çocuk isteğini dile getirdiğini ifade eder. Özen'in ifade ettiği motifler ile Akören köyü kadın çorabındaki motifler arasında benzer özellikler vardır. Özen'in motifler üzerindeki açıklamaları, yöre halkından öğrenilememiş bir konuyu da aydınlatması bakımından önemlidir.

Yarım aynalı çoraba ilişkin fotoğraf (Şekil 4.28) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.28 Yarım aynalı çorap

Sıra no: 96

Yöresel adı: Yarım aynalı çorap

İnceleme tarihi: 18.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır.

Model özelliği: Burun kısmından başlanarak örülür. Üzerinde canlı renklerde motifler bulunur.

Kalıp özelliği: Taban uzunluğu 25 cm, tabandan lastiğe kadar olan bölüm 28 cm

Dikiş özelliği: Beş şiş ile örülür. Çorabın üzerinde herhangi bir dikiş yoktur.

Süsleme özelliği: Çorap şiş yardımıyla düz örgü şeklinde örülmüştür. Çorabın tabanı hariç her yeri yörede yarım aynalı denilen desen ile süslenmiştir. Çorapta siyah, kırmızı, mavi, beyaz, bordo, yeşil, pembe ve sarı renkli orlon iplikler örgü şişleri yardımıyla düz örgü şeklinde örülmüştür. Verve yönlü çizgiler, içi boş kareler, üçgenler, zig zag çizgiler çorapta yer alan motiflerdir. Çorapta ayrıca çengel şeklinde olan motifler bulunur.

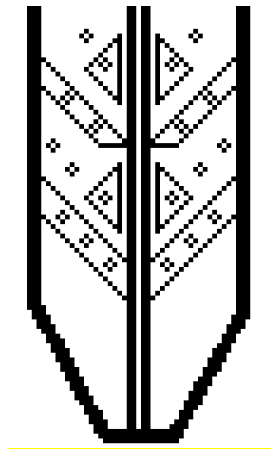
Barışta (2003); Sivas çoraplarında XX. yüzyılın ilk yarısında geometrik ve çiçeklerden oluşan bitkisel bezemeler kullanıldığını belirtir. Bazı çorapların bütün yüzeyinin, bazı

çorapların ise burun, topuk vb. gibi bazı bölümlerinin bezenmiş olduğunu vurgular. Çınarlı köyüne ait yarım aynalı çorap ile Barışta'nın belirttiği çorap özellikleri benzerdir. Bu köye ait olan çorabın her bölümünün geometrik ve bitkisel motiflerle bezenmiş olduğu saptanmıştır.

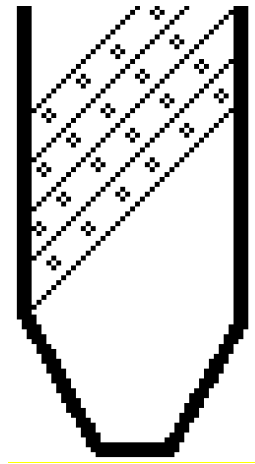
Karacahisar köyüne ait çoraba ilişkin fotoğraflar (Şekil 4.29) ve bilgiler sunulmuştur.

Şekil 4.29 Çorap

Şekil 4. 30 Yarım aynalı motif

Şekil 4.31 Yan yeritme motifi

Sıra no: 97

Yöresel adı: Çorap

İnceleme tarihi: 20.05. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır.

Model özelliği: Çorapta düz örgü kullanılmıştır. Çorabın boyu diz altındadır. Üzerinde canlı renklerle yapılmış motifler bulunur.

Kalıp özelliği: Çorabın tabandan dize doğru boyu 25 cm, lastik çevresi 24 cm

Dikiş özelliği: Çorabın üzerinde dikiş yoktur.

Süsleme özelliği: Çorapta kullanılan orlon iplikler ile kare, üçgen, düz çizgi, zig zag çizgi motiflerinden oluşan bir kompozisyon bulunur. Çorap yarım aynalı ve yan yürütme olarak ifade edilen motifler ile süslenmiştir. Motiflerde kullanılan renkler çok canlıdır. Orlon ipliklerin renkleri doğal boyalarla elde edilmemiştir.

Özbel (1981), bazı köylerde insanların anilin boyalarla bitkisel boyaları karıştırarak çeşitli özel boya elde ettiğini, anilin boyalardan parlak renkler elde edildiğini, bitkisel boyaların ise zamanla solduğunu veya renklerinin değiştiğini bildirir. Karacahisar köyünde ulaşılan bu çorabın üzerinde görülen parlak renklerde herhangi bir değişme olmadığı saptanmış, gerek kullanım sırasında gerekse yıkama sonrasında renklerin solmadığı bildirilmiştir. Bu nedenle, Özbel'in anilin boya ile ilgili yaptığı tespit ile Karacahisar köyüne ait olan çoraptaki renk özelliği arasında bir benzerlik saptanmıştır.

4.3 Online Katalog

Bu bölüm Sivas ilinde geçmişte ve günümüzde kullanılan bazı kadın giyim çeşitlerinin model, kalıp, dikiş, süsleme özellikleri ile fotoğraflarını internet ortamında erişilebilecek şekilde tasarlanmıştır. Burada amaç, giyim çeşitleri model katalogu oluşturmak ve araştırmacıların sanal ortamda erişebilmesini sağlamaktır. Bu web sayfasında Geçmişte Kadın Giyimi ve Günümüzde Kadın Giyimi olarak iki başlık oluşturulmuştur. Müze eserleri, Kültür Bakanlığı'nın bünyesinde muhafaza edildiği için ve incelenen eserlerin internet ortamına taşınması yönünde herhangi bir izin talebinde bulunulmadığı için müze eserleri web sayfasında yer almamaktadır. Geçmişte Kadın Giyimi başlığı altında Çakmak köyü, Şimkürek köyü ve Yiğitler köyü yer almaktadır.

Günümüzde Kadın Giyimi başlığı altında ise Akören köyü, Asarcık köyü, Banaz köyü, Beydili köyü, Çınarlı köyü, Divriği ilçesi, Gümüşçevre köyü, Karacahisar köyü, Topulyurt köyü, Tödürge köyü, Yağlıdere köyü, Yapak köyü, Yeniköy köyü, Yıldız köyü ve Yiğitler köyü yer almaktadır.

Web sayfasına www.sivaskadingiyimi.org adresinden ulaşılmaktadır. Giriş sayfası sol sütununda Ana Sayfa, Sivas İli Hakkında, Geçmişte Kadın Giyimi, Günümüzde Kadın Giyimi, Projeye Katkıda Bulunanlar şeklinde bir sıralama bulunmaktadır. Geçmişte Kadın Giyimi, Günümüzde Kadın Giyimi başlıkları altında ilçe ve bu ilçelere bağlı köy adları sıralanmaktadır. Yörelerin alt başlıkları altında İçe Giyilenler, Dışa Giyilenler, Başa Giyilenler, Belde Kullanılanlar, Ayağa Giyilenler şeklinde bir düzenleme vardır.

Online katalog sayfa düzenlemesi ve bazı fotoğrafların Photoshop çizim programında zemin renklerinde değişiklik yapılması Yalçın GÖKDOĞAN'a aittir. Web sayfasında içeriğin ve bazı fotoğrafların Photoshop çizim programında düzenlenmesi bizzat araştırmacı tarafından yapılmıştır. Bazı fotoğrafların düzenlenmesinde Hüsnü Akın ÖZCAN'ın da katkısı bulunmaktadır. Her yöreye ait giyim çeşidinin kullanım yeri, model, kalıp, dikiş ve süsleme özellikleri, fotoğrafları İçe Giyilenler, Dışa Giyilenler, Başa Giyilenler, Belde Kullanılanlar, Ayağa Giyilenler başlıkları altında ulaşılabilen bilgiler doğrultusunda verilmiştir.

5. SONUÇ

Araştırma kapsamında incelenen kadın giyim çeşitlerinin ve aksesuarların özellikleri ile ilgili olarak şu sonuçlar elde edilmiştir:

- Araştırma Sivas ilinde 2011 Şubat-2014 Haziran arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında Divriği ilçesi, Akören, Asarcık, Banaz, Beydili, Çakmak, Çınarlı, Gümüşçevre, Karacahisar, Şimkürek, Topulyurt, Tödürge, Yağlıdere, Yapak, Yeniköy, Yıldız ve Yiğitler köylerinde kadınlar tarafından halen kullanılan ya da geçmişte kullanılmış olan giyim çeşitleri incelenmiştir. Ayrıca Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde bulunan ve yöreye ait olduğu bildirilen bazı XIX. ve XX. yüzyıl kadın giyim çeşitleri de bu kapsamda incelenmiştir.
- Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi, Çakmak köyü, Şimkürek köyü ve Yiğitler köyü kadın giyim çeşitlerinin geçmişte kullanıldığı, bu yöreler dışındaki yörelerdeki kadın giyiminin ise günümüzde hâlâ kullanıldığı saptanmıştır. Yiğitler köyüne ait hem geçmişte kullanılmış hem de günümüzde kullanılan giyim çeşitlerine ulaşıldığı için Yiğitler köyü kadın giyimi bu iki başlık altında incelenmiştir.
- Müzedeki giyim çeşitlerinin Sivas merkezde XIX. ve XX. yüzyılda yaşamış olan varlıklı ailelere ait olabileceği yönünde bir saptama yapmak mümkündür. Bu nedenle müze eserlerinin Divriği ilçesi hariç diğer yörelere ait kadın giyim çeşitlerinden kullanım, model, kalıp, dikiş ve süsleme özellikleri yönünden farklı olduğu belirlenmiştir. Divriği ilçesinde incelenen kadın giyim çeşitlerinde kullanılan kumaşlar doğal ipekten ve/veya altın telden, süsleyici öğeler altındandır. Bu nedenle Divriği ilçesi kadın giyiminin diğer yörelerin kadın giyiminden kullanılan hammadde ve malzeme yönünden farklı olduğu saptanmıştır.
- Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde kayıtlı olan ve depo bölümünde yer alan 13 eser incelenmiştir. Eserlerin incelenmesinde müze envanter numaraları dikkate alınmıştır.

- Müze eserlerinden 84/178 envanter numaralı ceket, 84/176 envanter numaralı elbise, 2008/8 envanter numaralı bluz, 2005/29 envanter numaralı çarpana şerit ve 2005/18 envanter numaralı çorap XX. yüzyıl Osmanlı dönemine ait eserlerdir. Müze eserlerinden 89/29 envanter numaralı cepken, 86/33 envanter numaralı üç etek XIX. yüzyıl Osmanlı dönemine ait eserlerdir. Bu eserler dışında 87/50 envanter numaralı cepken, 77/407 envanter numaralı elbise ile ilgili müze kayıtlarında tarihlendirme yapılmamıştır. Bu eserlerin yetkililerin bildirdiği bilgiler ve yapılan incelemeler sonucunda XIX. yüzyıl Osmanlı dönemine ait olduğu belirlenmiştir. 97/5 envanter numaralı takım elbise, 82/128 envanter numaralı şalvar, 1669 envanter numaralı tepelik ve 1685 envanter numaralı fes ile ilgili de herhangi bir tarihlendirme bulunmadığı saptanmış olup müze yetkililerinin verdiği bilgiler ve yapılan incelemeler sonucu Osmanlı dönemi XIX. veya XX. yüzyıla ait eserler olabileceği tahmin edilmektedir.
- Söz konusu müze eserleri yörede yaşayan kişilerden farklı tarihlerde satın alınmış ve müze kayıtlarına girmiştir.
- Söz konusu eserler model, kalıp, dikiş ve süsleme özellikleri yönünden müzede 30. 07. 2013 tarihinde incelenmiş ve fotoğrafları çekilmiştir.
- Müze eserleri arasında yer alan şalvarın günlük olarak giyildiği, çarpana şeridin hem günlük olarak hem de özel günlerde önlüğü bele tutturmada kullanılmış olabileceği, diğer eserlerin ise özel günlerde kullanılmış olduğu tespit edilmiştir.
- Müze eserlerinin model ve kalıp özellikleri birbirinden farklı özellikler göstermektedir. Eserler arasında yer alan şalvarın yıpranmış olduğu, diğer eserlerin ise günümüzde hâlâ sağlam olduğu saptanmıştır. Eserlerden 84/178 envanter numaralı ceketin, 77/407 envanter numaralı elbisenin, 97/5 envanter numaralı takım elbisenin ve 2008/8 envanter numaralı bluzun model özelliğinde Avrupa modası etkisinin olduğu saptanmıştır. Diğer eserlerde Osmanlı kadın giyim özellikleri bulunmaktadır.
- Müzedeki dış ve iç giyim çeşitlerinin kalıp ölçülerinde farklılık görülmüştür.

Giysilerin prova yapılarak dikildiği tahmin edilmektedir. Bu nedenle, günümüzde kullanılan standart kadın beden ölçülerine uygun olan herhangi bir giyim çeşidi belirlenememiştir. Müze eserlerinden dışa giyilenlerin kalıp özellikleri incelendiğinde genellikle uzun kollu, yuvarlak yakalı, V yakalı veya yakadan etek ucuna kadar açık yakalı olduğu saptanmıştır. İç giyilen şalvarın ise bol biçilmiş, düşük ağırlı, paçası ve beli lastikle büzgülü olduğu belirlenmiştir. İncelenen fes ve tepeliğin, kullanan kişinin baş çevre ölçüsüne, çarpana şerit ve çorabın da kişinin istediği uzunluğa göre hazırlanmış olabileceği tahmin edilmektedir.

- Müze eserlerinde düz teyel, sürfile, oyulgama gibi el dikişleri ile makine dikişi kullanıldığı, dışa giyilen giyim çeşitlerinden cepkenlerin, üç eteğin, takım elbisenin, şalvarın ve 84/176 envanter numaralı elbisenin pamuklu kumaşla astarlandığı saptanmıştır. 84/178 envanter numaralı ceketin yakasına şömiziye yaka takıldığı, üst bedende kullanılan diğer giyim çeşitlerinde ayrı olarak çalışılan ve yaka oyuntusuna monte edilen bir yaka parçası bulunmadığı da belirlenmiştir.

- Müze eserleri arasında yer alan cepken üzerinde kordon tutturma tekniği ile uygulanmış bitkisel süslemelere, üç etek üzerinde sim iplik kullanılarak yapılan bitkisel motif işlemlerine ve sim iplikli harçlara, 97/5 envanter numaralı takım elbise ve 2008/8 envanter numaralı bluz üzerinde dantel süslemelerine, 84/176 envanter numaralı elbise üzerinde pul boncuk işlemlerine, tepelik üzerinde boncuk işlemlerine, fes üzerinde paralara, çarpana şerit üzerinde yün ipliklerle yapılan motif süslemelerine, çorap üzerinde renkli ipliklerle yapılmış motif süslemelerine ulaşılmıştır. Bunların dışında 84/178 envanter numaralı cekte, 77/407 envanter numaralı elbisede ve 82/128 envanter numaralı şalvarda, kumaşların özel dokuma teknikleri kullanılarak parlak, çizgili, bitkisel motifli ve kareli etkilerle üretilmiş olduğu belirlenmiştir. Bu giyim çeşitlerinde kumaş özelliği dışında herhangi bir süsleme özelliği bulunmamaktadır. Ancak modellerde uygulanan belde ve paçada büzgü, bel dikişi, farklı renkte hazırlanmış şömiziye yaka gibi dikiş teknikleri ile söz konusu giyim çeşitlerine süsleme özelliği verilmiştir.

- Çakmak köyünde ulaşılan dış giyim çeşitlerinden olan pazarlık ile Şimkürek

köyünde ulaşılan bazarlığın model ve kalıp özelliği bakımından kısmen benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Kullanım ve süsleme özelliği bakımından herhangi bir benzerlik bulunmamaktadır.

- Şimkürek köyüne ait dış giyim çeşitlerinden olan bazarlık ile Yıldızeli ilçesi Yiğitler köyünün günlük giyimi olan seyvanlı entarinin kullanım, model ve dikiş özelliği yönünden benzerlikler taşıdığı anlaşılmaktadır. Günümüzde halen kullanılan Yeniköy'e ait iç giyim çeşidi olan göyneğin model ve dikiş özelliği yönünden seyvanlı entariye benzediği saptanmıştır.
- Şimkürek köyünde incelenen alınlığın, Yiğitler köyündeki andılığa model özelliği bakımından benzediği, süsleme özelliği bakımından kısmen benzediği saptanmıştır.
- Çakmak köyünde ulaşılan misu ile Şimkürek köyünde ulaşılan misu model, kalıp, dikiş ve süsleme özelliği yönünden farklılık göstermektedir.
- Yiğitler köyünde incelenen içlik bir çeşit bluz olup, diğer köylerde bu giyim çeşidine rastlanmamıştır.
- Akören köyündeki fistan, Gümüşçevre köyündeki kutnu (elbise), Tödürge köyündeki fistan, Yapak köyündeki altıparmak elbise model ve dikiş özellikleri yönünden benzerlik göstermektedir.
- Çakmak köyündeki misu, Şimkürek köyündeki misu, Çınarlı köyündeki delme, Divriği ilçesindeki fermene, Tödürge köyündeki mison, Yıldız köyündeki salta bir tür cekettir. Şimkürek köyündeki misu ile Çınarlı köyündeki delme, Yıldız köyündeki salta model ve süsleme özelliği bakımından benzerlik göstermektedir. Diğer ceketler birbirinden tamamen farklı özellikler göstermektedir.
- Asarcık köyündeki entare/üç peş, Banaz köyündeki üç etek/kutnu, Beydili köyündeki üç peş/elbise, Çınarlı köyündeki peşli, Divriği ilçesindeki üç etek/üç peş,

Topulyurt köyündeki saya/üç etek, Yeniköy köyündeki peşli/entare farklı isimlerle anılmaktadır. Fakat hepsi de üç etektir. Söz konusu giyim çeşitlerinin model ve dikiş özelliklerinin benzer olduğu, kalıp özelliklerinin kısmen benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Ancak yörelere göre kullanılan kumaş özelliklerinde farklılık olduğu saptanmıştır. Yeniköy'e ait peşli/entare hem günlük hem de özel günlerde kullanılmakta, diğer yörelerde ise özel günlerde kullanılmaktadır. Yağlıdere köyündeki sayanın diğer adı iki peştir. Bu giyim çeşidinde, üç etek modellerinde görülen üç parça olmayıp, iki parça bulunmaktadır. Ancak üç etek gibi dışa giyilmektedir. Yağlıdere köyünde incelenen sayanın kullanım özelliği Yeniköy'de incelenen peşliye benzemektedir. Yörelerde üç etek modelleri için kullanılan kumaşlar kadife, ipek ve sentetiktir.

- Peşli, Yiğitler köyünde günümüzde kullanılan bir gelin giyimidir. Diğer köylerde belirtilen elbise ya da üç peş modellerine benzememektedir. Peşli, bindallı olarak bilinen giyim çeşidine benzemektedir. Bu saptama hem süsleme hem de kullanım özelliği dikkate alınarak yapılmıştır.
- Çınarlı köyündeki delme, Gümüşçevre köyündeki yelek, Yıldız köyündeki salta, Şimkürek köyündeki misu üzerindeki süsleme özellikleri benzerlik göstermektedir.
- Akören köyündeki işlik bir yelektir. Ancak model, kalıp ve süsleme özelliği bakımından Gümüşçevre köyüne ait yelekten farklı olduğu saptanmıştır.
- Yıldız köyünde incelenen ipekli bir etektir. Diğer yörelerde bu giyim çeşidinin kullanılmadığı saptanmıştır.
- Şalvara Akören köyünde, Topulyurt köyünde, Tödürge köyünde ve Yapak köyünde tuman, Asarcık köyünde tıman, Banaz köyünde, Divriği ilçesinde, Yağlıdere köyünde ve Yıldız köyünde şalvar, Çınarlı köyünde çintıyan denilmektedir. Topulyurt, Asarcık ve Yağlıdere köylerindeki şalvarlar model ve dikiş özellikleri bakımından benzerlik göstermektedir. Tödürge, Yapak ve Banaz köylerindeki şalvarlar kırmızı renkli olup,

Banaz köyündeki şalvar sentetik kumaştan, Tödürge ve Yapak köylerinde şalvarlar pamuklu kumaştandır. Söz konusu üç köye ait şalvarlar model ve dikiş özelliği yönünden benzerlik göstermektedir. Akören köyündeki şalvar elde dokunmuş kumaştan dikilmiştir. Diğer yörelerdeki şalvarlardan model, kalıp, dikiş özellikleri yönünden farklılık göstermektedir. Divriği ilçesine ait şalvar da model ve kumaş yönünden diğer yörelerin şalvarlarından farklıdır. Yıldız köyüne ait olan şalvar yalnızca renk ve kumaş özelliği yönünden farklılık göstermektedir. Çınarlı köyüne ait çintiyanın modeli farklı olup, kumaşının saten olması bakımından Yıldız köyüne ait olan şalvara benzemektedir.

- Beydili köyünde incelenen göynek, Asarcık köyünde incelenen etek göyneğe model özelliği ve süsleme detayında yer alan bazı motifler bakımından benzerlik göstermektedir. Her iki iç giyim çeşidinin, etek şeklinde biçildiği saptanmıştır. Topulyurt köyündeki göynek yörede, gömlek veya iç göynek şeklinde de söylenmektedir. Bu köye ait göyneğin, Yağlıdere köyünde incelenen iç göynek ile model ve dikiş özelliği bakımından benzerliği dikkati çekerken, bu iç giyim çeşitlerinin yaka ve etek ucunda görülen süsleme detaylarında yer alan bazı işlemlerde benzerlik saptanmıştır. Yeniköy köyündeki göynek veya atlet olarak ifade edilen iç giyim çeşidinin, diğer yörelerin göyneğinden model özelliği yönünden farklı olduğu belirlenmiştir. Yeniköy’de giyilen göynek -aynı giyim grubunda incelenmemiş olsa da- Yiğitler köyünde, geçmişte günlük olarak giyilen dış giyim çeşidi seyvanlı entariye model özelliği yönünden benzerlik göstermektedir. Çınarlı köyünde halen özel gün giyimini tamamlayan göynek, desenli pamuklu kumaştan dikilmiştir. Benzer özellik, Banaz köyünde incelenen içlikte tespit edilmiştir. Ancak, model ve kalıp özelliği yönünden diğer göynek çeşitlerinden çok farklı olduğu saptanmıştır. Çınarlı’ya ait olan göyneğin iki etek ucunda boncuklarla ve pilili kumaşlarla, ön yaka bölümünde boncuk ve hazır malzemelerle yapılmış bir süsleme detayı bulunmaktadır.

- Sivas ili kadın giyiminde ulaşılan yazma örneklerinde dikkati çeken oyaların olduğu ve bunların da yöre halkı tarafından sandıklarda saklandığı veya bazılarının itinalı olarak günümüzde kullanıldığı saptanmıştır.

- Şimkürek köyündeki yazma, Yiğitler köyündeki pullu hindi, Beydili köyündeki

yazma, Divriği ilçesindeki altınlı hindi, Yağlıdere köyündeki pullu yazma/boncuklu oyalı yazma, Yapak köyündeki örtü, Yıldız köyündeki çit pullama kalıp özellikleri bakımından aynı özellikler göstermektedir. Başörtülerin model özellikleri yönünden kısmen benzerlik gösterdiği, süsleme özelliği yönünden farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

- Akören, Çınarlı ve Gümüşçevre köylerine ait pullu örtülerin, Yeniköy köyündeki kara yazma örtünün kalıp özelliği yönünden aynı olduğu saptanmıştır. Akören, Gümüşçevre ve Yeniköy pullu örtülerinin model ve süsleme özelliklerinin de aynı olduğu belirlenmiştir. Çınarlı köyüne ait pullu örtünün bazı motifleri, diğer üç yöreninki ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca Çınarlı köyüne ait olan başörtünün zemin rengi mavi, diğer başörtülerin zemin rengi ise siyahtır.
- Gümüşçevre köyünde yedi göbekli peçeye ulaşılmıştır. Akören köyünde aynı isimde bir başörtü kullanıldığı, Yapak köyünde ise yedi göbekli poşu veya dokuz göbekli poşu isimleriyle aynı başörtünün kullanıldığı verilen bilgilerden ve fotoğraflardan anlaşılmıştır. Gümüşçevre köyünde incelenen yeşil renkli başörtünün kırmızı renginin de yaygın olduğu, diğer iki yörede de bu iki rengin tercih edildiği bildirilmiştir.
- Karacahisar köyündeki bürük ile Tödürge köyündeki kandilli beyazın model, kalıp ve süsleme özellikleri yönünden aynı olduğu saptanmıştır. Tödürge köyüne ait olan başörtünün kandilli beyaz olarak ifade edilmesinin, iç bölgelerdeki şekillerden kaynaklı olabileceği tahmin edilmektedir. Bu motifler, saksı ve saksı içinde çiçek şeklinde de yorumlanabilmektedir. Akören köyünde de bürük olarak ifade edilen başörtünün diğer iki köydekilerle kalıp özelliği yönünden benzer olduğu saptanmıştır. Akören köyüne ait bürük üzerinde görülen motifler yine aynı köye ait olan pullu örtüde görülmektedir.
- Şimkürek köyüne ait alınlık, Yiğitler köyüne ait andılık, Sivas Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde incelenen tepelik ve Yapak köyüne ait alınlık model ve süsleme özelliği bakımından kısmen benzerlik göstermektedir.

- Tödürge köyünde incelenen alınlık; Şimkürek, Yiğitler köylerinde ve müzede incelenen aksesuarlardan farklıdır. Tödürge'ye ait alınlık siyah kumaş ile kaplanmıştır. Dar enlidir ve süsleme özelliği yönünden diğer yörelerinkinden farklılık göstermektedir.
- Çınarlı köyünde, baş makinası olarak ifade edilen bir aksesuar incelenmiş olup, bu baş süsleme ögesine diğer yörelerde rastlanmamıştır.
- Yapak köyünde, tozak olarak ifade edilen bir aksesuar incelenmiş olup, Çınarlı ve Karacahisar köylerinde de aynı özellikte olan tozağın kullanıldığı bildirilmiştir. Ancak bu köylerde tozağa ulaşılammıştır.
- Divriği ilçesinde, Tödürge köyünde ve Yapak köyünde incelenen tepeliklerin model ve süsleme özellikleri bakımından farklılık gösterdiği saptanmıştır.
- Yeniköy köyünde incelenen fes, diğer yörelerde rastlanmamıştır. Feste kullanılan doğal malzemelerin keçe kumaş, pamuklu kumaş, altın ve gümüş paralar olduğu saptanmıştır.
- Çakmak Köyü'ne ait gümüş kemer ile Yiğitler köyü ait olan gümüş kemer aynı özellikler göstermektedir. Karacahisar köyünde incelenen kemer, model ve gümüş plakalar üzerindeki motifler yönünden diğer köylere ait kemerlerden farklıdır. Karacahisar köyü kadın giyimini tamamlayan kemerin gümüş plakaları, basma kumaştan hazırlanmış bir kuşağa tutturulmuştur.
- Karacahisar köyüne ait kuşak, Yiğitler köyüne ait dokuma önlük, Asarcık köyüne ait göl önlük, Banaz köyüne ait şal önlük, Yıldız ve Topulyurt köylerine ait önlükler elde dokunmuş önlüklerdir. Her birinin üzerinde renkli ipliklerle yapılmış farklı işlemler olduğu tespit edilmiştir. Banaz köyüne ait şal önlük üzerine kumaş parçalarından yapılmış aplikeler, Yıldız köyüne ait önlüğün üzerine dikilmiş düğmeler ve tazi boncukları, Topulyurt köyüne ait önlük üzerine işlenmiş boncuklar diğer önlüklerden biraz daha farklı süsleme detayları olduğunu göstermektedir.

- Tödürge köyüne ait önlüğün cicim dokuma, Çınarlı köyüne ait kuşağın zili dokuma olduğu saptanmıştır.
- Akören ve Gümüşçevre köylerine ait önlükler kumaştan dikilmiştir. Önlüklerin üzeri kordon tutturma tekniği kullanılarak kordon ipliklerle süslenmiştir. Önlükler, motifler ve kullanılan malzemeler bakımından benzerlik göstermektedir.
- Yağlıdere köyüne ait önlük etamin kumaştan biçilmiştir. Önlüğün üzeri kanaviçe tekniği ile işlenmiştir.
- Yapak köyüne ait önlük, çeşitli pamuklu ve sentetik kumaş parçaları kullanılarak kırkyama tekniğinde dikilmiştir.
- Şimkürek köyünde incelenen önlük, saten kumaştan biçilmiş, fırfır, biye ve kanaviçe tekniği ile süslenmiştir.
- Beydili ve Topulyurt köylerine ait olan kuşaklar model ve kalıp özelliği yönünden benzerdir. Topulyurt köyünde kullanılan kuşak daha süslü bir aksesuardır.
- Divriği ilçesine ait olan yün şal ile Yeniköy köyüne ait olan kuşak model, kalıp ve süsleme özelliği bakımından benzerdir.
- Beydili köyüne ait olan püsküllü bel bağı ile Yağlıdere köyüne ait olan arka bel bağı, model özelliği yönünden kısmen benzerlik göstermektedir. Her ikisi de arka beli süslemek için kullanılmaktadır. Kullanılan malzeme yönünden de benzerlik bulunmaktadır. Çınarlı köyünde incelenen çiseli bağ ise yan beli süslemede kullanılan başka bir aksesuardır. Beydili ve Yağlıdere köylerine ait olan süsleme öğelerine model özelliği yönünden hiç benzemeyen bu aksesuarın yapımında kullanılan bazı malzemeler, söz konusu köylerdeki süsleme öğelerinde görülen malzemelerle aynıdır.
- Tödürge köyü kadın giyimini tamamlayan filik bağı ve mendil diğer yörelerde

rastlanmamıştır. Filik bağı da Beydili, Yağıldere ve Çınarlı köylerinde incelenen aksesuarlar gibi belde kullanılan süsleme ögesidir. Ancak model ve süsleme özelliği yönünden farklı olduğu saptanmıştır.

- Yiğitler köyüne ait yün çorabın, doğal krem renkli yün iplikle örülmüş olduğu tespit edilmiştir. Akören köyünde yöreye has motifler ve renklerle örülen çorap örneğine rastlanmıştır. Çınarlı köyünde incelenen yarım aynalı çorap ile Karacahisar köyünde incelenen çorap model ve süsleme (motif) özelliği yönünden benzemekte olup, kullanılan iplik renklerinde kısmen benzerlik saptanmıştır. Akören köyünde incelenen çorabın bazı motifleri Çınarlı ve Karacahisar çoraplarında rastlanmıştır.
- Genellikle tüm yöresel giyimlerde yan dikişlere 2-2,5 cm, kol oyuntusuna ve omuza 2 cm, kol ucuna ve etek ucuna 3-4 cm, ağ oyuntularına 2-2,5 cm dikiş payları verildiği saptanmıştır.
- Pamuklu kumaşların teri emme özelliğinin bulunması ve yıkamaya uygun olması nedeniyle iç çamaşırı, çorap ve kadın dış giyiminde kullanımı yaygınlık göstermiştir (Arabacı 2004). İpek iplikten üretilmiş kumaşlar son derece sağlamdır ve ipeğin doğal parlaklığı nedeniyle görünümleri dikkat çekicidir (Önlü 2008). Sivas kadın giyiminde de bu özellikler bulunmaktadır. Sivas kadın giyimindeki kumaşlar çok çeşitlidir. Pamuk, yün, ipek elyaf içeriği bulunan kumaşlar XIX. yüzyıla dek kullanılmış, bu dönemden başlayarak günümüze kadar sentetik elyaf içerikli kumaşlar da giyim çeşitlerinde kullanılmıştır.
- Tansuğ (1985), eski giyimlerin kostüm müzelerinde toplanabileceğini, eski giyimlerden bugünün malzemesiyle yenilerinin üretilebileceğini ifade etmektedir. Er vd. (2010); günümüzde değişen hayat şartları, teknolojik gelişmeler, moda gibi etmenlerin giyimi etkilediğini, geleneksel giyimlerin kullanımının sınırlı hale geldiğini, bu sınırlılığa rağmen bazı bölgelerde özel günlerde ve günlük giyim olarak kullanıldığını vurgulamaktadırlar. Arlı ve Yanar (2010), Beypazarı ilçesinde yöresel giyimlerin günümüzde sandıklarda yer aldığını ama özel günlerde giyildiğini belirtmektedirler.

Yürütülen bu tez çalışmasında benzer durumlara rastlanmıştır. Ancak ulusal ve uluslararası düzeyde daha geniş alanda Sivas yöresine ait kadın giyiminin internet ortamında tanıtılması, özellikle uzakta yaşayan yörelî halkın sahip olduğu değerleri koruması yönünde bir bilincin oluşturulması, bu bilincin Anadolu halkına yayılması ve kazandırılması, uluslararası kültürel etkileşimlere katkıda bulunulması önemli görülmüştür. Tezin, bu konuda yapılmış kapsamlı bir çalışma olduğu düşünülerek akademik alanda bir kaynak olması arzu edilmiştir.

KAYNAKLAR

- Acar, İ.H. 1990. Zara Folkloru. Özemek Matbaası, Sivas.
- Anonim, 1993. Türk El Sanatları. Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları: 202 Maddi Kültür Dizisi: 12, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Arabacı, H. 2004. Elyaf ve İplikçilik Bilgisi. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları 1. Baskı, İstanbul.
- Arıkan, R. 2011. Araştırma Yöntem ve Teknikleri. Almina Ofset 1. Basım Yayın No:194, İstanbul.
- Arlı, M. 1982. Doğal Bitkisel Boyalarla Boyama Yöntemleri Üzerinde Düşünceler. XI. Ulusal El Sanatları Sempozyumu.
- Arlı, M. 1989. El Sanatları Araştırmalarında Fotoğrafla Belgeleme. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ev Ekonomisi Yüksekokulu Ziraat Fakültesi Yayınları: 1138, Derlemeler: 44, A.Ü. Ziraat Fakültesi Ofset Basım Ünitesi, Ankara.
- Arlı, M. 1990. Köy El Sanatları. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları: 1185 Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Baskı Ofset Ünitesi, Ankara.
- Arlı, M. ve Yanar, A.A. 2010. Beypazarı Geleneksel Kadın Giyimlerinden İki Öge: Gümüş Kuşak, Bindallı. Uluslararası Türkiye-Ukrayna İlişkileri Sempozyumu Kiev Bildiriler, Lazer Ofset Matbaa Tesisleri San. Tic. Ltd. Şti., Lazer Yayınları, Ankara.
- Arseven C.E. 1975. Sanat Ansiklopedisi. M.E. Yayınları V. Cilt V, İstanbul.
- Artun, E. 2008. Adana ve Osmaniye Halk Kültüründe Giyim-Kuşam Geleneği. Halk Kültüründe Giyim-Kuşam ve Süslenme Uluslar arası Sempozyumu Bildirileri. 1. Baskı, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Basımevi.
- Aslanapa, O. 1972. Türk Sanatı I Başlangıcından Büyük Selçukluların Sonuna Kadar. Milli Eğitim Bakanlığı Kültür Yayınları, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Aşkun, V.C. 2006. Sivas Folkloru. Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Bms Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti., Cilt 1-2, Sivas.
- Aydın, Ö. 2008. Gazipaşa Yöresi (Antalya) Mekikli Dokumaları. GSE1 Güzel Sanatlar Etkinlikleri Sempozyum Bildirileri Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığı Yayını No:SM6 Sarıyıldız Ofset Matbaacılık, Antalya.

- Ayhan, F. 2007. Sivas Geleneksel Kadın Giysileri. Osmanlı Döneminde Sivas Sempozyumu Bildirileri, Sivas 1000 Temel Eser, No: 9, Doğan Gazetecilik ve Mat. San. A.Ş. 21-25 Mayıs, III. Cilt, Sivas.
- Aytaç, Ç. 2001. Halı Deseni Tasarımı. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Barışta, H.Ö. 1988. Türk El Sanatları. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Barışta, H. Ö. 2003. Türkiye Cumhuriyeti Dönemi Halk Plastik Sanatlarında Sivas Çoraplar. Cumhuriyet'in 80. Yılında Sivas Sempozyumu, 15-17 Mayıs 2003, Sivas Hizmet Vakfı Yayınları Yayın No: 05, Es-Form Ofset, s. 633-634-635, Sivas.
- Başbuğ, M. 2011. Yıldızeli İlçe Kaymakamlığı Arşivi. Sivas.
- Bülent, E. 2008. Anadolu Amulet Geleneğinde Çılkak ve Eski Kültürlerde İzleri. 38. İcanas Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi 2007 Maddi Kültür Ankara, Korza Yayıncılık Basım San. Ve Tic. Ltd. Şti., Cilt(1); s.311-328.
- Coles, M. 1989. A Complete Guide For Sewing Today. Hinemamann Professional Publishing Ltd., Singapore.
- Coşkun, K. 2012. Karşılıklı görüşme. Asarcık köyü muhtarı.
- Çelikaş, İ. 2013. Karşılıklı görüşme. Topulyurt köyü muhtarı.
- Çulcuoğlu, S. 2007. Divriği Yöresinin Kıyafetleri, Takı ve Aksesuarları. Esform Ofset, Sivas Valiliği 1000 Temel Eser, Sivas.
- Dikmen, P.D. 2008. Takı Kültüründeki Hayvan Sembollerinin (Tasarım ve Anlamlarının) Akdeniz Uygarlıkları Bağlamında Çözümlemesi. GSE1 Güzel Sanatlar Etkinlikleri Sempozyum Bildirileri Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığı Yayını No:SM6 Sarıyıldız Ofset Matbaacılık, Antalya.
- Dolanbay, M., Kayış, Y. ve Canatan, E. 2010. Selçukludan Günümüze Hafik. Hafik Kaymakamlığı Es-Form Ofset Ltd. Şti., Sivas.
- Dölen, E. 1992. Tekstil Tarihi. Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Yayınları No: 92/1 Matbaa Eğitimi Bölümü Yayın No: 6, İstanbul.
- Erbek, M. 2002. Çatalhöyük'ten Günümüze Anadolu Motifleri. Dumat Offset Ltd. Emek Cilt Evi, Ankara.
- Erinç, S. M. 2004. Kültür Sanat Sanat Kültür. Ütopya Yayınevi Cantekin Matbaası 2. Baskı, Ankara.

- Erinç, S. M. 2013. Sanat Sosyolojisine Giriş. Ütopya Yayınevi Sözkese Matbaası 2. baskı, Ankara.
- Erkan, G. 1981. Giyim Öğretiminin Temel İşlemleri ve Model Uygulamaları Etek Bluz Elbise. Çeltüt Matbaacılık Koll. Şti., İstanbul.
- Etike, S. 2001. Desen. S.H.Ç.E.K. Basımevi, Ankara.
- Fıçıoğlu, A. 2010. Tokat Yazmacılığı ve Çağdaş Giysi Formlarında Uygulamalar. Uluslararası Türkiye-Ukrayna İlişkileri Sempozyumu Kiev Bildiriler, Lazer Ofset Matbaa Tesisleri San. Tic. Ltd. Şti., Lazer Yayınları, Ankara.
- Gargi, Z. 2007. Ege Bölgesi Geleneksel Kadın Giyiminde Bel Aksesuarları (İzmir, Aydın, Manisa Örneğinde). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tekstil Ana Sanat Dalı Sanatta Yeterlik Tezi, İzmir.
- Garipağaoğlu, N. 2003. Sivas'ın Fiziki Coğrafya Şartlarının Hava Kirliliği Üzerine Etkileri. Cumhuriyetin 80. Yılında Sivas Sempozyumu, 15-17 Mayıs, Bildiriler, Es-Form Ofset, Sivas.
- Gökcesu, Z., Kaynak, M., Güngör, M., Atabek G. ve Özpolat, N. 2008. Beypazarı İlçesi Geleneksel Özel Gün Kıyafetleri. 38. İcanas Maddi Kültür II. Cilt Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları: 4/2, Korza Yayıncılık, s. 581-593, Ankara.
- Görgünay, N. 1973. Erzurum Merkez İlçesi ile Civar Köylerinde Kadın Giyimi Üzerinde Araştırmalar. Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum.
- Gülensoy, T. 2005. 24 Oğuz Boyu ve Sarıkeçililer. İstiklâl, Yıl:2 Sayı:17, s.13.
- Günaydın, N. 2003. Millî Mücadelede Atatürk'ün Temas Kurduğu İlk Sivashlar, Cumhuriyetin 80. Yılında Sivas Sempozyumu, 15-17 Mayıs 2003 Sivas, Bildiriler, Es-Form Ofset, Cumhuriyet Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Bölümü, Sivas.
- Güner, G. 2009. El Sanatları, Tasarım ve Bauhaus İlişkisi Kapsamında Karşılaştırmalı Olarak Türkiye, Japonya, Almanya. Derleyen Ali Artun, Esra Aliçavuşoğlu, Bauhaus: Modernleşmenin Tasarımı-Türkiye'de Mimarlık, Sanat, Tasarım Eğitimi ve Bauhaus, İletişim Yayınları, 587 sayfa, İstanbul.
- Gürtuna, S. 1999. Osmanlı Kadın Giysisi. Kültür Bakanlığı Basımevi: 3, Ankara.
- Jirousek, C., Ed. Suraiya FAROQH and Christoph K. NEUMANN. 2004. Ottoman Costumes From Textile To Identity, published by Eren Press, İstanbul.
- Kaptan, S. 1998. Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri, Tekişik Web Ofset Tesisleri, Ankara.

- Karahan, K. S. 2006. Geleneksel Türk El Sanatlarından Halı-Kilim İşletmelerinin Üretim-Pazarlama Sorunları ve Çözüm Önerileri-Van Örneği. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Geleneksel Türk El Sanatları Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Van.
- Karahasanoğlu, S., Yıldız, G., Akyıldız, A., İlhami, Y., Çelik, Y. ve (Ed.) Ali Akyıldız. 2013. Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri (1703-1876), Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2837 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1795, Saray Matbaacılık, Ankara.
- Karataş, H. 2010. Trabzon İli Geleneksel Giyim Kuşam Kültürü Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı Programı, Trabzon.
- Kartal, Z. ve Ölmez, F.N. 2014. Isparta Yöresel Kadın Giysileri. Isparta Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü Yayınları No:11, Isparta.
- Kayabaşı, N., Erdoğan, Z. ve Söylemezoğlu, F. 2011. Türk El Sanatları. Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Yayınları 1. Baskı Yayın No: 90, Ankara.
- Kılıçkan, H. 2004. Orta Asya'dan Anadolu'ya Türk Bezeme Sanatı ve Örnekleri. İnkılâp Kitabevi 3. Baskı, İstanbul.
- Koçu, R.E. 1969. Sümerbank Kültür Yayınları, Ankara.
- Komsuoğlu, Ş., İmer, A., Seçkinöz, M., Alpaslan, S. ve Etike, S. 1986. Resim II Moda Resmi ve Giyim Tarihi. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Kurt, Ç. 2013. Karşılıklı görüşme. Beydili köyü.
- Mahiroğulları, A. 1999. Dünden Bugüne Zara. Nokta Grafik 3. Baskı, Sivas.
- Mahiroğulları, Memduh A. 2003. İlkçağlardan Günümüze Sivas İli. Kitap Matbaacılık Sivas.
- Mert, H.H., Doğan, Y. ve Başlar, S. 1992. Doğal Boya Eldesinde Kullanılan Bazı Bitkiler. Ekoloji Dergisi, Sayı:5.
- Muratoğlu, Y. ve Şener, H.F.D. 2002. Kadın Giysi Tasarımı Etek. Turan Ofset 1. Baskı, İstanbul.
- Oğuz, M. Ö. 2001. Küreselleşme ve Ulusal Kanıt Kavramları Arasında Türk Halk Bilimi. Milli Folklor, Sayı: 50.
- Oğuz, B. 2004. Türkiye Halkının Kültür Kökenleri 4 Dokuma ve Giyim Teknikleri. Kurtiş Matbaacılık Anadolu Aydınlanma Vakfı Yayınları, İstanbul.

- Ökse, T. 2003. Asur Ticaret Kolonileri Çağında Sivas, Cumhuriyetin 80. Yılında Sivas Sempozyumu, 15-17 Mayıs, Bildiriler, Es-Form Ofset, Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Sivas.
- Ölmez, N. 1994. Gündül İlçesinde Kadın Giyimi Üzerinde Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ev Ekonomisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Öndoğan, Z. 1999. Giysi Kalıpcılığı Esasları. Ege Üniversitesi Emel Akın Meslek Yüksekokulu, İzmir.
- Önlü, N. 2008. Hatay İli Harbiye ve Samandağı'nda İpekli Dokumacılığının Günümüzdeki Durumu, Sorunları, Geliştirilip Tanıtılmasına Yönelik Çözüm Önerileri. GSE1 Güzel Sanatlar Etkinlikleri Sempozyum Bildirileri Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığı Yayını No:SM6 Sarıyıldız Ofset Matbaacılık, Antalya.
- Özbağı, T. 2008. Adana Boncuk Oyalarında Uygulanan Motiflerin Değerlendirilmesi. GSE1 Güzel Sanatlar Etkinlikleri Sempozyum Bildirileri Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığı Yayını No:SM6 Sarıyıldız Ofset Matbaacılık, Antalya.
- Özbek, Ö. 1986. Hafik. Hafik Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Sivas.
- Özbel, K. 1981. Knitted Stockings From Turkish Villages. Türkiye İş Bankası Cultural Publications, Printed by the Apa Ofset Basımevi Sanayi ve Ticaret A.Ş., İstanbul.
- Özçelik, R. 2003. Örtünmeden Giyinmeye: Terzilik ve Modanın Dünyu Bugünü ve Yarını, İstanbul Ticaret Odası, Yayın No: 2003-36 Baskı: Mega Ajans, İstanbul.
- Özder, L. 1999. İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Kadın Başlıkları. Kültür Bakanlığı Yayınları: 2330 Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Müdürlüğü Yayınları: 285 Maddi Kültür Dizisi: 22, Ekip Grafik, Ankara.
- Özder, L., Baykasoğlu, N. ve Yalçinkaya, T. 2008. Yozgat İli "Nizamoğlu Konağı" Etnografya Müzesi El Sanatları ve Giyim Kuşam Kültürü Örneklerinin Elektronik Ortamda Tanıtılması. 38. İcanas Maddi Kültür, 10-15.09.2007, III. Cilt, Korza Yayıncılık Basım San. ve Tic. Ltd. Şti., Ankara.
- Özen, K. 2001. Sivas Yöresinde Çarıkcılık ve Tokalı Zara Çarığı. Zara Kültür Dergisi, Birinci Baskı, Zara Kültür Araştırma Grubu Yayını, Sivas.
- Özen, K. 2008. Sivas Yöresi Geleneksel El Sanatları. Bayrak Matbaası, İstanbul.
- Özkan, S. 1996. Kastamonu İli Azdavay İlçesinde Kadın Giyimi Üzerinde Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ev Ekonomisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

- Pamuk, B. 2002. Uygulama Teknikleri Temel Kalıp ve Dikim Uygulama Teknikleri. YA-PA Yayın Pazarlama San. ve Tic A.Ş., İstanbul.
- Parla, C. 2013. Ortaçağdan Günümüze Anadolu Uygarlıkları. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2452 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1424 Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri, Eskişehir.
- Roojen, P.V., Eijk, F.V. and Horton, R. 2012. Traditional and Modern Dress In the Muslim World. The Pepin Press BV, Amsterdam, The Netherlands, Singapore.
- Sevüktekin Apak, M., Onat Gündüz, F. ve Öztürk Eray, F. 1997. Osmanlı Dönemi Kadın Giyimleri. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Minpa Mat. Tic. Ltd. Şti., Ankara.
- Seyhun, G. 2011. A'dan Z'ye Modelistlik 1. Umut Matbaacılık 8. Baskı, İstanbul.
- Sözen, M. 1998. Geleneksel Türk El Sanatları. Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık, İstanbul.
- Sözen, M. ve Tanyeli, U. 2003. Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü. Remzi Kitabevi A.Ş. 7. basım, İstanbul.
- Sürür, A. 1997. Kültürümüzde Mendil Kullanma Geleneği ve Mendiller. V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Maddi Kültür Seksiyon Bildirileri, T.C. Kültür Bakanlığı, THK Basımevi İşletmeciliği, Ankara.
- Şentürk, C.A. ve Hann, M.A. 1992. Geleneksel Türk İşlemeleri: Leeds Üniversitesi Clothworkers Koleksiyonunda Bulunan Türk İşlemeleri İle İlgili Bir Çalışma. Tekstil ve Mühendis TMMOB Makine Mühendisleri Odası Yayını Sayı:34, s. 173-232 Bursa.
- Şentürk, C. 2006. Tekstil Mühendisliği. Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti., İstanbul.
- Tağı, S.Ö. ve Yanar, A.A. 2010. Geleneksel Türk Kadın Giyim Kuşamında Kuşak Kullanımı. Uluslararası Türkiye-Ukrayna İlişkileri Sempozyumu Kiev Bildiriler, Lazer Ofset Matbaa Tesisleri San. Tic. Ltd. Şti., Lazer Yayınları, Ankara.
- Tansuğ, S. 1985. Türkmen Giyimi. Ak Yayınları Türk Süsleme Sanatları Serisi: 9, İstanbul.
- Tunalı, İ. 2012. Tasarım Felsefesi-Tasarım Modelleri ve Endüstri Tasarımı. YEM Yayın (Yapı-Endüstri Merkezi A.Ş.) 4. Baskı, İstanbul.
- Türk, M. 2013. Karşılıklı görüşme. Yıldız köyü.

- Üçer, M. 2011. Hatıralardan Fotoğraflara Sivas'ta Gelin Kıyafetleri ve Takıları. Hayat Ağacı Şehir Kültürü Dergisi, Sayı: 16; 4-9.
- Üredi, K. 2011. Geleneksel Bir Sivas Düğünü ve Damat İlahisi-Ömrün Uzun Olsun, Düğünün Güzün. Hayat Ağacı Şehir Kültürü Dergisi, Sayı: 16; 10-15.
- Vural, T. ve Çoruh, E. 2003. Bilgisayar Destekli Moda Tasarımı. Turan Ofset, İstanbul.
- Walter, C. 1992. Cad In Clothing and Textiles-A Collection of Experts Views: Chapter 6 "The Impact of Computer Graphics on Clothing Design" Blackwell Scientific Publications Ltd., 82-88 Great Britain.
- Yasak, S., Pürlü, K., Delican A.N. ve Öngel, İ. 2012. Divriği Ulu Mosque and Hospital. Divriği Kaymakamlığı Arşivi Sivas Zirve Yayıncılık, Sivas.
- Yetim, F. 2007. Sivas İli Atatürk Kongre ve Etnografya Müzesi'nde Bulunan İşlemeli Ürünlerden Örnekler. Osmanlılar Döneminde Sivas Sempozyumu Bildirileri, Sivas 1000 Temel Eser, No: 9, Doğan Gazetecilik ve Mat. San. A.Ş. 21-25 Mayıs, Cilt III; Sivas.
- Yetim, F., Köklü, H. ve Özdemir, M. 2008. Yeniçağa İlçesi ve Dereköy'de Geleneksel Kadın Kıyafetleri ve Süslemeleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi-Journal of Social Sciences Cilt/Volume(2008-2) Sayı/Issue: 17.
- Yüksel, H. 2003. Osmanlı-Safevi Mücadelesi'nde Sivas. Cumhuriyetin 80. Yılında Sivas Sempozyumu, 15-17 Mayıs, Bildiriler, Es-Form Ofset, Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Sivas.

EKLER

- EK 1 Ceket
- EK 2 Cepken
- EK 3 Cepken
- EK 4 Elbise
- EK 5 Elbise
- EK 6 Üç Etek
- EK 7 Pazarlık
- EK 8 Misu
- EK 9 Misu
- EK 10 İçlik
- EK 11 Tepelik
- EK 12 Fes
- EK 13 Çarpana Şerit
- EK 14 Gümüş Kemer
- EK 15 Alınlık
- EK 16 Pullu Hindi
- EK 17 Andılık
- EK 18 Dokuma Önlük
- EK 19 Fistan
- EK 20 İşlik
- EK 21 Üç Etek
- EK 22 Üç Peş
- EK 23 Peşli
- EK 24 Delme
- EK 25 Fermene
- EK 26 Kutnu
- EK 27 Yelek
- EK 28 Saya/Üç Etek
- EK 29 Fistan
- EK 30 Saya/İki Peş
- EK 31 Altıparmak Elbise
- EK 32 Peşli/Entare
- EK 33 Salta
- EK 34 İpekli
- EK 35 Peşli
- EK 36 Tıman
- EK 37 Etek Göynek
- EK 38 Göynek
- EK 39 Göynek
- EK 40 Çintiyan
- EK 41 Şalvar
- EK 42 Gömlek/Göynek/İç Göynek
- EK 43 Tuman
- EK 44 Şalvar
- EK 45 İç Göynek

EK 46 Tuman
EK 47 Göynek/Atlet
EK 48 Şalvar
EK 49 Önlük
EK 50 Göl Önlük
EK 51 Şal Önlük
EK 52 Yazma
EK 53 Püsküllü Bel Bağı
EK 54 Pullu Örtü
EK 55 Baş Makinası
EK 56 Çiseli Bağ
EK 57 Kuşak
EK 58 Altınlı Hindi
EK 59 Tepelik
EK 60 Pullu Örtü
EK 61 Yedi Göbekli Peçe
EK 62 Önlük
EK 63 Bürük
EK 64 Kuşak
EK 65 Gümüş Kemer
EK 66 Kuşak
EK 67 Önlük
EK 68 Kandilli Beyaz
EK 69 Alınlık
EK 70 Önlük
EK 71 Filik Bağı
EK 72 Pullu Yazma
EK 73 Önlük
EK 74 Arka Bel Bağı
EK 75 Alınlık
EK 76 Örtü
EK 77 Tepelik
EK 78 Önlük
EK 79 Kuşak
EK 80 Çit Pullama
EK 81 Gümüş Kemer

EK 1 Ceket

Envanter no: 84/178

Yöresel adı: Ceket

Ait olduğu dönem: Osmanlı XX. yüzyılın ilk çeyreği

Müzeye geliş tarihi: 13. 08. 1984 (3.000 TL'ye satın alınmıştır)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım yeri: Özel gün giyimidir.

Model özelliği: Ceket, uzun düz kollu bir modeldir. Günümüzde hâlâ sağlamdır. Ceketin model ve kumaş özelliği Avrupa modasının etkisi taşır.

Kalıp özelliği: Göğüs çevresi 93 cm, giysi boyu 67 cm, kol boyu 60 cm, bilek genişliği 22 cm

Dikiş özelliği: Ceketin yakasına 5 cm genişliğinde ve 39 cm yaka oyuntu çevresi ölçüsüne göre şömiziye yaka çalışılmış, ön ortasına enine beş adet ilik açılmıştır. İç kısmına astar geçirilmemiştir. Giyim çeşidinin dikiş payları ikiye açılarak elde sürfile dikişi ile temizlenmiş, yatık yakası siyah renkli kadife kumaştan hazırlanmıştır. Cekette el dikişi ve makine dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Giysinin ön beden, arka beden ve kol parçalarında eflatun-mor görünümünde tafta kumaş kullanılmıştır. Tafta kumaşın dokumasında çizgili desenler ve serpme çiçek motifleri bulunur.

EK 2 Cepken

Envanter no: 87/50

Yöresel adı: Cepken

Ait olduğu dönem: Osmanlı XIX. yüzyıl

Müzeye geliş tarihi: 25. 11. 1987 (Satın alınmıştır)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyimidir.

Model özelliği: Uzun düz kollu bir modele sahiptir. Üzerinde kordon tutturma tekniğiyle yapılmış süslemeleri bulunur. Günümüzde hâlâ sağlamdır.

Kalp özelliği: Göğüs çevresi 87 cm, giysi boyu 50 cm, kol boyu 58 cm, bilek genişliği 21 cm

Dikiş özelliği: Ceketin yakası yuvarlak olarak biçilmiştir. Ceketin ön ortasına kapanma payı verilmemiştir. İçi kırmızı renkli pamuklu kumaş ile astarlanmıştır. Açık mor renkli çuha kumaştan dikilmiş bir cepkendir. Kordon iplik cepkene el dikişi ile tutturulmuştur. Cepkende makine dikişi de kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Ön bedende, arka bedende, kol üstünde ve kol ucunda krem renkli kordon iplikle dairesel, kıvrımlı ve sarmal hatlar, dallar, yıldızlar oluşturulmuştur. Yeşil ve pembe renkli kırılmış kumaş parçaları ile göbekli daireler yapılmıştır. Ön bedende dört adet, arka bedende beş adet daire şeklinde motifler işlenmiştir.

EK 3 Cepken

Envanter no: 89/29

Yöresel adı: Cepken

Ait olduğu dönem: Osmanlı XIX. yüzyıl

Müzeye geliş tarihi: 15. 03. 1989 (100.000 TL'ye satın alınmıştır)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel günlerde giyimidir.

Model özelliği: Hafif evaze açılan uzun kolu olan bir modeldir. Günümüzde hâlâ sağlamdır. Ancak giyim çeşidine ait astar kumaşının rengi solmuştur.

Kalıp özelliği: Göğüs çevresi 89 cm, cepken boyu 41 cm, kol boyu 50 cm, bilek genişliği 21 cm

Dikiş özelliği: Ceketin yakası oval V şeklinde biçilmiştir. Ön ortasına kapanma payı verilmemiştir. İçi çimen yeşili renğinde pamuklu kumaş ile astarlanmıştır. Mor renkli kadife kumaştan dikilmiş bir cepkendir. Giyside makine dikişi ve el dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Ön bedende, arka beden etek ucunda ve kol ucunda kordon tutturma tekniği ile beyaz simli iplikle çiçek, dal motifleri işlenmiştir. Nakış cepken üzerinde sık bir şekilde düzenlenmiştir.

EK 4 Elbise

Envanter no: 77/407

Yöresel adı: Elbise

Ait olduğu dönem: Osmanlı XIX. yüzyıl

Müzeye geliş tarihi: 21. 01. 1977 (Satın alınmıştır)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel günlerde giyimidir. Günümüzde hâlâ sağlamdır. Elbisenin gerek modeli gerekse kumaşı Avrupa modası etkisini taşır.

Model özelliği: Kısa takma kollu, kruvaze kapamalı, kol uçları manşetli, bel hattı dikişli bir modeldir.

Kalıp özelliği: Göğüs çevresi 93 cm, bel çevresi 80 cm, elbisenin boyu 130 cm, kol boyu 27 cm, kol ağzı genişliği 30 cm

Dikiş özelliği: Elbisenin yakası V şeklinde biçilmiştir. Dikiş payları sürfile dikişi ile temizlenmiştir. Elbise, yavruağzı renkli ve simli dikey çizgileri olan iki farklı ipek kumaştan dikilmiştir. Giyim çeşidinde makine dikişi kullanılmıştır.

İpek iplikten üretilmiş kumaşlar son derece sağlamdır ve ipeğin doğal parlaklığı nedeniyle görünüşleri dikkat çekicidir (Önlü 2008). Müzede bulunan bu elbisenin de Önlü'nün belirttiği gibi ipekli parlak kumaştan olduğu tespit edilmiştir.

Süsleme özelliği: Elbisenin bel hattında uygulanan kesik hat ve kruvaze kapama ile elbiseye model özelliği verilmiştir. İki farklı ipekli kumaş ile yapılan dikiş uygulaması elbiseye süsleme özelliği kazandırmıştır.

EK 5 Elbise

Envanter no: 84/176

Yöresel adı: Elbise

Ait olduğu dönem: Osmanlı XX. yüzyılın ilk çeyreği

Müzeye geliş tarihi: 13. 08. 1984 (Satın alınmıştır)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyimidir. Günümüzde hâlâ sağlamdır.

Model özelliği: Uzun, geniş takma kollu, kayık yakalı bir modeldir.

Kalıp özelliği: Göğüs çevresi 90 cm, bel çevresi 80 cm, elbise boyu 135 cm, kol boyu 56 cm, kol ağzı genişliği 35 cm. Elbisenin ön ortasında 12 cm boyunda yaka yırtmacı, arka ortasında 45 cm boyunda fermuar dikişi bulunur.

Dikiş özelliği: İçi yeşil astar kumaşı ile temizlenmiştir. Dışı yeşil renkli kadife kumaştan dikilmiştir. Makine dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Elbisenin üzerindeki işlemler dikkati çeker. Yakası, kol ağzları ve etek uçları kırmızı, mavi, yeşil ve beyaz pullarla kıvrımlı yaprak şeklinde motiflerle işlenmiştir.

EK 6 Üç Etek

Envanter no: 86/33

Yöresel adı: Üç etek

Ait olduğu dönem: Osmanlı XIX. yüzyıl

Müzeye geliş tarihi: 26. 03. 1986 (85. 000 TL'ye satın alınmıştır)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyimidir. Günümüzde hâlâ sağlamdır.

Model özelliği: Giysi uzun, düz kollu bir modeldir.

Kalıp özelliği: Üç eteğin beden genişliği 96 cm, giysi boyu 131 cm, kol boyu 58 cm, kol ağzı genişliği 27cm, kol yırtmacı boyu 12 cm

Dikiş özelliği: Üç eteğin önü yakadan etek ucuna kadar açıktır. Yan dikişlerinde etek ucundan bel hattına doğru 70 cm uzunluğunda yırtmaç bulunur. İçi açık pembe renkli pamuklu astar kumaşı ile temizlenmiştir. Üç etek, bordo renkli kadife kumaştan makine dikişi ile dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Her parçası üzerinde sim iplik ile işlenmiş çiçek ve dal motifleri yer alır. Üç eteğin yaka kenarları, yanda bulunan yırtmaçları, kol uçları ve kol yırtmaçları sarı simli iplikli harçlarla süslenmiştir.

EK 7 Pazarlık

Sıra no: 1

Yöresel adı: Pazarlık

İnceleme tarihi: 05. 11. 2011

Sahibi: Fatma Işık

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılan 50 yıllık bir gelin elbisesidir.

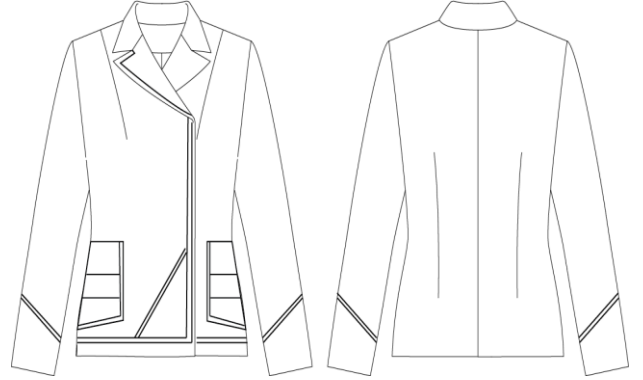
Model özelliği: Tek parçadan oluşur. Beli dikişlidir ve önü yakadan bele kadar açıktır. Kolları takma koldur. Elbisenin belinde bulunan fazla pay arka bedende pili şeklinde düzenlenmiştir.

Kalıp özelliği: 38 beden kadın giyim ölçülerinde olan giysinin kalıpları pratik olarak çıkarılmıştır. Göğüs çevresi 88 cm, bel çevresi 68 cm, kalça çevresi 96 cm, kol boyu 60 cm, elbise boyu 125 cm

Dikiş özelliği: Ön ve arka elbise parçalarının yan dikişleri ve omuz hatları birleştirilmiştir. Kol kalıbı, beden kalıbının kol oyuntusuna yerleştirilmiş ve dikilmiştir. Giysinin içi, açık pembe renkli pamuklu kumaşla astarlanmıştır. Giyside pembe renkli saten kumaş kullanılmıştır. Pazarlığın iç dikişlerinde makine dikişi, bel dikiş hattı üzerinde elde makine dikişi uygulanmıştır.

Süsleme özelliği: Elbisenin üzerinde herhangi bir süsleme özelliği yoktur.

EK 8 Misu

Sıra no: 2

Yöresel adı: Misu

İnceleme tarihi: 05. 11. 2011

Sahibi: Fatma Işık

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılan 50 yıllık bir cekettir.

Model özelliği: Gelin tarafından pazarlık üzerine giyilir. Erkek yakalı, takma kollu, applike ceplidir. Ceketin arka ortası dikişlidir. Giysinin yakasında ve kol ucunda farklı kumaş kullanılmıştır. Ceketin önünde kapanma gümüş kemerle sağlanmıştır.

Kalıp özelliği: Göğüs çevresi 92 cm, bel çevresi 70 cm, kalça çevresi 96 cm, kol boyu 60 cm, elbise boyu 67 cm

Dikiş özelliği: Ön ve arka parçaların yan dikişleri ve omuz hatları birleştirilmiştir. Kol kalıbı, beden kalıbının kol oyuntusuna yerleştirilmiş ve dikilmiştir. İçi desenli pamuklu kumaş ile astarlanmıştır. Siyah kadife kumaştan yapılmıştır. Cepleri yeşil ve siyah renkli saten kumaşlardan hazırlanarak applike edilmiştir.

Süsleme özelliği: Kadife kumaşın üstünde dal, yaprak ve çiçeklerden oluşan desen bulunur. Desenlendirme işlemi parlak iplikler kullanılarak makine nakışı ile sağlanmıştır. Ayrıca ceketin yaka kenarlarında ve kırmızı kol parçası üzerinde sarı kurdeleler kullanılmıştır.

EK 9 Misu

Sıra no: 4

Yöresel adı: Misu

İnceleme tarihi: 10. 05. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Günlük giyimde kullanılan bir giyim çeşididir.

Model özelliği: Misu bazarlık üzerine giyilir. Erkek yakalı, takma kollu, aplike ceplidir. Ceketin arka ortası dikişsizdir. Yakası yuvarlak olarak biçilmiştir. Ön ortaya kapanma payı verilmemiştir. Bu nedenle düğme, fermuar gibi herhangi bir yardımcı malzeme yoktur.

Kalıp özelliği: Göğüs çevresi 90 cm, bel çevresi 70 cm, kalça çevresi 96 cm, kol boyu 58 cm, ceket boyu 48 cm

Dikiş özelliği: Ön ve arka parçaların yan dikişleri ve omuz hatları birleştirilmiştir. Kol kalıbı, beden kalıbının kol oyuntusuna yerleştirilmiş ve dikilmiştir. Misunun içi düz renkli pamuklu kumaş ile astarlanmıştır. Misunun yüzünde siyah renkli kadife kumaş, iç tarafında gülkurusu renginde pamuklu kumaş kullanılmıştır. Giyim çeşidinde makine dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Kadife kumaşın üstünde kırmızı, yeşil ve mavi renkli saten kumaş parçaları kullanılarak yapılmış çiçek motiflerinden ve beyaz, sarı renkli parlak sim iplikleri kullanılarak yapılmış dal, zincir, daire ve düz çizgi motiflerinden oluşan bir kompozisyon bulunur. Ön bedende 6 adet daire, dairelerin içinde çiçekler vardır. Arka bedende de aynı kompozisyon bulunur. İki kolun ortasında da daire ve çiçek düzenlemesi dallarla ve zincirlerle bütünleşmiştir. Kollarda bulunan dairelerin etrafı beyaz renkli sim iplikler ile dalgalı olarak düzenlenmiştir. Misunun kol uçlarında, ön orta düz boy iplik yönünde ve etek ucunda sarı parlak harçlar da diğer süsleme detayları arasında yer alır.

EK 10 İçlik

Sıra no: 6

Yöresel adı: İçlik

İnceleme tarihi: 05. 11. 2011

Sahibi: Nazlı Şahin

Kullanım özelliği: 25-30 yıllık günlük giyimde kullanılan bir giyim çeşididir.

Model özelliği: İçlik, bir çeşit bluzdur. Seyvanlı entarinin (elbise) üstüne giyildiği belirtilmiştir. İçliğin ön ve arka bedeninde pens yoktur. Arka ve ön ortası dikişsiz, yakası V şekilli ve kol uçları manşetlidir. İçliğin kolu takma koldur.

Kalıp özelliği: 38 beden kadın giyim ölçülerine yakın olan içlik pratik olarak kesilmiş ve dikilmiştir. Göğüs çevresi 90 cm, bel çevresi 74 cm, kol boyu manşet hariç 56 cm, manşet genişliği 4 cm, giysi boyu 50 cm

Dikiş özelliği: Kol ucunda bulunan manşetlerde ilik-düğme vardır. Yaka kenarı pamuklu ve desenli bir kumaşla biye ile temizlenmiştir. Dikiş payları 1,5 cm olup, herhangi bir dikiş ile temizlenmemiştir. Kumaşı, kırmızı zemin üzerinde limon ve yaprak desenleri bulunan yörede “kauçuk” adıyla bilinen jarsedir.

Süsleme özelliği: Bluzun yakasına elde makine dikişi, zig zag dikiş, sutaşı, siyah ve desenli kumaşlar ile süslemeler yapılmıştır.

EK 11 Tepelik

Envanter no: 1669

Yöresel adı: Tepelik

Ait olduğu dönem: Kayıtlarda belirtilmemiştir.

Müzeye geliş tarihi: 16. 07. 1973 (değeri 500 TL)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün

Model özelliği: Müze kayıtlarında tepelik olarak belirtilen bu aksesuar, Sivas merkez ve ilçe köylerinde alınlık, andılık olarak ifade edilir. Bir karton üzerine siyah renkli pamuklu bir kumaş sarılarak yapılmış baş süsleme ögesidir.

Kalıp özelliği: Uzunluğu 55 cm, eni 5 cm

Dikiş özelliği: Siyah pamuklu bez kartonun üzerine sarılmıştır. El dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Aksesuarın üzerinde sarı renkli Osmanlı paraları, mavi, beyaz ve kırmızı renkli boncuklar kullanılmıştır. Bu boncuklarla zig zag şeklinde bir düzenleme yapılmıştır. En içte mavi renkli boncuklar, onun dışında ise seyrek olarak yerleştirilmiş kırmızı renkli boncuklar ve sık olarak dikilmiş beyaz boncuklar bulunur. Mavi ve kırmızı olarak uzunca dizilmiş boncuklar da fesin dört yerinden aşağı doğru sarkıtılmıştır. Zig zagların ortalarına da sarı paralar tutturulmuştur.

EK 12 Fes

Envanter no: 1685

Yöresel adı: Fes

Ait olduğu dönem: Kayıtlarda belirtilmemiştir.

Müzeeye geliş tarihi: 30. 11. 1973 (değeri 25 TL)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün

Model özelliği: Fesin, kırmızı renkli kadife kumaşı ve başa bağlanması için arka kısmında siyah bir bağı vardır. Ancak bağ yıpranmıştır.

Kalıp özelliği: Çapı 20 cm, eni 9 cm

Dikiş özelliği: Bazıları düşmüş olan paralar fesin üst kısmında üç sıra halinde dairesel olarak dikilmiştir. El dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Sarı renkli Osmanlı paraları fesi süsler.

EK 13 arpana Şerit

Envanter no: 2005/29

Yöresel adı: arpana Şerit

Ait olduğu dönem: Osmanlı XX. yüzyıl

Müzeye geliş tarihi: 27. 06. 2005 (değeri 20 YTL)

İnceleme tarihi: 30. 07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Günlük veya özel gün

Model özelliği: arpana, Sivas'ta özellikle köylerde üç peşin üzerine bağlanan önlüğü tutturmada kullanılan dokuma bir Őerittir.

Kalıp özelliği: Uzunluğu 608 cm, eni 1,5 cm

Dikiş özelliği: Yün ipliklerle çarpana dokuma yapılmıştır.

Süsleme özelliği: Renkli yün ipliklerden uzun yapılmış bir Őerittir. Kenarları siyah ve turuncu renkli ipliklerle sınırlandırılmıőtır. İç kısımda beyaz zeminde siyah renkli olarak yapılmış kanca motifleri bulunur.

EK 14 Gümüş Kemer

Sıra no: 7

Yöresel adı: Gümüş kemer

İnceleme tarihi: 05. 11. 2011

Sahibi: Fatma Urhan

Kullanım özelliği: Özel gün

Model özelliği: Gümüş kemer, misunun bel hattına takılarak ön ortada kapanmayı sağlar. Ön bölümde kemer tokası bulunur ve kemerin sağ ve sol uçlarını tutar.

Ölçüler: Uzunluğu 90 cm, eni 4 cm

Süsleme özelliği: Üzeri bitkisel motiflerle süslüdür. Kemerin üzerindeki motifler gümüş işleme tekniklerinden biri olan savat işçiliği ile yapılmıştır.

EK 15 Alınlık

Sıra no: 8

Yöresel adı: Alınlık

İnceleme tarihi: 10. 05. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Günlük giyimde kullanılan bir aksesuardır. Yörede kadınların alınlığın süslemeli tarafını alınları üzerine yerleştirdikleri ve alınlığın iki ucunu başlarının etrafına dolayarak kullandıkları tespit edilmiştir.

Model özelliği: Alınlığın, başörtüsü örtülmeden önce süslemeli tarafı alna getirilerek ve serbest kalan iki ucunda bulunan ipliklerin arkada düğümlenerek kullanıldığı tespit edilmiştir. Alınlık dikdörtgen şeklinde, üzeri siyah renkli kumaş ile kaplanmış, içine karton konularak form oluşturulmuş bir baş süslemesidir. Alınlığın üzerinde düğmeler, kesme boncuklar ve pembe renkli iplikler ile yapılmış bir düzenleme vardır.

Kalıp özelliği: Aksesuarın önden görünen bölümünün uzunluğu 42 cm, eni 6 cm, iki ucuna dikilmiş kordonların her birinin uzunluğu 17 cm ve eni 1,5 cm

Dikiş özelliği: Alınlığın ön tarafında boncuklar ve düğmeler dikiş iğnesi yardımıyla kumaşın üzerine dikilmiştir. Bu uygulama tamamlandıktan sonra kumaş karton üzerine sarılmıştır. Aksesuarın arka tarafında kumaş çırpma dikişi ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Aksesuar, siyah renkli sert tuşeli pamuklu kumaş kullanılarak yapılmıştır. Alınlık açık mavi, mavi, kırmızı renkli sık olarak dizilmiş kesme boncuklar, üç adet yüzeye tutturulmuş düğmeler ile oluşturulmuştur. Alınlığın düz renkli kumaşı üzerine boncuklar su dalgası şeklinde dizilmiştir. Koyu mavi ve kırmızı renkli boncuklar ise su dalgası şeklinde yerleştirilmiş boncuk dizilerine dik olarak dizilmiştir.

EK 16 Pullu Hindi

Sıra no: 11

Yöresel adı: Pullu hindi

İnceleme tarihi: 05. 11. 2011

Sahibi: Fatma Urhan

Kullanım özelliği: Günlük giyimde kullanılan pullu hindinin bir ucu çene altından kulağa doğru getirilirken, boşta kalan diğer ucunun ise başın üstünde bırakılarak kullanıldığı tespit edilmiştir

Model özelliği: Pullu hindi bir başörtüsüdür. Kare kesimlidir. Kenarları oyalarla süslenmiştir.

Kalıp özelliği: 100 cmx100 cm ölçülerindedir.

Dikiş özelliği: Başörtünün dört kenarı 2 mm kalınlığında kıvrılarak makine dikişi ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: İnce pamuklu kumaştan olan pullu hindinin kenarlarından 5 cm içeriye girilerek yerleştirilmiş çiçek, yaprak ve dal motiflerinden oluşan baskılı bezemeleri bulunur. Başörtünün dört kenarı yuvarlak pul boncuklar ile sık olarak firkete oyası ile süslenmiştir.

EK 17 Andılık

Sıra no: 12

Yöresel adı: Andılık

İnceleme tarihi: 05. 11. 2011

Sahibi: Fatma Urhan

Kullanım özelliği: Günlük giyimde kullanılan bir aksesuardır.

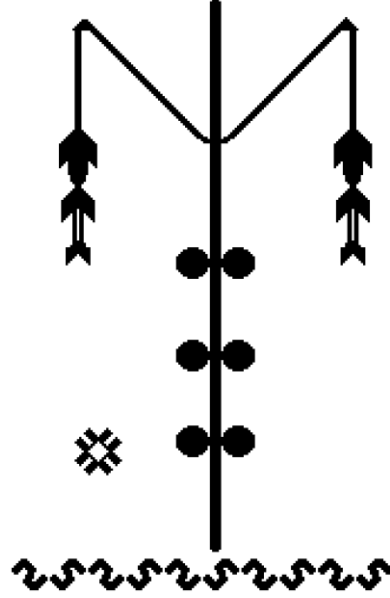
Model özelliği: Dikdörtgen şeklinde hazırlanmış olan alna takılan bir aksesuardır.

Kalıp özelliği: Andılık; 5 cm eninde, 55 cm boyunda dikdörtgen şeklinde hazırlanmıştır.

Dikiş özelliği: Aksesuarın içine karton yerleştirilmiş, dışı siyah saten kumaş ile kaplanmıştır. Saten kumaşa verilmiş olan dikiş payları, andılığın iç tarafında ve iki yanında içe kıvrılmış ve üstten ara teyel ile temizlenmiştir. Aksesuarın iki ucu çıt çıt ile birbirine tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Andılığın üzerinde pullar ve boncuklar bulunur. Andılığın ucunda tek altın var ise bunu takan bayanın bekâr olduğu; eğer sıra sıra sık altınlar dizili ise bunu takan bayanın evli olduğu bildirilmiştir. Andılık üzerinde bulunan pullar ve boncuklar kayınvalide ve kayınpederi simgeler. Andılığın kullanılma ve süslü olma sebebi gelinin kayınpeder ve kayınvalideden çok şey öğreneceğini ifade etmesidir. Ayrıca mavi boncukların gelini, sarı pulların damadı, yeşil pulların damadın kalbini ifade ettiği bildirilmiştir. Yeşil pulların damadın gönlünün başkasına kayabileceğini, hanımına bağlı kalmasının geline bağlı olduğunu sembolize ettiği de aktarılmıştır.

EK 18 Dokuma Önlük

Sıra no: 13

Yöresel adı: Dokuma önlük

İnceleme tarihi: 05. 11. 2011

Sahibi: Nazlı Şahin

Kullanım özelliği: Günlük giyimde seyvanlı entarinin üzerine bağlanarak kullanılan bir aksesuardır. Dokuma önlüğün kuşağı, bele birkaç kez dolanarak saçaklı kısımları yanlarda serbest bırakılarak kullanılır.

Model özelliği: Dokuma çok eskidir ve elde dokunmuştur. Dikdörtgen şeklindedir. Üzerine canlı renklerde iplikler kullanılarak süslemeler uygulanmıştır.

Kalıp özelliği: Kıl dokumanın boyu 88 cm, eni 44 cm, kuşak eni 1,5 cm, boyu 5 metre 16,5 cm, kuşağın saçak boyu 10 cm

Dikiş özelliği: Dokumanın üstü iğne ve yün iplik kullanılarak motiflerle işlenmiştir.

Süsleme özelliği: Önlükte kıl dokumanın üzerine yün ipliklerle bitkisel motifler işlenmiştir. Önlük zeminini oluşturan kıl iplikler siyah renklidir. Kuşak, renkli iplikler kullanılarak çarpana dokuma şeklinde yapılmıştır. Sarı, kırmızı, yeşil, kahverengi, pembe ve mavi yün ipliklerle üzeri desenli olan dokuma önlüğün üç kenarı bordo renkli yün iplikle tığ işi ile süslenmiştir.

EK 19 Fistan

Sıra no: 15

Yöresel adı: Fistan

İnceleme tarihi: 11. 06. 2012

Sahibi: Marziye Çubukçu (1961 doğumlu)

Kullanım yeri: Fistan yörede kaynana elbisesi olarak da anılır. Özel günlerde kullanılır.

Giyim elemanı model özelliği: Fistanın bel hattı dikişlidir. Ön orta hattında yaka oyuntusundan bel hattına kadar ilik-düğme ile kapanma vardır. Fistan takma kollu, manşetli, dik yakalı bir modeldir. Arka ortası dikişsizdir.

Kalıp özelliği: Kol boyu manşet hariç 54 cm, manşet eni 6 cm, göğüs çevresi 88 cm, bel çevresi 70 cm, dik yaka genişliği 2,5 cm, yaka oyuntu çevresi 21 cm, bel hattından itibaren ölçülen etek boyu 110 cm

Dikiş özelliği: Fistanın ön ve arka beden parçalarının yan dikişleri ve omuz hatları birleştirilmiştir. Ön ve arka etek parçaları yan dikiş hatlarında birleştirildikten sonra elbisenin üst parçası ile etek parçası bel hattında birleştirilmiştir. Kol kalıbı, beden kalıbının kol oyuntusuna yerleştirilmiş ve dikilmiştir. Kol ucunda bulunan manşetlerin çıtçıt ile kullanıldığı tespit edilmiştir. Altıbarmak fistan olarak anılan elbise çizgili saten kumaştan dikilmiştir. Fistanın daha çok divitin kumaştan dikildiği bildirilmiştir.

Süsleme özelliği: Ön beden üzerinde mavi renkli sutaşı ve gümüş renkli harçlar ile süslemeler yapılmıştır. Fistanın etek ucuna paralel olarak 4 cm aralıklarla eflatun, mor, mavi, sarı ve yeşil renkli sutaşları ile süslemeler uygulanmıştır. Manşetinde de mavi ve yeşil renkli sutaşları ve gümüş renkli harç ile yapılmış süslemeler olduğu tespit edilmiştir.

EK 20 İşlik

Sıra no: 16

Yöresel adı: İşlik (yelek)

İnceleme tarihi: 11. 06. 2012

Sahibi: Marziye Çubukçu (1961 doğumlu)

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Erkek evinin, kızın işliğinin cebine tırnak çakısı, tarak, ayna, krem gibi malzemeleri koyarak kızın ailesine gönderdiği ve kız tarafından işliğin kullanıldığı bildirilmiştir.

Model özelliği: İşlik bir yelektir. Erkek işliğine göre biraz daha kısa boylarda dikildiği bildirilmiştir. İşlik kolsuz, yuvarlak yakalı bir modele sahiptir.

Kalıp özelliği: Boyu 42 cm, göğüs çevresi 89 cm, etek ucu genişliği 80 cm

Dikiş özelliği: İşliğin ön ortasında herhangi bir kapama tekniği yoktur. Arka ortası dikişsizdir. Ön ve arka beden parçalarının yan dikişleri ve omuz hatları birleştirilmiştir. Yeleğin dış tarafında kırmızı renkli sentetik kumaş, iç tarafında desenli pamuklu kumaş kullanılmıştır. İç dikişlerde makine dikişi, süslemelerin bazılarında makine dikişi bazılarında el dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: İşliğin ön bedeni üzerinde sarı, mavi renkli sutaşları, beyaz renkli iki delikli düğmeler, koyu mavi renkli kumaş parçaları, beyaz renkli kesme boncuklar, gümüş ve sarı renkli pullar bulunur. Yeleğin etek ucunda ve kol oyuntu çevresinde mavi renkli saten kumaştan hazırlanmış pililer yer alır.

EK 21 Üç Etek

Sıra no: 18

Yöresel adı: Üç etek/Üç peş/Kutnu

İnceleme tarihi: 20. 11. 2011

Sahibi: Şehnaz Koç

Kullanım özelliği: Altmış yıllıktır. Özel gün giyimi olarak kullanılır.

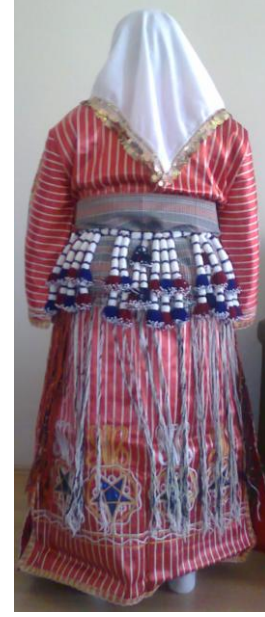
Model özelliği: Üç peşin önü iki parçalı, arkası tek parçalıdır. Yakadan etek ucuna kadar açıktır. Üç peşin yakası bel hattına kadar V şeklinde kesilmiştir. Yan dikiş paylarında etek ucundan bel hattına kadar yırtmaç çalışması uygulanmıştır. Üç peşin kol oyuntuları köşelidir.

Kalıp özelliği: Göğüs çevresi 95 cm, kalça çevresi 105 cm, kol boyu 58 cm

Dikiş özelliği: İçi, güzel bir forma sahip olması ve vücuttaki teri emmesi amacıyla yavruağzı renkli pamuklu bir kumaş ile astarlanmıştır. Dış yüzeyinde görülen kumaşa kutnu kumaş denir. Bu kumaşın ikat tekniği ile üretildiği saptanmıştır.

Süsleme özelliği: Kumaşı sarı ve kırmızı renklere sahiptir. Giyim çeşidinin üzerinde süsleme yoktur.

EK 22 Üç Peş

Sıra no: 19

Yöresel adı: Üç peş/Elbise

İnceleme tarihi: 20. 05. 2013

Sahibi: Çiçek Kurt, 57 yaşındadır. Tozanlı köyü Otmanalan bölgesindendir.

Kullanım özelliği: Özel günlerde giyilir.

Model özelliği: Üç peş önde iki, arkada bir parçadan oluşur. Yan dikişleri bele kadar açıktır. Ön ortada yakadan etek ucuna kadar açıklık bulunur. Bele bağlanan kuşak ve püsküllü bel bağı kapanmayı sağlar. Önde bulunan iki parça belde toplanarak giyilir. Arka ortası dikişsiz olan üç peşin içi kırmızı pamuklu kumaş ile astarlanmıştır. Üç peşin içine yağlık giyilir. Araştırmada ulaşılamamış olan yağlık aslında üst bedene giyilen bluzdur.

Kalp özelliği: Göğüs çevresi 95 cm, kalça çevresi 104 cm, kol boyu 57 cm

Dikiş özelliği: Üç peşin kumaşı taraklı kumaştır. İçi kırmızı renkli pamuklu kumaş ile astarlanmıştır.

Süsleme özelliği: Üç peşin ön beden, etek ucu, kol üstü, arka beden etek ucu beyaz ve sarı simli ipliklerle kordon tutturma tekniği kullanılarak daire, yıldız ve kıvrımlı dallar ile süslenmiştir. Yıldızların içi kırmızı, mavi renkli payetli kumaş ile applike edilmiştir. Yaka kenarı, ön orta hattı, etek ucu ve kol ucu hazır harçlarla temizlenmiştir.

EK 23 Peşli

Sıra no: 20

Yöresel adı: Peşli

İnceleme tarihi: 18.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyimi olarak kullanılır.

Model özelliği: Peşlinin önde iki adet, arkada bir adet parçası bulunur. Peşli; boyu ayak bileğine kadar uzanan, eteği çan şeklinde bel hattından ayak bileğine kadar genişleyerek inen, iki yan dikişi ve kol alt dikişleri yırtmaçlı, takma kollu, yakadan etek ucuna kadar ön ortası açık olan bir giyim çeşididir.

Kalıp özelliği: Kalıpları pratik olarak çıkarılmıştır. Göğüs çevresi 85 cm, bel çevresi 72 cm, kalça çevresi 92 cm, kol boyu 57 cm, elbise boyu 124 cm

Dikiş özelliği: Peşlinin arka ortası kumaş katına yerleştirilerek kesilmiştir. İç tarafında kırmızı renkli patiska kumaş astar olarak kullanılmıştır. Dış tarafı farklı renklerde ve çizgilerde olan kutnu kumaş ile dikilmiştir. Dikim işlemi makinede yapılmıştır.

Süsleme özelliği: Peşlinin ön beden ve etek ucunda, arka beden ve etek ucunda sarı ve beyaz simli ipliklerden yapılmış daire, yıldız, kıvrımlı dallar, yapraklar bulunur. Elbisenin yakadan etek ucuna kadar olan ön orta hattı, etek ucu, kol ucu, yırtmaç kenarları sarı renkli harçlar ile süslenmiştir. Peşlinin ön bedeninde mavi renkli saten kumaş kullanılarak yapılmış dört adet daire ve yıldız motifleri bulunur. Elbisenin ön beden etek ucunda da iki adet sarı renkli saten kumaş kullanılarak yapılmış daireler ve yıldızlar, arka beden etek ucunda ise üç adet sarı, kırmızı ve mavi renkli saten kumaş kullanılarak yapılmış daireler, yıldızlar, dalgalı motifler yer alır.

EK 24 Delme

Sıra no: 21

Yöresel adı: Delme

İnceleme tarihi: 18.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyimi olarak kullanılır.

Model özelliği: Ceket delme denilir. Ceket yuvarlak yakalı, uzun takma kolludur. Ön ortası yakadan etek ucuna kadar açıktır.

Kalıp özelliği: Kalıpları pratik olarak çıkarılmıştır. Göğüs çevresi 90 cm, bel çevresi 83 cm, kalça çevresi 95 cm, kol boyu 57 cm, ceket boyu 55 cm

Dikiş özelliği: Delmenin arka ortası kumaş katına yerleştirilerek kesilmiştir. İç tarafı kırmızı renkli patiska kumaş ile astarlanmıştır. Ceketin dış tarafında bordo renkli kadife kumaş kullanılmıştır. Giyim çeşidi makinede dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Delmenin ön beden, arka beden ve kol üstü sarı, beyaz simli iplikler, sarı renkli harçlar, sarı, mor ve yeşil renkli saten kumaş parçaları ile süslenmiştir. Daire, yıldız, zincir, kıvrımlı dallar, yapraklar kullanılan süsleme öğeleridir.

EK 25 Fermene

Sıra numarası: 23

Yöresel adı: Fermene

İnceleme tarihi: 16.11. 2012

Sahibi: Suna Şenol

Kullanım özelliği: Günümüzde Divriği’de kına gecelerinde kullanılır.

Model özelliği: Şalvarın ve üç eteğin üzerine giyilir. Kolları uzun olup, önü açıktır. Kol altında üçgen şeklinde kuş parçası bulunur. Yaka oyuntu çevresine dik yaka yerleştirilmiştir.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 85 cm, giysi boyu 48 cm, kol boyu 57 cm, yaka genişliği 2,5 cm

Dikiş özelliği: Fermenenin yakası telalanmıştır. Tela yakanın dik durması için kullanılmıştır. Kumaşı bordo renkli kadifedendir. İçi, dokuması sık ve yumuşak tuşeli olan kırmızı pamuklu kumaş ile astarlanmıştır.

Süsleme özelliği: Nakış işleminde sim iplikler ve sırma şeritler kullanılmıştır.

EK 26 Kutnu

Sıra no: 24

Yöresel adı: Kutnu (Elbise)

İnceleme tarihi: 20.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır. 20 yıllık olduğu bildirilmiştir.

Model özelliği: Yörede elbiseye kutnu denilmektedir. Kutnunun bel hattı dikişli, eteği geniş, yakası boyun çukurundan bel hattına kadar açıktır. Kapanma ilik-düğme ile sağlanır. Kol ucunda pili ve manşet bulunur.

Kalıp özelliği: Göğüs çevresi 92 cm, bel çevresi 80 cm, kol boyu 57 cm, manşet eni 2,5 cm

Dikiş özelliği: İpekli kutnu kumaştan dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Kutnu kumaş üzerinde bitkisel motifler bulunur. Elbisenin koluna manşet parçası dikilmeden önce iki adet pili yapılmıştır. Daha sonra manşet parçası kol ucuna dikilmiştir.

EK 27 Yelek

Sıra no: 25

Yöresel adı: Yelek

İnceleme tarihi: 20.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır.

Model özelliği: Bel hizasında olan yeleğin yakası V şeklindedir. Yüzü kadife kumaş olan giysinin içi siyah pamuklu kumaş ile astarlanmıştır.

Kalıp özelliği: Arka uzunluk 42 cm, bel çevresi 70 cm

Dikiş özelliği: Makine dikişi ve el dikişleri ile yapılmış bir giyim çeşididir.

Süsleme özelliği: Yeleğin ön ve arka bedeninde sarı ve beyaz simli kordon ipliklerle kordon tutturma tekniği ile yapılmış süslemeler vardır. Ön bedende iç bölgede kıvrımlı hatlar, daire ve yıldızlar ile yapılmış motifler bulunur. Yıldızların içi kırmızı ve mavi renkli kadife kumaşlar ile applike edilmiştir. Pul boncuklar ile yapılmış işlemler de iç bölgeyi süsler. Yeleğin yaka kenarı, kol oyuntu çevresi ve etek ucu sarı renkli harçlar kullanılarak süslenmiştir. Aynı süsleme kompozisyonu arka bedende yer alır.

EK 28 Saya/Üç Etek

Sıra no: 26

Yöresel adı: Saya/Üç etek

İnceleme tarihi: 17.08. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Sayaya üç etek de denir. Bir çeşit elbisedir. Önü iki parçadan, arkası bir parçadan oluşur. Sayanın önü yakadan etek ucuna kadar tamamen açıktır. Uzun kolludur. Etek ucundan kalçaya kadar derin yırtmaçları bulunur.

Kalıp özelliği: Sayanın boyu 120 cm, kol boyu 59 cm, bel genişliği 90 cm, bilek genişliği 26 cm. Dikdörtgen şeklinde biçilmiş kol parçasının kısa kenarı sayanın kol oyuntu çevresine yerleştirilmiş ve dikilmiştir.

Dikiş özelliği: Makine dikişi iç dikişlerde kullanılmış olup, sayanın üstünde yer alan süslemeler el ve makine dikişi ile tutturulmuştur. Sayanın içi mavi renkli sentetik kumaş ile astarlanmıştır.

Süsleme özelliği: Kolların üst kısımları omuzdan dirseğe kadar işlemelidir. Sayanın etek uçları da süslemelidir. Süslemelerde sarı ve beyaz kordon iplikler, renkli pul boncuklar, kırmızı, turuncu ve yeşil kadife kumaşlar ve saçaklı simli iplikler kullanılmıştır. Kordon tutturma tekniği ile mavi renkli kadife kumaş üzerine daire, yıldız, kıvrımlı dal ve çiçek motifleri yapılmıştır.

EK 29 Fistan

Sıra no: 27

Yöresel adı: Fistan

İnceleme tarihi: 20.07. 2011

Sahibi: Mevlüde Önder

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Fistan, misonun altına giyilen elbisedir. Dik yakalı, uzun kollu, bel hattı dikişli, eteği geniştir. Kol ucu manşetlidir.

Kalıp özelliği: Giysi boyu 122 cm, kol boyu manşet dahil 60 cm, manşet eni 2, 5 cm, bel çevresi 80 cm, göğüs çevresi 97 cm

Dikiş özelliği: Makine dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Fistan çiçek ve yaprak motifleri bulunan saten kumaştan dikilmiştir. Fistanın etek ucundan 15 cm yukarıda siyah renkli 1,5 cm eninde kurdele dikilmiştir. İç ve üst dikişleri makinede dikilmiştir.

EK 30 Saya/İki Peş

Sıra no: 29

Yöresel adı: Saya/İki peş

İnceleme tarihi: 20.11. 2011

Sahibi: Köy muhtarı Dursun Koçtaş'ın hanımı

Kullanım özelliği: Günlük olarak ve özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: İç göyneğin ve şalvarın üstüne giyilir. Önünde bir parça arkasında bir parça bulunduğu için yörede iki peş olarak da ifade edilir. Ön bedende yaka V şeklinde oyulmuştur. Etek ucundan bel ile kalça hattı arasına kadar yan dikişleri yırtmaçlıdır. Kolları uzun olan sayanın arka yaka açıklığı yoktur.

Kalıp özelliği: Giysi boyu 118 cm, kol boyu 59 cm, bel çevresi 90 cm, kalça çevresi 115 cm, yırtmaç boyu 62 cm

Dikiş özelliği: Sayaanın iç dikişlerinde makine dikişi, üst dikişlerinde oyulgama dikişi kullanılmıştır. Sayaanın üzerinde bulunan sutaşları makine dikişi ile püsküller el dikişi ile tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Mor renkli jarse kumaşın üzerine muska şeklinde canlı renklerden applike yapılmıştır. Fosforlu yeşil, kırmızı, açık ve koyu mavi, pembe, bordo ve sarı renkli jarse kumaşlar üçgen şeklinde kesilmiş ve sayanın üzerine oyulgama dikişi ile tutturulmuştur. Üçgenlerin çevresi sarı, beyaz ve yeşil renkli sutaşları ile süslenmiştir. Arka etek ucunda dört sıra halinde tepe noktaları birbirine değen üçgenlerin, en altta ve en üstte tepe noktaları sayanın kalça hattına bakacak şekilde yerleştirilmiş üçgenlerin oluşturduğu bir dizilim bulunur. Yırtmaçların kenarlarına, kol uçlarına, kol üstüne ve yaka kenarlarına yerleştirilmiş üçgenler ve sutaşları, kol üstüne beyaz renkli kesme boncuklar, pul boncuklar ve püsküller, yırtmaç kenarlarına, arka etek ucuna ve yaka kenarına dikilmiş yeşil ve pembe renkli püsküller ile yapılmış süslemeler dikkati çeker. Bel hattına 6 cm eninde mor saten kumaş ile applike yapılmıştır. Kol üstünde ayrıca sarı ve yeşil renkli kumaşlar şerit halinde yerleştirilmiştir. Ön beden etek ucunda püskül yoktur.

EK 31 Altıparmak Elbise

Sıra no: 30

Yöresel adı: Altıparmak elbise

İnceleme tarihi: 29. 09. 2013

Sahibi: Firdevs Kabacalı 1974 doğumlu

Kullanım özelliği: Düğün, şenlik, misafir karşılama gibi özel günlerde kullanılır. Yaklaşık olarak 10 yıllıktır. Yöre halkı altıparmak elbiseyi günümüzde aslına uygun olarak diktirir.

Model özelliği: Çizgili olan elbiseye altıparmak, desenli olan elbiseye ise kutnu elbise denir. Beli dikişli, yakası bel hattına kadar açıktır. Uzun kollu, manşetli ve dik yakalıdır. Eteği geniş olarak biçilmiştir.

Kalıp özelliği: Giysi boyu 124 cm, kol boyu manşet hariç 55 cm, manşet eni 2,5 cm, bel çevresi 87 cm

Dikiş özelliği: Tüm hatlarında makine dikişi kullanılmıştır. Elbise dik yakalı olup, yakaya tela ile form kazandırılmıştır. Manşetler de tela ile hazırlanmıştır. İlk olarak üst beden parçaları dikilmiş, daha sonra etek parçası ile üst beden bel hattında birleştirilmiştir. Arka ortaya plastik dişli fermuar, çift taraflı fermuar dikiş tekniği kullanılarak dikilmiştir. Fermuar, arka orta düz boy iplik çizgisine paralel olacak şekilde 2 cm olarak verilmiş dikiş payına yerleştirilmiş ve 0,5 cm içerinden dikilmiştir. İç dikişlere 2'şer cm pay verilmiştir.

Süsleme özelliği: Yan tarafına, ön ortasına ve manşetlere sutaşları makine dikişi ile tutturulmuştur.

EK 32 Peşli/Entare

Sıra no: 31

Yöresel adı: Peşli/Entare

İnceleme tarihi: 20.07.2013

Sahibi: Kudret Tepe

Kullanım özelliği: Günlük ve özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Peşlinin önde iki adet, arkada bir adet parçası bulunur. Öndeki iki parça arkada çapraz olacak şekilde sarılarak uçları belde toplanır. Boyu ayak bileğine kadar uzanan, eteği çan şeklinde bel hattından ayak bileğine kadar genişleyerek inen, takma kollu, yakadan etek ucuna kadar ön ortası açık olan bir giyim çeşididir.

Kalıp özelliği: Kalıpları pratik olarak çıkarılmıştır. Göğüs çevresi 104 cm, bel çevresi 95 cm, kalça çevresi 116 cm, kol boyu 60 cm, elbise boyu 126 cm

Dikiş özelliği: Üst bedende dikiş payları yaklaşık olarak 2 cm verilmiş olup, sürfile dikişi ile temizlenmiştir. Arka ortası kumaş katına yerleştirilerek kesilmiştir. İç tarafı, farklı renklerde ve çizgilerde olan başka bir kutnu kumaş ile dikilerek çift kat etek oluşturulmuştur.

Süsleme özelliği: Dış tarafı da kutnu kumaştan dikilmiş olan peşlinin üzerinde herhangi bir süsleme yoktur. Bu giyim çeşidi basmadan da dikilmektedir.

EK 33 Salta

Sıra no: 32

Yöresel adı: Salta

İnceleme tarihi: 06.07.2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyimi olarak kullanılır. Yaklaşık olarak 7 yıllık olduğu bildirilmiştir.

Model özelliği: Salta, cekete denir. Uzun kolludur. Bel hattından 15 cm aşağıda biten bir boyu vardır. Yakası yuvarlak biçilmiştir. Önü tamamen açıktır.

Kalıp özelliği: Saltanın boyu 55 cm, kol boyu 56 cm

Dikiş özelliği: Saltanın tüm dikişleri makinede uygulanmıştır. İçi kırmızı renkli pamuklu kumaş ile tulum astarlama tekniği ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Saltanın üzerinde malzeme olarak yeşil, kırmızı ve mavi renkli payetli kumaşlar, sarı ve beyaz renkli kordon iplikler, sarı simli harçlar kullanılmıştır. Motif olarak iç içe geçen daireler, yıldızlar, kıvrımlı dallar, yapraklar, zincirler uygulanmıştır. Kordon tutturma tekniğinde yapılmış olan bu motifler saltanın ön bedeninde, kol üstünde, kol ağzında, arka bedenin ortasında bulunur. Saltanın yaka kenarı, kol kenarı ve etek uçları simli harçlarla süslenmiştir.

EK 34 İpekli

Sıra no: 33

Yöresel adı: İpekli

İnceleme tarihi: 06.07.2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: İpekli, yörede eteğe verilen isimdir. Beli büzgülüdür, çan etek şeklinde biçilmiştir. İçi sarı pamuklu kumaş ile astarlanmıştır.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 87 cm, etek boyu 65 cm

Dikiş özelliği: Makine dikişi ipeklinin dikiminde kullanılmıştır. Dikiş payları 2 cm olarak verilmiştir. Kemer parçası ayrı olarak sarı pamuklu kumaştan hazırlanmıştır. Kemerin eni 3 cm, boyu bel çevresi ölçüsündedir. Bel lastik ile büzülmüştür.

Süsleme özelliği: İpeklinin, kendinden desenli olan sarı saten kumaşı dışında herhangi bir süsleme detayı yoktur.

EK 35 Peşli

Sıra no: 34

Yöresel adı: Peşli

İnceleme tarihi: 06.11.2011

Sahibi: Yörede tespit edilen peşli Nazlı Şahin'e aittir.

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılan 25 yıllık bir gelin giyimidir.

Model özelliği: Peşli, gelin tarafından düğün gününde ve çeyiz gösterirken giyilir. Boyu ayak bileğine kadar uzanan, eteği çan şeklinde bel hattından ayak bileğine kadar genişleyerek inen, takma kollu, dirsek hattından bilek hattına doğru çan şeklinde genişleyen kol ucuna sahip peşlinin şekilli biçilmiş bir kare yakası vardır. Beline mutlaka gümüş kemer takılır.

Kalıp özelliği: 38 beden kadın giyim beden ölçülerinde olan giyim çeşidinin kalıpları pratik olarak çıkarılmıştır. Peşlinin göğüs çevresi 88 cm, bel çevresi 68 cm, kalça çevresi 96 cm, kol boyu 60 cm, elbise boyu 128 cm

Dikiş özelliği: Dikiş payları yaklaşık olarak 2 cm verilmiş olup, sürfile dikişi ile temizlenmiştir. Giyim çeşidinin arka ortasında bulunan fermuar, çift taraflı fermuar dikiş tekniği ile çalışılmıştır. Yaka, kol ve etek uçları biye ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Peşli, bordo renkli kadife kumaştandır. Kumaş üzerine boncuklar ve sırma iplikler ile işlemler yapılmıştır. Ön bedende, kolda ve etek ucunda bulunan inciye benzer beyaz boncuklara yörede "su damlası" denir. Bu boncuklar gelinin gözyaşını ifade eder. Beyaz boncukları çevreleyen boru boncuklar gelinin derdini dinleyen damadı, bu boncukların etrafında dağınık halde bulunan pul boncuklar ise kayınpalide ve kayınpederi simgeler. Bunlar genellikle süslemenin en dışında yer alır. Bunun sebebi, gelinin ve damadın mutluluklarının bozulmayacağı düşüncesidir. Boru boncuklarla pul boncuklar arasında dalgalı olarak işlenmiş sırmalar görümceyi simgeler. Görümcenin arada bir ortalığı karıştırdığını ifade eden bir süslemedir. Elbisenin etek ucunda, kol çevresinde, omuzda, arka ortada bulunan sırma işler ise akrabaları simgeler. Bu süslemeler ile akrabaların daima yuvanın en dışında yer aldığı ifade edilir. Elbisenin ön beden, kol ve etek ucundaki laleler ise gelinin tek olduğunu belirtir.

EK 36 Tıman

Sıra no: 36

Yöresel adı: Tıman

İnceleme tarihi: 20. 09. 2012

Sahibi: Asarcık köy muhtarı Kemal Coşkun'un eşine aittir.

Kullanım özelliği: Özel gün giyimi olarak kullanılır.

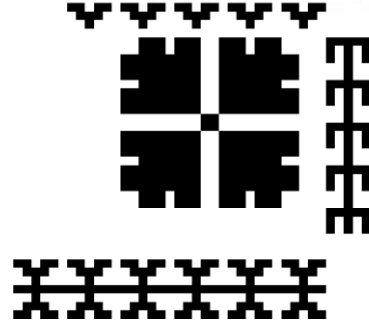
Model özelliği: Tıman (şalvar) iç giyimdir. Yörede tıman olarak anılan şalvar Sivas'ın diğer köylerinde tuman olarak söylenir. Düşük ağı, beli ve paçaları büzgülüdür. İki farklı kumaştan biçilmiştir.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 95, paça çevresi 27 cm, paça iç boyu 50 cm, şalvar yan boyu 80 cm

Dikiş özelliği: Şalvarın beli 2 cm kalınlığında katlanarak kemer oluşturulmuştur. Kemerin içinden lastik geçirilerek bel çevresine büzgü yapılmıştır. Şalvarın paçaları da 1,5 cm kalınlığında katlanarak dikilmiştir. Paça çevresi de lastik ile büzgülü olarak uygulanmıştır.

Süsleme özelliği: Şalvarın bel ve kalça hattında kırmızı renkli küçük çiçek desenleri bulunan pamuklu kumaş, kalça hattından paçaya kadar ise yörede sedefli kumaş adı verilen kumaş kullanılmıştır. Şalvar üzerinde herhangi bir süsleme yoktur.

EK 37 Etek Göynek

Sıra no: 37

Yöresel adı: Etek göynek

İnceleme tarihi: 20. 09. 2012

Sahibi: Asarcık köy muhtarı Kemal Coşkun'un eşine aittir.

Kullanım özelliği: Özel gün giyimi olarak kullanılır.

Model özelliği: Etek göynek iç giyimdir. İki yanında etek ucunda kalça hattına doğru 20 cm uzunluğunda yırtmaçlar bulunur. Üzeri işlemeli etamin kumaş beyaz renkli pamuklu kumaş üzerine applike edilmiştir.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 70 cm, kalça çevresi 85 cm, etek boyu 43 cm, etek ucu çevresi 120 cm, iki yanında etek ucundan yukarıya doğru 20 cm uzunluğunda yırtmaç

Dikiş özelliği: Etek göynekte beyaz renkli patiska kumaş kullanılmıştır. Önünde 1 adet ve iki yanında 1'er adet olmak üzere toplam 3 adet 10 cm eninde 30 cm boyunda işlemeli parçalar bulunur. Bu parçalar için etamin kumaş kullanılmıştır. Ayrı olarak hazırlanan bu uygulama, işleme tamamlandığında etek göyneğin ön parçasına ve iki yan dikiş hattına paralel olacak şekilde çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Etek ucunda görülen büyük işlemelere yörede kartopu denir. Kartopu motifleri bordo, mavi ve siyah renkli nakış iplikleri ile kanaviçe tekniği kullanılarak uygulanmıştır. Hristo teyeli, çit iğnesi, tığ battı ve püsküllerden oluşan diğer işlemler de etek ucunu süsler. Püsküller için turuncu, sarı, açık mavi, koyu mavi, pembe, kırmızı ve yeşil renkli orlon iplikler kullanılmıştır.

EK 38 Göynek

Sıra no: 40

Yöresel adı: Göynek

İnceleme tarihi: 20. 05. 2013

Sahibi: Çiçek Kurt, 57 yaşındadır. Tozanlı köyü Otmanalan bölgesindendir.

Kullanım özelliği: Özel günlerde giyilir.

Model özelliği: Göynek, nakışlı etektir. Yörede üç peş elbisenin altına giyilir. Alt bedende kullanılan göyneğin beli büzgölüdür. Yan dikişleri etek ucundan kalça hattına kadar yırtmaçlıdır.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 97 cm, etek ucu çevresi 110 cm

Dikiş özelliği: Göynekte elde makine dikişi, sürfile dikişi ve makine dikişi kullanılmış olup, bel 2 cm genişlikte kıvrılarak içerisinden lastik geçirilmiştir.

Süsleme özelliği: Göyneğin alt bölümünde nakışlı denilen süslemeler yapılmıştır. Bu süsleme, üç peşin açıklığından görünecek şekilde hazırlanmıştır. Beyaz etamin kumaşın üzerinde kırmızı ve mavi renkli orlon ipliklerle kanaviçe tekniği kullanılarak işlemler yapılmıştır. Ön etek parçasında üç parça üzerine, arka etek parçasında iki parça üzerine bu işlemler uygulanmış ve göyneğin alt bölümüne applike edilmiştir. İki yanda bulunan açıklıklar, etek ucu, applike edilen parçaların birleşme yerleri sarı, kırmızı, mavi ve pembe renkli orlon ipliklerden yapılmış saçaklarla süslenmiştir.

EK 39 Göynek

Sıra no: 41

Yöresel adı: Göynek

İnceleme tarihi: 18.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyimi olarak kullanılır.

Model özelliği: Uzun kollu, yuvarlak yakalı, kalçayı örten bir modele sahiptir.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 80 cm, kalça çevresi 100 cm, giysi boyu 85 cm

Dikiş özelliği: Göyneğin ön ortası yaka oyuntusundan bel hattına kadar açık olup, kapanma fermuarla sağlanır. Metal dişli fermuar, göyneğin ön ortasına açılmış yırtmaç yerine yerleştirilmiş ve dikilmiştir. Fermuar, iki taraflı fermuar dikim tekniği ile dikilmiştir. Göyneğin arka ortası kumaş katına yerleştirilerek kesilmiştir. Göynekte beyaz renkli zemin üzerine mor renkli gül ve yeşil renkli yaprak desenleri bulunan pamuklu kumaş kullanılmıştır. Dikiş payları sürfile ile temizlenmiştir. Diğer bölümlerde makine dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Sağ ve sol ön beden üzerinde fermuara paralel olarak yerleştirilmiş sarı, yeşil ve mavi renkli sutaşları, kırmızı renkli saten kumaşlar, çiçek şekilli pul boncuklar, kesme boncuklar ile süslemeler yapılmıştır. Göyneğin ön ve arka bedeninin etek ucunda ise pili yapılmış mavi, sarı, kırmızı ve siyah renkli saten kumaşlar bulunur. Bu kumaşların üzeri sarı ve mavi renkli sutaşları, çiçek şekilli pul boncuklar ve kesme boncuklar ile süslenmiştir.

EK 40 Çintiyan

Sıra no: 42

Yöresel adı: Çintiyan

İnceleme tarihi: 18.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyimi olarak kullanılır.

Model özelliği: Oldukça dökümlü olan çintiyan saten kumaştan dikilmiştir. Beli ve paçaları lastikle büzülmüştür.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 100 cm, ağ düşüklüğü 35 cm, şalvar yan boyu 55 cm, paça genişliği 50 cm

Dikiş özelliği: Dikimi yapılırken ön ve arka şalvar parçalarının yan dikişleri birleştirilmiştir. Şalvarın beli ve paçaları 2 cm kalınlığında katlanarak dikilmiş ve lastik ile büzülmüştür. Giysinin dikiminde kırmızı renkli saten kumaş kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Şalvarda herhangi bir süsleme detayı yoktur. Beli ve paçası lastikle büzülerek kabarıklık sağlanmıştır.

EK 41 Şalvar

Sıra no: 43

Yöresel adı: Şalvar

İnceleme tarihi: 16.11. 2012

Sahibi: Şuna Şenol

Kullanım özelliği: Özel gün giyimidir. Günümüzde Divriği’de kına gecelerinde kullanılır.

Model özelliği: Şalvar, üç eteğin altına giyilen bol, topuklara kadar uzanan, dökümlü bir giyim çeşididir. Paçası ve beli lastik ile büzülmüştür. Ağ kısmı bol kesimlidir. Ağına üçgen şeklinde kuş parçası yerleştirilmiştir.

Kalıp özelliği: Şalvarın bel çevresi 101 cm, ağ düşüklüğü 32 cm, şalvar yan boyu 70 cm

Dikiş özelliği: Şalvarın bel ve paça çevresi beyaz pamuklu bez (hasa bezi) ile dikilmiştir. Şalvarın yüzündeki kumaş sim ipliklerle dokunmuş olan ipekli bir kumaştır. Yörede şalvar atlas, kadife ve ipekli kutnu gibi kumaşlardan da dikilir. Yanları ve iç paçası el dikişi ile birleştirilmiştir. Şalvarın içi pamuklu beyaz kumaş ile astarlanmıştır.

Süsleme özelliği: İki farklı kumaş kullanılmıştır. İpekli mor kumaşı, sarı sim ipliklerle bitkisel motifler şeklinde dokunmuştur. Beyaz pamuklu kumaş üzerinde herhangi bir süsleme detayı yoktur.

EK 42 Gömlek/Göynek/   Göynek

Sıra no: 45

Yöresel adı: Gömlek/Göynek/   göynek

 nceleme tarihi: 17.08. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model  zelliği: Köyde incelenen gömlekler aynı modeldedir. S slemelerinde farklılık vardır.  ncelenen gömlek dik yakalıdır.  n  bele kadar açık olup, kolları kısadır.

Kalıp  zelliği: Gömleğin boyu 100 cm, bel genişliği 85 cm, kalça genişliği 105 cm, kol boyu 20 cm

Dikiş özelliği:   dikişlerde makine dikişi kullanılmıştır.

Süsleme  zelliği: Etamin kumaş üzerine kırmızı ve mavi renkli orlon iplikler ile işlemeler yapılmıştır. Bu parçalar gömleğin önde yakadan bele kadar olan açıklığının her iki tarafına aplike edilmiştir. Benzer yöntemle yapılmış başka bir işlemeli etamin kumaş ise etek ucu ve bel hattı arasındaki bölgeye aplike edilmiştir. Önde yaka kenarlarına tutturulmuş işlemeli etamin kumaşların üzerinde beyaz kesme boncuklardan yapılmış saçak görünümlü süslemeler bulunur. Gömleğin etek ucuna ve işlemeli parçalar üzerine renk renk orlon ipliklerle yapılmış saçaklar tutturulmuştur. Yaka açıklığına ise kırmızı orlon iplikle tığ oyası yapılmıştır.

EK 43 Tuman

Sıra no: 46

Yöresel adı: Tuman

İnceleme tarihi: 20.07. 2011

Sahibi: Mevlüde Önder

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

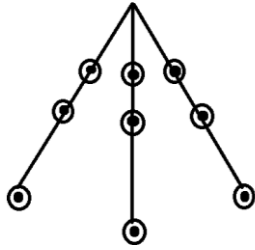
Model özelliği: Beli ve paçaları büzgülüdür.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 96 cm, yan boyu 90 cm, paça genişliği 30 cm

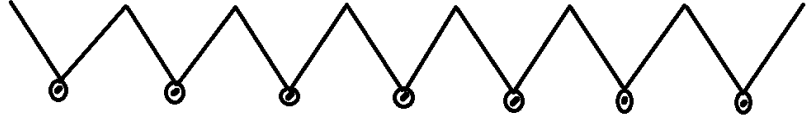
Dikiş özelliği: İç ve üst dikişlerinde makine dikişi kullanılmıştır. Kırmızı pamuklu kumaştan dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Herhangi bir süsleme yoktur.

EK 44 Şalvar

Çılga

Eğme

Sıra no: 47

Yöresel adı: Şalvar

İnceleme tarihi: 20.11. 2011

Sahibi: Dursun Koçtaş'ın hanımına aittir.

Kullanım özelliği: Günlük olarak ve özel günlerde kullanılır.

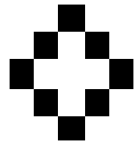
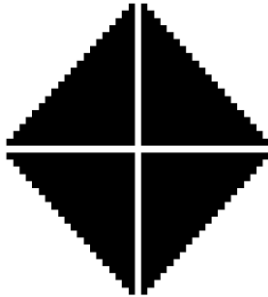
Model özelliği: Sayanın altına giyilen iç giyimdir. Şalvar iki farklı kumaştandır oluşur. Beli ve paçaları lastikle büzülmüştür. Giyen kişinin rahat etmesi açısından bol kesimli olarak hazırlanmıştır. Üst kumaşı pamuklu, alt kumaşı kutnu kumaşıdır. Yörede buna taraklı kumaş da denir. Üstte kullanılan kumaş mavi pamukludur. Şalvarın diğer bölümünde dikilmiş olan, ayak bileğine kadar uzanan kumaş ikat tekniği ile dokunmuş satendir.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 109 cm, paça çevresi 40 cm, yan boy 70 cm

Dikiş özelliği: İç ve üst dikişlerde makine dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Şalvarın paça kısmına üçgen şeklinde süslemeler yapılmıştır. İki farklı kumaşın birleşim yerine çılga ve eğme denilen süslemeler yapılmış, iki sıra halinde simli harçlar tutturulmuştur. Paçadaki üçgenlerin kenarlarına beyaz renkli kordon iplikler ile sarmal bir düzenleme yapılmıştır.

EK 45 İç Göynek

Sıra no: 48

Yöresel adı: İç göynek

İnceleme tarihi: 20.11. 2011

Sahibi: Dursun Koçtaş'ın hanımına aittir.

Kullanım özelliği: Günlük olarak ve özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Sayanın altına giyilir. İç göyneğin altına da şalvar giyilir. İç giyimdir. Beyaz renkli hemen hemen şalvarın boylarında veya şalvardan biraz daha kısa boylardadır. Dik yakalı, takma kolludur. Yakası bele kadar açıktır. İki yanı da yırtmaçlıdır. İç göynek, yörede pamuklu kumaş olan ve hasa bezi denilen bir kumaştan dikilmiştir.

Kalıp özelliği: Giysi boyu 120 cm, yırtmaç boyu 50 cm, kol boyu 33 cm

Dikiş özelliği: İç göyneğin iç dikişleri makinede dikilmiştir. Üstte ve yaka kenarında kanaviçe işlenmiş parçalar oyulgama dikişi ile iç göyneğe tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Önde yaka kısmına eğme denilen süslemeler yapılmıştır. Taal, su, ağça, muska denilen kırmızı ve mavi kanaviçe ipliklerinden etamin işi ve yeşil renkli orlon iplikle yapılmış tığ işi dikkati çeker. Ağça; cılga ve eğme süslemelerinde uygulanan işleme tekniği ile benzerdir. İç göyneğin etek kısmında ise yine kırmızı ve mavi renkli ipliklerle kanaviçe işlemesi bulunur. Yırtmacın kenarlarında yeşil ve pembe renkli püsküller vardır.

EK 46 Tuman

Sıra no: 49

Yöresel adı: Tuman

İnceleme tarihi: 29. 09. 2013

Sahibi: Firdevs Kabacalı 1974 doğumlu

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Yaklaşık olarak 10 yıllıktır.

Model özelliği: Kumaşı genellikle canlı renklerde hazırlanır. Bol kesimli, beli uçkurlu, paçaları bağcıklıdır. İçi Amerikan bezi ile astarlanmıştır. Boyu ayak üzerinden dört, beş parmak yukarıdadır.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 103 cm, paça genişliği 40 cm, yan boy 85 cm

Dikiş özelliği: İç ve üst dikişlerde makine dikişi uygulanmıştır. Dikiş payları 2,5 cm. Kırmızı pamuklu kumaştan dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Tuman üzerinde herhangi bir süsleme yoktur.

EK 47 Göynek/Atlet

Sıra no: 50

Yöresel adı: Göynek/Atlet

İnceleme tarihi: 20.07.2013

Sahibi: Kudret Tepe

Kullanım özelliği: Günlük ve özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Boyu peşlinin boyundan 5 cm daha kısa olan, eteği çan şeklinde bel hattından ayak bileğine kadar genişleyerek inen, bel hattı dikişli, takma kollu, ön ortası ilik-düğme kapamalı ve yuvarlak yakalı bir giyim çeşididir.

Kalıp özelliği: Göğüs çevresi 101 cm, bel çevresi 91 cm, kalça çevresi 116 cm, kol boyu 60 cm, elbise boyu 119 cm

Dikiş özelliği: Üst beden ve etek bel hattında birleştirilmiştir. Kol kalıbı, beden kalıbının kol oyuntusuna yerleştirilmiş ve dikilmiştir. Dikiş payları yaklaşık olarak 2 cm verilmiş olup, herhangi bir dikiş ile temizlenmemiştir. Arka ortası kumaş katına yerleştirilerek kesilmiştir. Yaka oyuntusunda 1 cm genişliğinde göyneğin kendi kumaşı ile hazırlanmış biye bulunur. Göyneğin etek ucuna çırpma dikişi uygulanmıştır.

Süsleme özelliği: Jarse kumaştan dikilmiş olan göyneğin üzerinde mavi renkli bir zemin, bu zeminin üzerinde beyaz-yeşil-kahverengi ve beyaz-yeşil renkli çiçeklerin, yeşil yaprakların ve dalların oluşturduğu bir kompozisyon bulunur.

EK 48 Şalvar

Sıra no: 51

Yöresel adı: Şalvar

İnceleme tarihi: 06.07.2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Bol bir giyim elemanı olan şalvarın beli ve paçaları büzgülüdür.

Kalıp özelliği: Bel çevresi 115 cm, yan boy 95 cm, paça genişliği 43 cm

Dikiş özelliği: Şalvarda dikiş payları 2,5 cm. İç dikişler ve üst dikişler makinede uygulanmıştır. Şalvarın paçası 1,5 cm eninde, bel hattı 2 cm eninde kıvrılmıştır. Bel ve paçası lastik ile büzülmüştür. Şalvarın ağ bölümünden paçaya kadar olan bölümüne dikdörtgen şeklinde kuş parçası yerleştirilmiştir.

Süsleme özelliği: Kendinden desenli yeşil renkli saten kumaştan dikilmiş olan şalvar oldukça sadedir.

EK 49 Önlük

Sıra no: 54

Yöresel adı: Önlük

İnceleme tarihi: 11. 06. 2012

Sahibi: Marziye Çubukçu

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Önlük dikdörtgen şeklindedir. Önlüğün astarına renginden dolayı al denir.

Kalıp özelliği: En 50 cm, boy 80 cm

Dikiş özelliği: Ön yüzünde bordo renkli kadife kumaş, ters yüzünde kırmızı renkli pamuklu astar kumaşı kullanılmıştır. Astar kumaşı ile kadife kumaş makine dikişi ile ters taraftan dikilmiştir. Astar çevrildikten sonra önlüğün dört kenarına 0,5 cm içeriden makine dikişi uygulanmıştır.

Süsleme özelliği: Önlük üzerinde sarı, beyaz simli ipliklerle kordon tutturma tekniği ile süslemeler yapılmıştır. Önlükte ayrıca sarı, mavi, kırmızı, yeşil renkli saten kumaş parçaları sarı ve beyaz simli iplikler kullanılarak çiçek şeklinde düzenlenmiştir. Önlüğün üzerinde 11 adet bu şekilde düzenlemiş çiçek motifleri bulunur. Önlüğün ortasında sarı ve beyaz simli iplikler kullanılarak yapılmış zincir dikişlerden oluşan bir düzenleme, önlüğün dört kenarında ve iç bölgelerinde sarı ve beyaz simli ipliklerden ve harçlardan oluşan süslemeler de yer alır.

EK 50 Göl Önlük

Sıra no: 55

Yöresel adı: Göl önlük

İnceleme tarihi: 20. 09. 2012

Sahibi: Asarcık köy muhtarı Kemal Coşkun'un eşine aittir.

Kullanım özelliği: Özel gün giyimi olarak kullanılır.

Model özelliği: Göl önlük iki parça halinde dokunmuştur. Dikdörtgen şeklindedir.

Kalıp özelliği: En 40 cm, boy 65 cm, bel hattında 2 cm eninde bir şerit

Dikiş özelliği: Önlüğün parçaları siyah renkli yün iplikle çırpma dikişi yapılarak birleştirilmiştir. Önlüğün tersi siyah renkli pamuklu kumaş ile astarlanmış, oyulgama dikişi ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Önlük bezayağı dokuma tekniğinde dokunduktan sonra kanaviçe işleme tekniği ve sarma tekniği kullanılarak çeşitli renklerde ve motiflerde işlenmiştir. Önlüğün zemin rengi siyahtır. Motiflerde beyaz, yeşil, kırmızı, mavi, pembe, sarı ve fosforlu yeşil renklerinde orlon iplikler kullanılmıştır. Önlük üzerinde keser ağzı (zig zag süslemeler) ve göl (yıldız şeklinde olan büyük motifler) motifleri, oyulgama dikişi ve sarma işi ile yapılan süslemeler yer alır. Göl önlüğün bel hattı hariç diğer üç kenarında ve iki parçanın birleşme yerinde fosforlu yeşil ve kırmızı renkli püsküller bulunur. Önlüğün belinde çarpama dokuma tekniğinde yapılmış bir şerit vardır. Şerit üzerinde kırmızı, beyaz ve siyah renkli ipliklerden oluşan süslemeler dikkati çeker.

EK 51 Şal Önlük

Sıra no: 56

Yöresel adı: Şal önlük

İnceleme tarihi: 20. 11. 2011

Sahibi: Zeynep Aslan

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Üç peşin üzerine bağlanır. Önlük elde dokunmuştur. Üzerine kumaş parçaları, boncuk ve dikişler ile süslemeler yapılmıştır.

Kalıp özelliği: En 60 cm, boy 84 cm

Dikiş özelliği: Önlüğün bezayağı dokuma tekniğinde yapıldığı saptanmıştır. 84 cm uzunluğunda 30 cm eninde iki parça halinde dokunmuştur ve bu iki parça çırpma dikişi ile birleştirilmiştir. Aplikeler, boncuklar el dikişi ile tutturulmuştur. Önlüğün tersi astarlanmamıştır ancak kısa kenarları 0,5 cm kıvrılarak ara teyel ile dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Kırmızı doğal boyalı olan yün dokumanın üzerine üçgen şekilli, mavi renkli kumaş parçalarından applike yapılmıştır. Önlük üzerine ayrıca beyaz boncuklarla, elde makine dikişleriyle süslemeler yapılmıştır. Önlüğün bordürünü iç içe geçen kareler, üçgenlerin birleşimiyle oluşan zig zag sıraları oluşturur.

EK 52 Yazma

Sıra no: 57

Yöresel adı: Yazma

İnceleme tarihi: 20. 05. 2013

Sahibi: Çiçek Kurt, 57 yaşındadır. Tozanlı köyü Otmanalan bölgesindedir.

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Kare şeklinde hazırlanmış bir başörtüsüdür.

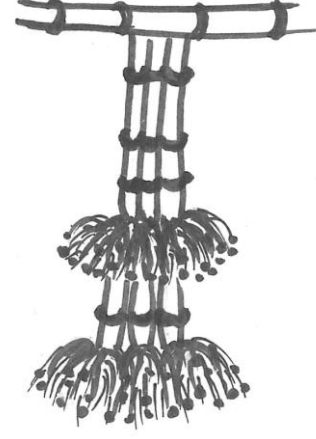
Kalıp özelliği: Yazma, 100 cmx100 cm ölçülerinde hazırlanmıştır.

Dikiş özelliği: Beyaz renkli tül bent kumaştan hazırlanmış olan yazmanın kenarları 2 mm kıvrılmış ve ara teyel ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Yazmanın dört kenarı büyük sarı pul boncuklarla ve sarı renkli boru boncuklarla tığ oyası yapılarak süslenmiştir.

Tığ oylarının malzemesi ipek ve pamuk ipliğidir. Tığ ile zincir çekilerek yapılan oyalardır. Bu zincirler birbirine tığla eklenerek veya birbirinin üstüne sıra ile tutturularak istenilen şekil verilir. İğne oylarında olan gözler, bu örgülerde yoktur (Anonim 1993).

EK 53 Püsküllü Bel Bağı

Sıra no: 58

Yöresel adı: Püsküllü bel bağı

İnceleme tarihi: 20. 05. 2013

Sahibi: Çiçek Kurt, 57 yaşındadır. Tozanlı köyü Otmanalan bölgesindendir.

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Kordon iplik üzerine boncuklar işlenerek yapılmış olan bir aksesuardır. Üç peşin bel hattına sarılarak kullanılır.

Kalıp özelliği: İki ucundaki püsküller hariç 120 cm uzunluğunda hazırlanmıştır.

Dikiş özelliği: Boncuklar kordon iplik üzerine dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Beyaz, mavi ve kırmızı kesme boncuklar, kırmızı ve siyah yün ipliklerin bükülmesiyle elde edilmiş kordon ipliğinin üzerine dikilmiştir. Kordonun üzerine 4 cm aralıklarla birli, ikili, üçlü boncuk dizileri tutturulmuş, bu şekilde kordonun üzerinde sarkan boncuk dizileri oluşturulmuştur. Bel bağının iki ucunda birer adet püskül bulunur.

EK 54 Pullu Örtü

Sıra no: 60

Yöresel adı: Pullu örtü

İnceleme tarihi: 18.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır. Köydeki nişanlı kızların yazma ile ağızlarını kapattıkları, evlendikten sonra ağızlarını örtmedikleri bildirilmiştir.

Model özelliği: Pullu örtü mavi veya siyah renkte olabilmektedir. Gençler mavi pullu örtü kullanırlar. Örtü üçgen şeklinde katlandıktan sonra örtünün bir ucu sol kulak altından diğer ucu sağ kulak üstüne doğru baş çevresini dolanarak sağ tarafta düğümlenir.

Kalıp özelliği: Örtünün eni 100 cm, boyu 100 cm

Dikiş özelliği: Başörtünün kenarları 2 mm kıvrılarak ara teyel ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Mavi renkli zemini bulunan tülbent kumaşın üzerinde çiçek, dörtgen, daire, yaprak ve dallar bulunur. Motiflerdeki renkler sarı, kırmızı, beyaz, mavi, yeşil ve siyahtır. Örtünün iç bölgesinde çiçek, yaprak ve dal motifleri vardır. Örtünün dört kenarı kırmızı naylon iplikler ile firkete oyası ve oyanın ucuna dizilmiş parlak pullar ile süslenmiştir.

EK 55 Baş Makinası

Sıra no: 61

Yöresel adı: Baş makinası

İnceleme tarihi: 18.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır.

Model özelliği: Kadınların alınlarına gelecek şekilde taktıkları baş makinası, altın makine olarak da ifade edilir.

Baş makinesinin üzerine dikilen altınlar ekonomik duruma göre az veya çok olabilir (Özder 1999).

Kalıp özelliği: Baş makinası, 10 cm genişliğinde 55 cm uzunluğunda kartondan hazırlanmış dikdörtgen bir parçadan ve baş çevre ölçüsüne göre kesilmiş daire şeklinde karton bir parçadan oluşur.

Dikiş özelliği: Baş çevre ölçüsüne göre hazırlanmış karton parçanın üzeri siyah renkli pamuklu kumaş ile kaplanmıştır. Başlığın içi beyaz renkli pamuklu kumaş ile astarlanmıştır.

Süsleme özelliği: Başlığın ön tarafı mavi boncuklarla ve 18 adet altınla süslenmiştir. İki adet kırmızı renkli saten kurdele üstüne de toplam 6 adet altın başlığın iki yanından sarkacak şekilde başlığa tutturulmuştur.

EK 56 Çiseli Bağ

Sıra no: 62

Yöresel adı: Çiseli bağ

İnceleme tarihi: 18.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır.

Model özelliği: Çiseli bağ, yan bağ olarak da ifade edilir. Püskül ve çarpana dokumadan oluşur. Elde hazırlanmış bir aksesuardır.

Kalıp özelliği: Çarpana dokuma 2 cm eninde 5 m uzunluğundadır. Püsküllerden her birinin uzunluğu 3 cm

Dikiş özelliği: Püsküller, elde dokunmuş olan çarpana şeridin üzerine el dikişi ile tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Bu dokumanın iki ucunda püsküller bulunur. Çiseli bağın sağ ve sol ucunda toplam 48 adet püskül vardır. Püsküllerden her birinin uzunluğu 3 cm'dir. Çarpana dokumada siyah, beyaz ve kırmızı renklerde yün iplikler kullanılmıştır. Püsküllerde ise bordo ve siyah renkli orlon iplikler kullanılmıştır. Yaklaşık olarak 7 cm uzunluğunda hazırlanmış orlon iplikler sağ yönlü olarak bükülmüştür. Bükülen ipliklerin ortasına beyaz kesme boncuklar geçirildikten sonra ikiye katlanmıştır. Bu şekilde tek tek hazırlanan bükümlü iplikler bir araya toplanmış, aynı renkteki iplikler ile sarılmıştır. Püsküllerin tepe noktaları, beyaz renkli kesme boncuklar ile dikiş iğnesi yardımıyla işlenmiştir. Püsküllerin çarpana dokuma ile birleşme yerinde, 10 cm uzunluğunda beyaz kesme boncuk dizileri bulunur. Bu boncuk dizilerine 2,5 cm aralıklarla mavi boncuklar yerleştirilmiştir. Çiseli bağın bu bölümü üç boğuma ayrılmıştır.

EK 57 Kuşak

Sıra no: 63

Yöresel adı: Kuşak

İnceleme tarihi: 18.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır.

Model özelliği: Kuşak üçgen şeklinde katlanarak belde kullanılır. Kuşağın üçgen tarafı kalçayı örtecek şekilde bele bağlanır. Kuşak iki parça halinde dokunmuştur. Yöre halkının bildirdiğine göre kuşağın bazıları daha geniş enlerde ve boylarda olduğu için üç parça halinde dokunur.

Kalıp özelliği: Kuşak 100 cm eninde, 100 cm boyunda elde dokunmuştur. Dokumanın başlama ve bitiş yerlerinde saç örgüsü ile örülmüş, uçları saçaklandırılmış, 8 cm uzunluğunda püsküller bulunur.

Dikiş özelliği: İki parça çırpma dikişi ile birbirine tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Bu kuşak zili dokumadır. Dokuma kuşakta orlon iplikler kullanılmıştır. Kuşak üzerinde çözgü iplikleri yönünde kullanılan ipliklerin üzeri siyah, kırmızı, mavi, beyaz, bordo, yeşil, pembe ve sarı renkli orlon iplikler ile sarılmıştır.

EK 58 Altınlı Hindi

Sıra no: 65

Yöresel adı: Altınlı hindi

İnceleme tarihi: 16.11. 2012

Sahibi: Suna Şenol

Kullanım özelliği: Günümüzde Divriği’de kına gecelerinde kullanılır.

Model özelliği: Altınlı hindi kare şeklindedir. İnce dokunuşlu bir örtü çeşididir. Tüm kenarına 126 adet küçük altın dikilmiştir. Başa önce tepelik takılır, tepeliğin üzerine de altınlı hindi örtülür.

Kalıp özelliği: 100 cmx100 cm ölçülerindedir.

Dikiş özelliği: Altınlı hindinin kumaşı şeffaf, beyaz renkte ipekli kumaştır.

Süsleme özelliği: İpek iplik ile altınlı hindinin kenarları kıvrılmıştır. Küçük altınlar kenarlara 3 cm aralıklarla dikilmiştir.

EK 59 Tepelik

Sıra no: 66

Yöresel adı: Tepelik

İnceleme tarihi: 16.11. 2012

Sahibi: Suna Şenol

Kullanım özelliği: Günümüzde Divriği’de kına gecelerinde kullanılır.

Model özelliği: Tepelik bir çeşit başlıktır. Tepeliğin üzerine altınlar dikilmiştir.

Kalıp özelliği: 10 cm çapında hazırlanmış kartonun üzerine siyah kumaş kaplanmıştır. Uzunluğu baş çevre ölçüsüne göre, eni 1,5 cm olan kumaş, şerit şeklinde kesilmiş ve içi kumaş ile doldurulmuştur.

Dikiş özelliği: Kadife kumaşın üstüne altınlar dikilmiştir. Tepeliğin şeridi ve altınlar el dikişi ile tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Başlığın üzeri bitkisel motif görünümünde süslenmiştir.

EK 60 Pullu Örtü

Sıra no: 67

Yöresel adı: Pullu örtü

İnceleme tarihi: 20.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır. Yedi göbekli peçenin altına yerleştirilir. Üçgen şeklinde katlanarak başa bağlanır.

Model özelliği: Kare şeklinde hazırlanmıştır. Pamuklu siyah tülbent bez üzerinde baskılar bulunur. Dört kenarı firkete oyası ile süslenmiştir.

Kalıp özelliği: 100 cmx100 cm ölçülerindedir.

Dikiş özelliği: Kenarlar 3 mm kıvrılmış ve ara teyel ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Siyah renkli pamuklu tülbent bezin üzerine kırmızı, mavi, beyaz, yeşil, siyah renkte bitkisel ve geometrik motifler basılmıştır. Başörtünün dört kenarı pullu firkete oyası ile süslenmiştir.

EK 61 Yedi Göbekli Peçe

Sıra no: 68

Yöresel adı: Yedi göbekli peçe

İnceleme tarihi: 20.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır.

Model özelliği: Kare şeklinde hazırlanmış bir başörtüsüdür. Şifon kumaştandır. Üzerinde yedi adet daire şeklinde pul işlemleri bulunduğu için bu adla anılır.

Kalıp özelliği: 100 cmx100 cm ölçülerindedir.

Dikiş özelliği: Peçenin dört kenarı 5 mm çırpma dikişi ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Başın tepe noktasında daha büyük, peçenin diğer bölgelerinde biraz daha küçük olmak üzere kırmızı ve gümüş renkli pul boncuklar ile daire şekilli işlemler yapılmıştır. Bu şekilde işlenmiş yedi daire bulunur.

EK 62 Önlük

Sıra no: 69

Yöresel adı: Önlük

İnceleme tarihi: 20.07. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır.

Model özelliği: Dikdörtgen şeklinde hazırlanmış, bel hattına örgü kuşak tutturulmuştur.

Kalıp özelliği: 80 cm boyunda 50 cm eninde hazırlanmıştır.

Dikiş özelliği: Makine dikişi kullanılmıştır. Önlük, bordo renkli kadife kumaştan biçilmiştir.

Süsleme özelliği: Önlüğün üzerinde sarı ve beyaz simli kordon ipliklerle kordon tutturma tekniği ile yapılmış süslemeler bulunur. İç bölgede kıvrımlı hatlar, daire, üçgenler ve yıldızlar ile yapılmış motifler vardır. Yıldızların ve üçgenlerin içi turuncu, yeşil, kırmızı ve mavi renkli kadife kumaşlar ile applike edilmiştir. Pul boncuklar ile yapılmış işlemler de iç bölgeyi süsler. Önlüğün bel hattı hariç diğer kenarları sarı renkli harçlar kullanılarak süslenmiştir. Önlüğün tersi bordo renkli pamuklu kumaşla temizlenmiştir.

EK 63 Bürük

Sıra no: 70

Yöresel adı: Bürük

İnceleme tarihi: 20.05. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır. Bürüğü bekârlar örtmezler. Geçmişte sokağa çıkarken kullanıldığı bildirilmiştir.

Model özelliği: Ev dışında kullanılan bir başörtüsüdür. Uzun bir başörtüsü olduğu için kullanan kişinin ayak bileğine doğru sarkar. Üzerinde bitkisel motifler bulunur.

Kalıp özelliği: 100 cmx200 cm ölçülerinde olan bir başörtüsüdür.

Dikiş özelliği: Bürüğün dokuma kenarları, dokumanın çözgü ipliği yönünde olduğu için bu kenarlarda herhangi bir dikiş yoktur. Bu kenarları oldukça sık ve iplikleri atmayacak şekilde dokunmuştur. Bürüğün en ipliği yönündeki iki kenarı 5 mm kıvrılarak makine dikişi ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Bezayağı tekniğinde makede dokunmuş olan pamuklu dokumanın zemin rengi beyazdır. Bürüğün kenarlarında bitkisel motiflerden oluşan su ve iç bölgede saksı içinde bitkisel tarzda stilize edilmiş motifler vardır. Başörtüsünün kenarları turuncu renk şeritler ile çerçevelenmiştir. İki başörtünün birleşimi gibi düşünülebilecek olan bürüğün 1/2'sinde turuncu renkli enli bir şerit bulunur.

EK 64 Kuşak

Sıra no: 71

Yöresel adı: Kuşak

İnceleme tarihi: 20.05. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır. Yaklaşık 40 yıllıktır.

Model özelliği: Kare şeklinde elde dokunmuş olan bir aksesuardır. Kuşak, üçgen şeklinde katlandıktan sonra bele sarılır.

Kalıp özelliği: 100 cmx100 cm ölçülerinde olan kuşak iki parça halinde dokunmuştur. Her bir parça 50 cmx100 cm ölçülerindedir.

Dikiş özelliği: Kuşak bezayağı dokuma tekniği ile elde dokunmuştur. 50 cmx100 cm ölçülerinde olan iki parça çırpma dikişi ile birbirine tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Kuşağın zeminini oluşturan yün iplikler doğal renklerde. Kuşağın köşeleri mavi, sarı, yeşil, pembe, beyaz, sarı renkli orlon ipliklerle işlenmiştir. Kuşağın ortasında işleme yoktur. Kuşağın karşılıklı iki ucunda dokumadaki ipliklerden yapılmış saçaklar bulunur.

EK 65 Gümüş Kemer

Sıra no: 72

Yöresel adı: Gümüş kemer

İnceleme tarihi: 20.05. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır.

Model özelliği: İki yuvarlak gümüş plaka halinde olan kemer tokası, basma kumaştan hazırlanmış bir kuşağa tutturulmuştur. Gümüş plakaların birbirine kenetlenmesini sağlayacak şekilde bir kilidi bulunur.

Kalıp özelliği: Gümüş kemerin tokası 10 cm çapındadır. Kemerin kuşağı 4 cm eninde 80 cm boyunda hazırlanmıştır.

Dikiş özelliği: Kemerin kuşak parçası makinede dikilmiştir. Kemer tokaları, kuşağa çırpma dikişi ve düz teyel ile tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Gümüş plakaların üzerinde bitkisel motifler bulunur. Tokanın orta bölümünde 5 cm çapında ikinci bir daire vardır. Bu küçük daire oldukça sivridir.

EK 66 Kuşak

Sıra no: 73

Yöresel adı: Kuşak

İnceleme tarihi: 17.08. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Dikdörtgen şeklinde elde dokunmuştur. Bel ölçüsüne göre hazırlanan bu kuşaklara arkalık da denilmektedir. İki parça halinde dokunmuş olan kuşak parçaları el dikişi ile birbirine tutturulmuştur.

Kalıp özelliği: 100 cmx100 cm ölçülerinde olan bir aksesuardır. Kuşağın karşılıklı iki kenarında 65 cm uzunluğunda ve dokumanın ipliklerinden oluşturulan saçaklar bulunur.

Dikiş özelliği: Kuşak, yün iplikler kullanılarak bezayağı tekniğinde özel olarak hazırlanan tezgâhlarda dokunmuştur. 50 cmx100 cm olan iki parça birbirine çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Siyah ve beyaz renkli doğal boyalı yün iplikler bezayağı dokuma tekniğinde bir yüzey oluşturmuştur. Nazar inancı gereği kullanılmış olan, tazı boncuğu olarak ifade edilen beyaz deniz kabukları, mavi renkli pul boncuklar, beyaz, pembe, sarı ve mavi renkli kesme boncuklar, harçlar, beyaz ve sarı renkli simli iplikler ve saçaklar ile yapılmış süslemeler dikkati çeker.

EK 67 Önlük

Sıra no: 74

Yöresel adı: Önlük

İnceleme tarihi: 17.08. 2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Dikdörtgen şeklinde olan önlük, sayanın üzerine bel hattında bağlanır. Üç kenarı saçaklarla süslü olan önlüğün bel hattına örgü ipliğinden bükülerek yapılmış kordon tutturulmuştur.

Kalıp özelliği: 54 cm eninde, 80 cm boyunda bir aksesuardır.

Dikiş özelliği: Önlük bezayağı tekniği kullanılarak elde dokunmuştur. Üç kenarı süsleyen saçaklar el dikişi ile sık aralıklarla dikilmiştir. 27 cmx80 cm ölçülerinde iki adet parça sarı renkli orlon iplikler ile birbirine tutturulmuştur. Birleştirmede çit iğnesi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Doğal renkli siyah yün iplikler kullanılarak elde dokunmuş olan önlüğün üzerine yeşil, sarı ve kırmızı renkli orlon ipliklerle küçük motifler işlenmiştir. Beyaz renkli kesme boncuklar ve gümüş renkli pul boncuklarla uzun boncuk dizileri de önlüğün diğer süsleme detayları arasında yer alır.

EK 68 Kandilli Beyaz

Sıra no: 75

Yöresel adı: Kandilli beyaz

İnceleme tarihi: 20.07. 2011

Sahibi: Mevlüde Önder

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Kandilli beyazın altına pullu peçe, pullu peçenin altına da pullu yazma örtülür.

Model özelliği: Beyaz ve turuncu renkli, çiçekli bir başörtüsüdür.

Kalıp özelliği: 100 cm eninde, 200 cm boyundadır.

Dikiş özelliği: Kısa kenarları 5 mm kıvrılarak dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Beyazayağı tekniğinde makinede dokunmuş olan pamuklu dokumanın zemin rengi beyazdır. Kandilli beyazın kenarlarında bitkisel motiflerden oluşan su ve iç bölgede saksı içinde bitkisel tarzda stilize edilmiş motifler bulunur. Başörtünün kenarları turuncu renk şeritler ile çerçevelenmiştir. İki başörtünün birleşimi gibi düşünülebilecek olan bürüğün 1/2'sinde turuncu renkli enli bir şerit bulunur.

EK 69 Alınlık

Sıra no: 76

Yöresel adı: Alınlık

İnceleme tarihi: 20.07. 2011

Sahibi: Mevlüde Önder

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Dikdörtgen şeklinde saten kumaşın içine karton ve pamuk yerleştirilerek dolgun bir şerit oluşturulmuştur. Bu şeridin üzerine beş adet küçük altın, 1/2'sine büyük altın dikilmiştir.

Kalıp özelliği: 2,5 cm eninde, 53 cm boyunda saten kumaştan hazırlanmış bir aksesuardır.

Dikiş özelliği: Alınlıkta düz teyel, oyulgama dikişleri kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Alınlığın üzerinde altınlar dışında herhangi bir süsleme detayı yoktur.

EK 70 Önlük

Sıra no: 78

Yöresel adı: Önlük

İnceleme tarihi: 20.07. 2011

Sahibi: Mevlüde Önder

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır. Önlüğün yan bağları 60 yıllıktır.

Model özelliği: Dokumada atlamalı iplikler vardır. Önlük cicim dokumadır. Tezgâhta üç parça olarak dokunmuş olan önlük parçaları daha sonra elde çırpma dikişi ile birleştirilmiştir.

Kalıp özelliği: 100 cm eninde 100 cm boyundadır.

Dikiş özelliği: Önlüğün parçaları birbirine çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Yün ipliklerden elde dokunmuştur. Dokumada siyah, beyaz, kırmızı, bordo, yeşil, mavi ve sarı renkli iplikler kullanılmıştır. Önlüğün ortasında testiye benzer bir form oluşturulmuştur. Önlüğün diğer bölümlerinde iğne ile işlenmiş, zig zag ve sarma şeklinde yapılmış küçük motifler bulunur.

EK 71 Filik Bağı

Sıra no: 79

Yöresel adı: Filik bağı

İnceleme tarihi: 20.07. 2011

Sahibi: Mevlüde Önder

Kullanım özelliği: Özel gün giyiminde kullanılır.

Model özelliği: Filik bağı belde kullanılan bir kuşaktır. Kolan dokumadan ve püsküllerden oluşur.

Kalıp özelliği: 200 cm boyunda, 2 cm eninde bir kolan dokumadır.

Dikiş özelliği: Saçaklar kuşağın iki ucuna düz dikiş ile dikilmiştir.

Süsleme özelliği: Siyah, beyaz, kırmızı ve yeşil renkli yün iplikler kullanılarak kolan dokuma yapılmıştır. Pembe, yeşil, mavi, turuncu, kırmızı renkli yünlerden yapılmış saçaklar ve mavi renkli boncuklar kuşağı süsleyen diğer öğelerdir.

EK 72 Pullu Yazma

Sıra no: 81

Yöresel adı: Pullu yazma/Boncuklu oyalı yazma

İnceleme tarihi: 20.11. 2011

Sahibi: Dursun Koçtaş'ın hanımına aittir.

Kullanım özelliği: Günlük olarak ve özel günlerde kullanılır.

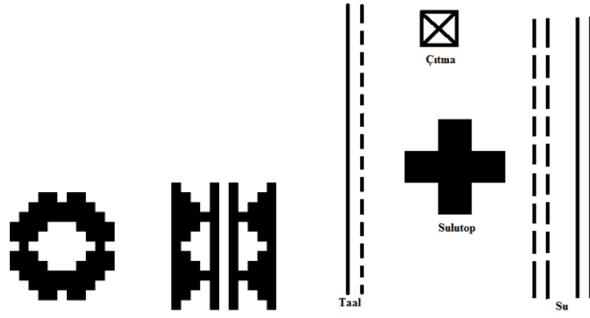
Model özelliği: İnce tülbenttir. Kare şeklindedir. İki ucu üçgen şeklinde katlanır. Başa takılırken kalan diğer iki ucu da saçların alt kısmında düğüm atılarak iki yanda serbest bırakılır.

Kalıp özelliği: 100 cmx100 cm ölçülerindedir.

Dikiş özelliği: Kenarları zürafa dikişi ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Dört kenarı pul boncuklu fırkete oyası ile süslenmiştir.

EK 73 Önlük

Sıra no: 82

Yöresel adı: Önlük

İnceleme tarihi: 20.11. 2011

Sahibi: Dursun Koçtaş'ın hanımına aittir.

Kullanım özelliği: Günlük olarak ve özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Saya üzerine bağlanır. Dikdörtgen şeklinde hazırlanır. Bel kısmında ayrıca uzun kuşağı bulunur. Siyah etamin kumaştan biçilmiş ve tersi pamuklu kumaş ile astarlanmış bir aksesuardır.

Kalıp özelliği: Eni 53 cm, boyu 80 cm

Dikiş özelliği: Önlüğün kuşağı bel hattına el dikişi ile tutturulmuştur.

Süsleme özelliği: Siyah etamin kumaşın üzerinde sulutop denen motifler, pul ve ağ boncuk denen beyaz boncuklar, eğmeli, çıtma, su ve taal denilen işlemler bulunur. Önlüğün üç kenarı yeşil ve pembe renkli püsküller ile süslenmiştir. Bel hattında zig zag şeklinde işlenmiş kanaviçe işlemler de dikkati çeker. Yeşil ve siyah renkli yün ipliklerden elde bükülmüş olan kuşak ise bel hattına bağcık işlevi görmesi için dikilmiştir.

EK 74 Arka Bel Bağı

Sıra no: 83

Yöresel adı: Arka bel bağı

İnceleme tarihi: 20.11. 2011

Sahibi: Dursun Koçtaş'ın hanımına aittir.

Kullanım özelliği: Günlük olarak ve özel günlerde kullanılır.

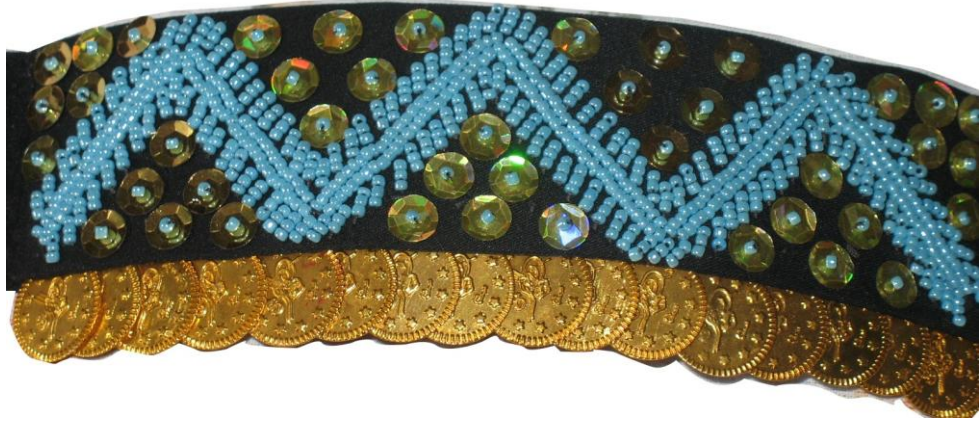
Model özelliği: Önlük bele bağlandıktan sonra en üste takılan süsleyici bir öğedir. Elbisenin arka beline bağlanır. Çarpına dokuma şeklinde hazırlanan kuşağı bele sarılır. Sarkan boncuk düzenlemesi, 15 cmx30 cm ölçülerindeki tahta üzerinde karşılıklı iki adet çivi etrafında boncuklu ipliklerin çeşitli şekillerde birbirine tutturulması ile hazırlanır. Bel bağı yapımında beyaz renkli ağ boncuklar ve gümüş renkli pul boncuklar, siyah ve kırmızı renkli orlon iplikler kullanılır.

Kalıp özelliği: Bel bağının kuşağı 150 cm uzunluğunda, sarkan boncuk dizlerinin boyu 20 cm

Dikiş özelliği: Elde yapılan bir aksesuar olduğu için el dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Saçak şeklinde boncukların dizilmesi ile yapılan süsleyici bir öğedir. Pul ve kesme boncuklar kullanılmıştır.

EK 75 Alınlık

Sıra no: 84

Yöresel adı: Alınlık

İnceleme tarihi: 29. 09. 2013

Sahibi: Firdevs Kabacalı 1974 doğumlu

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Yaklaşık olarak 10 yıllıktır.

Model özelliği: Dikdörtgen şeklinde hazırlanmış bir aksesuardır. Alna takılır. Yanlarda şerit şeklinde bağcıkları vardır. Üzeri boncuklarla süslenmiştir.

Kalıp özelliği: Eni 4 cm, boyu 20 cm, şeritlerin boyu 30 cm, eni 1,5 cm

Dikiş özelliği: El dikişi kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Mavi renkli kesme boncuklar, sarı renkli pul boncuklar ve sarı paralar ile alınlığın süslü olduğu saptanmıştır.

EK 76 Örtü

Sıra no: 85

Yöresel adı: Örtü

İnceleme tarihi: 29. 09. 2013

Sahibi: Firdevs Kabacalı 1974 doğumlu

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Yaklaşık olarak 10 yıllıktır.

Model özelliği: Kare şeklinde bir başörtüsüdür. Kenarları pullarla süslenmiştir ve ağırdır.

Kalıp özelliği: 100 cmx100 cm ölçülerindedir.

Dikiş özelliği: Kenarlar ara teyel ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Örtünün kenarlarına tığ ile zincirler yapılmıştır. Yörede demir pul denilen gümüş renkli pul boncuklar sık bir şekilde el dikişi ile kenarlara dikilmiştir.

EK 77 Tepelik

Sıra no: 87

Yöresel adı: Tepelik

İnceleme tarihi: 29. 09. 2013

Sahibi: Firdevs Kabacalı 1974 doğumlu

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Tepelik, alınlık takıldıktan ve fes giyildikten sonra fesin üst kısmına yerleştirilir.

Model özelliği: Tepelik fes ile birlikte kullanılır. Genellikle alınlık takıldıktan ve fes giyildikten sonra fesin üst kısmına gümüş tepelik yerleştirilir. Yörede incelenen tepeliğin ise fese tutturulmuş olduğu anlaşılır. Fesin ucuna altın görünümlü paralar dizilmiştir.

Kalıp özelliği: Tepeliğin çapı 11 cm. Fesin tepesinin çapı 9,5 cm, tepesine dikilen parçanın uzunluğu ise 58 cm'dir. Fesin etrafına kırmızı renkli 4 cm eninde 80 cm uzunluğunda kumaş parçası eklenmiştir.

Dikiş özelliği: Tepelik ve feste el dikişi olarak düz teyel kullanılmıştır.

Süsleme özelliği: Tepelik gümüşten yapılmıştır. Tepeliğin üzerinde bitkisel ve geometrik motifler kullanılmıştır. Tepeliğin merkezinde mavi renkli doğal taş bulunur. Fesin çevresine eklenen kırmızı kumaşın ucuna paralar dikilmiştir.

EK 78 Önlük

Sıra no: 88

Yöresel adı: Önlük

İnceleme tarihi: 29. 09. 2013

Sahibi: Firdevs Kabacalı 1974 doğumlu

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır. Yaklaşık olarak 10 yıllıktır.

Model özelliği: Yörede muskalı önlük olarak da adlandırılır. Önlüğün üzerinde kırkyama tekniği kullanılmıştır. Renk renk kumaşlardan oluşan bir kompozisyon vardır.

Kalıp özelliği: Eni 57 cm, boyu 82 cm

Dikiş özelliği: Sentetik ve pamuklu kumaş parçaları kırkyama tekniği kullanılarak birleştirilmiştir. Zig zag, üçgen ve düz hatlarda kesilen kumaşlar yüzeyde bir kompozisyon oluşturmuştur. Önlüğün içine bir kumaş daha yerleştirilmiş olup, tersi siyah renkli pamuklu kumaşla temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Kırkyama tekniği ile düz ve desenli kumaşlar kullanılmış ve bu kumaşlar birbirine eklenmiştir. Oluşan şekillerin etrafı sarı renkli sutaşları ile süslenmiştir. Önlüğün üç kenarına kırmızı, sarı, beyaz, yeşil, mavi, pembe, bordo, turuncu ve siyah renkli orlon ipliklerden yapılmış püsküller dikilmiştir.

EK 79 Kuşak

Sıra no: 91

Yöresel adı: Kuşak

İnceleme tarihi: 20.07.2013

Sahibi: Saygöl Akkaya

Kullanım özelliği: Günlük ve özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Dikdörtgen şeklinde yün dokuma olan kuşak, önce üçgen şeklinde katlanır. Kuşak, birkaç kez katlandıktan sonra bele bağlanır.

Kalıp özelliği: Kuşağın eni 100 cm, boyu 100 cm olup iki kenarında 6 cm uzunluğunda saçaklar bulunur.

Dikiş özelliği: Dikiş yoktur.

Süsleme özelliği: Renkli yün ipliklerden elde dokunmuş olan kuşakta bitkisel motifler bulunur. Kuşakta bulunan renkler sarı, beyaz, mavi, kırmızı, siyah ve yeşildir.

EK 80 Çit Pullama

Sıra no: 92

Yöresel adı: Çit pullama

İnceleme tarihi: 06.07.2013

Sahibi: -

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Yörede başörtüsüne çit pullama denir. Kare şeklinde töl bent kumaşt an hazırlanmıştır.

Kalıp özelliği: 100 cmx100 cm ölçülerinde

Dikiş özelliği: Çit pullamanın kenarları ara teyel ile temizlenmiştir.

Süsleme özelliği: Kırmızı renkli kesme boncuklar tığ işi ile başörtünün kenarlarına tutturulmuştur. Saçak saçak görülen boncuk dizileri sık yapıldığı için çit pullama oldukça ağırdır.

EK 81 Gümüş Kemer

Sıra no: 94

Yöresel adı: Gümüş kemer

İnceleme tarihi: 05.11.2011

Sahibi: Fatma Urhan'a aittir.

Kullanım özelliği: Özel günlerde kullanılır.

Model özelliği: Peşlinin üzerine takılır. Gümüş kemerin bir tokası vardır.

Ölçüler: Kemerin çevresi 90 cm, boğumlu olan bölümlerinde en ölçüsü 5 cm, boğumsuz olan düz bölümlerinde en ölçüsü 4 cm

Süsleme özelliği: Kemerin üzeri savat tekniği kullanılarak bitkisel motiflerle süslenmiştir.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Aylin ÖZCAN
Doğum Yeri : Buldan- DENİZLİ
Doğum Tarihi : 01. 03. 1981
Medeni Hali : Bekâr
Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : Denizli Vali Vefki Ertür Anadolu Kız Meslek Lisesi (1999)
Lisans : Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve
Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü (2003)
Yüksel Lisans : Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Giyim Endüstrisi ve
Giyim Sanatları Eğitimi Bölümü (2007)

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl

Cumhuriyet Üniversitesi Sivas Meslek Yüksekokulu Tekstil Teknolojisi Programı
(2004-20129)

T.C. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil Tasarımı
Bölümü 2012-.....

AHCI

Özcan, A. ve Erdoğan, Z. 2014. Sivas İli Yıldızeli İlçesine Bağlı Banaz ve Yağlıdere
Köylerinde Alevî Kadın Giyimlerinin Değerlendirilmesi, Hacı Bektaşî Veli Dergisi
DOI:10.12973/hbvd.72.136 (Aralık 2014'te yayımlanacak)

Hakemli Dergiler

Özcan, A. 2014. Preziosi, Mango ve Zonaro'nun Eserlerinde Payitaht'taki XIX. Yüzyıl
Kadın Giyimi. Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli
Dergisi ART-E, Mayıs-Haziran 2014, Sayı: 13, ISSN 1308-2698.

Özcan, A. 2014. Evaluation of Participations In Painting Activities of The People Who Work In Intensive Work Tempo Except Art Filelds, ASOS JOURNAL Journal of Academic Social Sciences (Aralık 2014'te yayımlanacak)

Uluslararası Kongreler

Özcan, A. 2014. Giyim Endüstrisinde Modanın Etkisi ve Bu Alandaki Gelişmelerin Sosyal Medya Yolu İle Tüketicilere Tanıtılması. Uluslararası Yeni Medya-Yeni Yaklaşımlar Konferansı, ÇOMÜ İletişim Fakültesi ve Basın Yayın Enformasyon Çanakkale İl Müdürlüğü Organizasyonu, 8-9 Mayıs, Çanakkale (Sözlü sunum, tam metin basım aşamasında)

Özcan, A. 2014. Motivating Students To Therapeutic Aspect of Art Education With Effective Ways, Creativity In Arts Practices And Art Education- An Artist As A Teacher, A Teacher As An Artist, Faculty of Pedagogy And Fine Arts of The Adam Mickiewicz University in Kalisz, 20-21 May Kalisz Poland

Özcan, A. 2014. Evaluation of Textile Design Department Students' Attitudes In Clothing Design Practices, The Anadolu International Symposium On Arts Education/Transformations In Art Eductaion, Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 3100, 14-15-16 May, Eskişehir (İngilizce sözlü sunum ve tam metin yayını)

Özcan, A. ve Erdoğan, Z. 2012. Sivas İli Yıldızeli İlçesinde Kadın Giyimi. 7.Uluslararası Türkiye-Belçika İlişkileri ve Türk Kültür Sanatı Sempozyumu, 03-07 Haziran, Brüksel (Sözlü sunum ve tam metin yayını)

Özcan, A., Kayabaşı, N. ve Gürşahbaz, N. 2011. Sivas İli Divriği İlçesinde Kadın Giyimi. 16. Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumu, 9 Mayıs, Üsküp Makedonya (Sözlü sunum ve tam metin yayını)

Diğer Yayınlar

Özcan, A. 2014. Workshop Entitled: Designing A Female Garment. International Workshops And Arts Project On Building Bridges In The Arts “Arts Bridges” Faculty of Pedagogy And Fine Arts of The Adam Mickiewicz University in Kalisz, 19-23 May Kalisz Poland.